

Konservatorers Informationspraksis -

i et praksisteoretisk perspektiv

Pia Clemmensen

Kandidatspeciale

02-07-2012

Vejleder: Camilla Moring

Ord optælling: 28.736

Denne undersøgelse af konservatorers informationspraksis foretages i et praksisteoretisk perspektiv. Der er fokus på hvilke forståelser, regler og teleoaffektive strukturer der ligger til grund for de deltagende konservatorers handlinger i forhold til at identificere anvendelige konserveringsfaglige informationsressourcer til den enten orienterende informationsøgning eller til at finde en løsning på et specifikt konserveringsfagligt problem. Desuden undersøges hvordan disse mentale strukturer styrer valideringen, brugen og delingen af information. Undersøgelsen konkluderer, at konservatorernes informationspraksis er en integreret del af konservatorernes konserveringspraksis, og dermed er med til at danne den sociale orden, som skabes i krydsfeltet af sammenvævede praksisser. De deltagende konservatorer har en homogen forståelse af hvilke informationsressourcer, der er anvendelige i forbindelse med at søge konserveringsfaglig information, hvor valideringen og brugen af informationen fra disse ressourcer sker på baggrund af konservatorernes etiske regelsæt.

Abstract in English:

This study of conservator's information practices is carried out in a practice-theoretical perspective. The focus is on the understandings, rules and teleoaffektive structures that underlie the participating conservator's actions in relation to identifying suitable information resources to either exploratory information search or to find a solution to a specific preservation problem. It also examines how these mental structures governs the validation, use and sharing of information. The study concludes that the conservator's information practices are an integral part of the preservation working practices, and thus helps to form the social order created in the intersection of interwoven practices. Participating conservators have a homogeneous understanding of the information resources that are useful in their search for research based information, where the information found is validated against and used within the conservator's Code of Ethics.

Indhold

1.	Indledning.....	5
1.1	Problemformulering.....	8
1.2	Undersøgelsens praktiske teoretiske ramme	8
1.3	Læsevejledning.....	9
2.	Konservatorfaget.....	9
2.1	Kort præsentation af konservatorfagets udvikling i Danmark.....	9
2.2	Kort præsentation af konservatorernes uddannelse.....	11
2.3	Kort præsentation af den konserveringsfaglige forskning	13
3.	Praksisteoretisk ramme	16
3.1	Konservatorer i et praksisteoretisk perspektiv.....	16
3.2	Praksisteori.....	16
3.3	Performativitet som perspektiv	17
3.3.1	Den trænedede krop.....	18
3.3.2	Agency som krydsfelt	18
3.3.3	Passende performance.....	19
3.4	Schatzkis praksisteoretiske begreber.....	19
3.4.1	Fortolkning af de forståelser der styrer konservatorers handling.....	21
3.4.2	Fortolkning af de regler og teleoaffektive strukturer der styrer konservatorers handling	21
3.4.4	Integrerede versus spredte praksisser	24
4.	Redegørelse og diskussion af Savolainens informationspraksismodel.....	25
4.1	Redegørelse for informationspraksismodellens enkeltdele.....	29
5.	Metodeafsnit.....	32
5.1	Indsamling af empiri	36
5.1.1	Indsamling af empiri gennem kvantitativ spørgeskemaundersøgelse.....	37
5.1.2	Respondenter til den kvantitative spørgeskemaundersøgelse.....	39
5.1.3	Indsamling af empiri gennem kvalitative interviews	39
5.1.4	Informanter til de kvalitative interviews.....	40
5.2	Analysens udformning	41
6.	Analyse:.....	43
6.1	Analyse af spørgeskemaundersøgelse blandt 85 konservatorer.....	44
6.1.2	Søgning, læsning og brug af forskningsresultater trykt i artikelform.....	44
6.1.3	Brug af kollegiale netværk som informationsressource.....	48
6.1.4	Brug af konserveringsfaglige databaser, biblioteker og bibliotekarere	49

6.1.5 Delkonklusion på den kvantitative spørgeskemaundersøgelse	50
6.2 Analyse af konservatorers orienterede informationssøgning	52
6.3 Analyse af konservatorernes problemspecifikke informationssøgning.....	60
6.3.1 Identifikation samt placering af informationsressourcer på baggrund af informationsstier	60
6.3.2 Klassificering af informationsressourcer	63
6.3.3 Analyse af konservatorernes problemspecifikke informationssøgning på baggrund af de identificerede informationsressourcer	67
6.4.1 Analyse af konservatorernes validering af information	75
6.5.1 Analyse af informationsdeling.....	76
7. Konklusion	79
8. Bilagsliste	85
9. Referenceliste	85

1. Indledning

I januar 2012 nummeret af REVY (Tidsskrift for Danmarks Forskningsbiblioteksforening nr. 1,2012) beskriver artiklen "Innovation skal styrkes gennem DEFFs strategiske satsning" at fag- og forskningsbibliotekerne kan spille en vigtig rolle i forhold til at imødekomme erhvervslivets og den offentlige sektors behov i form af at tilbyde services for adgang til forskningsbaseret viden, informationssøgning og styrkelse af informationskompetence. Artiklen fortæller at flere undersøgelser viser, at den manglende adgang til denne viden sætter virksomhederne tilbage i forhold til at være på forkant med udviklingen af Danmark til et innovations- og vidensamfund. Derfor er DEFFs ny indsatsområde at få adgang til viden for alle i små og mellem store virksomheder både i privat og offentlig regi, at udvikle støtte til undervisning, læring og udvikling for derigennem at fremme innovation og erhvervsfremme (Gylstorff & Öhrström, 2012).

Artiklen er interessant fordi den viser, at der er et udtrykkeligt behov for at erhvervslivet får lettere og ikke mindst billigere adgang til den ofte offentlige støttede forskningsbaserede viden, men spørgsmålet er hvorvidt man reelt vil og kan anvende denne viden såfremt den er tilgængelig?

Det Konserveringsfaglige Viden Center (KViC) i tilknytning til Kunstakademiets Konservatorskole (Nu kaldet Kunstakademiets skoler for arkitektur, design og konservering) blev etableret i år 2003. Før dette år var bibliotekets ressourcer udelukkende for skolens studerende og undervisere. KViC samler alt relevant konserveringsfagligt litteratur af bøger, tidsskriftsartikler og kongresser og er på nuværende tidspunkt Nordeuropas største, og alt materiale er søgbart via KONK (Konservatorskolens Online Katalog)

Efter gentagne forespørgsler blev en undersøgelse i 1999 foretaget af bibliotekets leder, denne viste, at de uddannede konservatorer og konserveringsteknikere på de danske bevaringsafdelinger, havde et klart ønske om at få adgang til forskningsbaseret konserveringsrelevant viden og at manglen på adgang til denne gik ud over deres faglighed. Ganske som DEFFs artikel nu bekræfter 13 år senere. For at opnå en større forankring i erhvervslivet blev der i forbindelse med etableringen af Videncenteret åbnet op for muligheden for at alle, der professionelt arbejder med konservering og restaurering, frit må bruge bibliotekets ressourcer: bøger, kongresberetninger,

tidsskriftsartikler mm., ligesom personalet tilbyder deres assistance med hensyn til informationsøgning i de konserveringsfaglige databaser.

Det vil sige, at KViC som fag- og forskningsbibliotek allerede på et tidligt tidspunkt indså vigtigheden af at kunne forankre og legitimere sin tilstedeværelse i forhold til både uddannelsesinstitutionen, forskningsverdenen og erhvervslivet, og derigennem være med til at styrke fagligheden blandt konservatorer ved at sætte publicerede forskningsresultater til rådighed, og samtidig give muligheden for at afkorte vidensvejen mellem forskerne og de konservatorer, som i forhold til den tidligere nævnte undersøgelse, efterspurgte denne viden.

Dog kan vi som bibliotekarer på KViC konstatere, i forhold til egen vurdering, at relativt få af de udearbejdende konservatorer har anvendt disse ressourcer over de sidste 10 år, og spørgsmålet er, hvad der ligger til grund for dette?

Når jeg i opgaven anvender betegnelsen "konservator", er det for at lette læsningen, idet begrebet dækker over flere forskellige stillingsbetegnelser som eksempelvis konservator, konservortekniker, Cand. Scient. Cons., BSc Cons. og andre faggrupper som arbejder professionelt med konserveringsfaget. Såfremt der i analysen skal forklares forskelle mellem disse grupper, vil der blive tilkendegivet præcis hvilken gruppe, der refereres til.

Forskningen inden for konserverings- og restaureringsfaget er taget til over de sidst 10 - 15 år. Denne forskning foregår dels på Konservatorskolen, men også på statslige institutioner som eksempelvis Nationalmuseet, Statens Museum for Kunst og Det Kongelige Bibliotek og andre af de større museer. I 2003 blev det vedtaget ved lov at Konservatorskolen skulle have status som videregående uddannelsesinstitution med retten til at anvende bachelor-, kandidat-, og Ph.d. graden (Bekendtgørelse nr. 205 af 27. marts 2003), hvilket også har fået indflydelse på forskningen i forhold til at søge forskningsmidler, og dermed kunne søsætte flere projekter. Eksempelvis udføres større forskningsmæssige samarbejder mellem Konservatorskolen, Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst, hvor formålet er at styrke både grundforskningen, den anvendte forskning hvor der forskes i nedbrydningen af materialer, materialeidentifikation, udvikling og forbedring af konserveringsmetoder, med fokus på både en større fremtidssikring af genstandene, men også på arbejdsmiljøet i form af at udvikle og anvende mindre sundhedsskadelige midler, samt udvikling af eksempelvis præventiv konservering såsom luft-, lys- og fugtforhold, hvor genstandene opbevares. Samtidig

fokuseres der på at danne større konsensus omkring brugen af materialer og teknikker (The National Gallery of Denmark, Conservation Department, The National Museum of Denmark, Department of Conservation, & The Royal Danish Academy of Fine Arts, School of Conservation, 2010). Da denne forskning er rettet mod arbejdet med genstandene, er det formålstjenligt, at få resultaterne videreformidlet og implementeret til de konservatorer på bevaringsværkstederne, som står med den praktiske udførelse af konserveringsarbejdet, og som skal træffe valget omkring midler og metoder for konserveringen af en bestemt genstand.

Det er derfor med undren, at vi på KViC, med vores store samling af publiceret konserveringsfaglig forskning kan konstatere at bibliotekets ressourcer i høj grad anvendes af forskerne ude på institutionerne, men i sjældent grad af de udøvende konservatorer. Nogle institutioner som eksempelvis Statens Museum for Kunst og Nationalmuseet har eget konserveringsfagligt bibliotek. I forhold til bevaringscentre, fælles-konserveringerne, museernes konservatorer og ikke mindst de private værksteder, ved vi ikke i hvilket omfang de selv har licens til og indkøber konserveringsrelevante tidsskrifter, kongresser og anden faglitteratur, eller om og hvordan disse anvendes i konservatorernes dagligdag.

Spørgsmålene der rejser sig er: Hvordan skaffer udøvende konservatorerne den nødvendige information for at kunne udføre deres arbejde med genstandene? Hvordan bruges informationen og hvordan deles den i mellem dem? Hvordan prioriteres forskningens resultater når der træffes valg om konserveringsmidler og metoder i forhold til andre informationsressourcer? Hvilke forestillinger har konservatorerne om forskningen og de resultater, forskningen frembringer i forhold til relevansen af denne for deres arbejdssituation?

For at kunne formidle forskningens resultater, hvad enten den er publiceret i artikelform eller forekommer på anden vis, eller yde anden service til konservatorernes informationssøgning, brug og deling, anser jeg det for relevant at undersøge, hvad der kendetegner og hvilke kriterier, der er afgørende for konservatorernes informationspraksis i forhold til valg og prioritet af informationsressourcer, brugen og delingen af informationen, samt i hvilken grad denne praksis er influeret af normative sociale og kulturelle forhold.

1.1 Problemformulering

Hvordan kan konservatorers informationspraksis ud fra et praksisteoretisk perspektiv forklare valg af informationsressourcer, brug og deling af information, i forbindelse med at finde løsninger til specifikke konserveringsopgaver samt den løbende orienterende opdatering indenfor konservatorens fagområde? Hvordan placerer forskningens resultater sig i denne praksis, og hvilke årsager ligger til grund for denne placering?

1.2 Undersøgelsens praktiske teoretiske ramme

Jeg ønsker at sætte undersøgelsen af konservatorernes praksis omkring søgning, brug og deling af information i et praktiske teoretisk perspektiv, da det giver mulighed for at foretage et analytisk snit gennem de krydsende praksisser, der opstår mellem konservatorernes arbejds- og informationspraksisser. Praksisteorien fokuserer overordnet på praksisser som performativitet, hvilket betyder, at der kan fokuseres på samspillet mellem flere aspekter i en relevant praksis (Halkier & Jensen, 2008, s. 50). Ved at fokusere på performativiteten i konservatorernes praksisser får jeg mulighed for at analysere konservatorernes sociale ageren, og deres muligheder og betingelser i de forskellige praksisser, hvor de søger, bruger og deler information, og dermed også mulighed for at undersøge, hvordan forskningsresultater trykt i artikelform placerer sig i disse praksisser, da et indsatsområde for KViC kunne være at optimere formidlingen af disse ressourcer.

Praksisteorien tager udgangspunkt i sociale relationer og beskriver de sociale praksisser man som person medvirker i. Ved at se på hvordan kropslige og mentale aktiviteter, brug af artefakter, følelsesmæssige tilstande og engagement udfolder sig, giver det mulighed for at se på, om konservatorernes informationspraksis i forhold til at søge, bruge og dele information er styret eller kontrolleret af normative sociale eller kulturelle faktorer i form af i-tale-satte eller ubevidste regler og forståelser. Dette speciale er den tredje og afsluttende opgave jeg har lavet omkring konservatorerne. Jeg har tidligere lavet en undersøgelse om forskellene i deres informationskompetencer og praksisser i en erhvervsrelateret versus på akademisk sammenhæng (Clemmensen, 2010), samt en undersøgelse af nyuddannede konservatorers informationspraksis i forhold til at udvikle kollegiale netværk (Clemmensen, 2011). Jeg vil, i det omfang jeg finder anvendeligt, referere til disse undersøgelser.

1.3 Læsevejledning

Konservatorfaget introduceres med en kort redegørelse af fagets udvikling i Danmark, og derefter fagets uddannelse og forskning. Efterfølgende redegøres der for specialets praksisteoretiske ramme som består af Halkjer og Jensens (Halkier & Jensen, 2008) syn på det sociale i performativiteten som perspektiv, samt Schatzkis praksisteoretiske begreber (Schatzki, 1996; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002), som anvendes til at fortolke konservatorernes handlinger i forhold til at søge, brug og dele information. Jeg redegør for og diskuterer Savolainens informationspraksismodel, som jeg udvikler og bruger som analysemodel i forhold til at kunne præsentere og diskutere de elementer som indgår i konservatorernes informationspraksis.

Dernæst følger metodeafsnittet, hvor der først redegøres for analysens udformning, og derefter præsenteres indsamlingen af specialets empiri i form af spørgeskemaundersøgelse samt interviews af konservatorer.

Analysen opbygges i to niveauer: Først foretages en identifikation af hvilke informationsressourcer konservatorerne gør brug af når der søges efter orienterende information samt søgning efter information i forbindelse med løsning af et specifikt konserveringsfagligt problem. På analysen andet niveau forklares og diskuteres, hvad der styrer konservatorernes handlinger ud fra Schatzkis praksisteoretiske begreber, og analysen vil have sit fokus på de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform samt konservatorernes kollegiale netværk. Slutteligt vil analysen diskutere konservatorernes deling af information og de forhold, der kan lægges til grund for denne deling.

2. Konservatorfaget

2.1 Kort præsentation af konservatorfagets udvikling i Danmark

Historisk set har man kendskab til konservering og restaurering tilbage til 1500 tallet, hvor konservatorer oftest med kunstnerisk og håndværksmæssig baggrund arbejdede på de royale samlinger. Indtil Kunstammeret, hvor den royale samling hørte under, blev opløst i 1824. Opløsningen af samlingen blev startpunktet for de institutioner, vi kender i dag: Statens Museum for Kunst, Nationalmuseet, Tøjhusmuseet og Det Kongelige Bibliotek. Konservatorerne tilknyttet disse institutioner blev uddannet i mesterlæreforhold, som var

baseret på, at praktiske håndværksmæssige erfaringer blev videregivet fra mester til lærling (Knuth Federspiel, 2004).

Den spirende nationalfølelse, enevældens ophør, forholdet mellem Tyskland og Danmark betød, at der i den danske befolkning opstod et behov for at samle og kende egen historie, og på den baggrund opstod en række lokalhistoriske museer. Dog var der stadig på dette tidspunkt intet museum, der var forpligtet til at udføre konserveringsarbejde på genstandene, hvilket betød at samlingerne blev nedbrudte oftest på grund af forkert opbevaring. Først i 1941 kom konservering på som et punkt i Undervisningsministeriets regelsæt af 26. september 1941, hvor det specifikt nævnes at museerne nu har forpligtigelse til at vedligeholde genstandene (Undervisningsministeriet, regel af d. 26. september 1941). Da Nationalmuseet samtidig blev beskåret i forhold til afleveringspligt og at der blev givet tilladelse til at lokalhistoriske museer måtte stå for egne arkæologiske udgravninger blev disse museers ansvar stadfæstet. I 1956 blev der i en betænkning nævnt, at samlingernes bevaringstilstand var i en meget dårlig forfatning og krævede omfattende konservering for at kunne bevares for eftertiden, og at sådan konservering ville kræve uddannet personale, penge og teknisk apparatur (Betænkning nr. 152. Kbh. 1956). Denne betænkning førte til, at der i Odense, Århus, Kolding og Aalborg blev etableret konserveringsværksteder. Disse skulle udbygges til at kunne varetage konserveringen for de mindre lokalmuseers samlinger, og at der især skulle lægges vægt på den præventive konservering, hvilket er de fysiske forhold hvorpå samlingerne opbevares. Statens Museumsnævn som blev oprettet i 1976, havde til ansvar at føre tilsyn med konserveringsforholdene på museerne, og på dette nævns foranledning blev der lavet en landsdækkende konserveringsplan, som førte til etableringen af regionale bevaringsværksteder hidhørende under Amtskonserveringen (Knuth Federspiel, 2004; Statens Museumsnævn, 1979).

I dag findes der ifølge Bevaringsportalen 10 bevaringscentre rundt om i Danmark, som har til opgave at varetage bevaringsarbejdet for de statsanerkendte museer i Danmark, samt at udføre bevaringsarbejde for andre offentlige og private institutioner og enkeltpersoner. Desuden blev der i 1978 oprettet Fælleskonserveringen, som er en almen nyttig forening stiftet af danske kunstmuseer, og som nu konserverer for omkring 58 museer, private og offentlige organisationer. Fælleskonserveringen har afdeling på Kunstmuseet Aros i Århus og på Kronborg ved Helsingør (Portal for bevaringscentre i Danmark). Bevaringscentrene og Fælleskonserveringen varetager konservering af en lang række genstande udført af materialer som metaller, tekstiler, lærreder, rav, sten, ben,

plastik. Desuden grafiske materialer som papir, indbindinger, fotos, negativer, keramik, læder og skind. Ydermere konsulentarbejde som tilstandsvurdering af samlinger, vejledning omkring de fysiske forhold samlingerne opbevares i, kurertjenester med mere. Desuden er der flere museer, som har en eller flere konservatorer ansat til at varetage bevaringen af egne samlinger.

2.2 Kort præsentation af konservatorernes uddannelse

Ovennævnte gennemgang af konservatorernes arbejdsfelter viser, at konservatorernes arbejde hviler på en stor tværfaglighed. Ikke alene skal de være vidende om materialers beskaffenhed, sammensætning, men også omkring genstandenes placering i en historisk sammenhæng, hvilket kræver en etisk og kulturhistorisk indsigt i de forhold, genstandene blev skabt og anvendt i.

I løbet af det 20. århundrede blev der større opmærksomhed omkring bevaringen af verdens kulturarv på et mere formaliseret plan. Det var ikke længere et spørgsmål om hvorfor man skulle bevare, men i højere grad hvordan denne bevaring skulle finde sted, og dette til trods for at der stadig føres diskussion omkring hvad der hører under begrebet "verdensarv" (Knuth Federspiel, 2003). Det førte til oprettelsen af flere konservatorskoler rundt om i Europa og USA samtidig med, at en række konventioner blev lavet. Af de vigtigste kan nævnes Haag Konventionen, som er en konvention mod illegal handel med kulturarvs-genstande, Venedigcharteret, Verdenskonventionen, FN Charteret og herunder UNESCO som i 1956 etablerede "The International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property" og fik navnet ICCROM. ICOM (The International Council of Museums) opstod som ngo, og i 1964 kom ICOMOS som varetager monumenter og "sites" (Knuth Federspiel, 2003).

I 1973 blev Kunstakademiets Konservatorskole etableret. På det tidspunkt tilbød skolen 2 års konserveringsuddannelse for de som havde en håndværksmæssig baggrund, og 3 års uddannelse for dem uden. De første år bar præg af en praktisk/teknisk tilgang til faget, men nu næsten 40 år senere er uddannelsen blevet til en højere videregående uddannelse. Ifølge lovgivningen skal "Konservatorskolen på kunstnerisk og videnskabeligt grundlag indtil højeste niveau give uddannelse i konserverings og restaurering, samt drive forskning inden for disse fagområder" (LBK nr. 889 af 21/9/2000). I 2003 blev

Konservatorskolen underlagt den nye universitetsreform, som opstod på baggrund af Bologna Processen, og uddannelsen har derfor over tid ændret sig fra at have fokus på det praktiske og håndværksmæssige til nu at være en videnskabelig forskningsbaseret uddannelse. Dette bestyrkes ligeledes af den internationale opfattelse af konservatoruddannelsen:

“At all stages in this training, major emphasis should be placed on practice, but sight should never be lost of the need to develop and sharpen an understanding of technical, scientific, historical, and aesthetic factors. The ultimate aim of training is to develop thoroughly rounded professionals, able thoughtfully to perform highly complex conservation interventions and to thoroughly document them in order that the work and the records contribute not only to preservation but to a deeper understanding of historical and artistic events related to the objects under treatment” (ICOM Committee for Conservation, 1984)

Det betyder ligeledes, at de konservatorer der er uddannet over de sidste 10-15 år, har modtaget en forskningsbaseret undervisning. Der er ligeledes langt færre med en egentlig håndværksmæssig baggrund og langt flere, som kommer med en gymnasial baggrund. Det kan have betydning i forhold til den type information, de søger. Konservatorer med den ældre uddannelse har en stor praktisk og taktile erfaring, men mangler måske uddannelse og erfaring med at søge efter forskningsbaserede resultater i konserveringsfaglige databaser, hvor den nyuddannede konservator mangler erfaring med den praktiske udførelse af konserveringsarbejdet. Uddannelsen og arbejdets store tværfaglighed kan ligeledes få indflydelse på informationssøgningen ikke mindst i forhold til kendskabet til og forståelsen for anvendelsen af informationsressourcerne.

Følgende vil jeg kort nævne de fagområder, som det kræves at konservatorerne skal lære under uddannelse og videreføre i deres praktiske arbejde:

- Naturvidenskabelige fag: kemi, fysik, biology, mineralogi, farvelære
- Inden for humanismen: historie, palæografi, kunsthistorie, arkæologi, etnologi, filosofi
- Derudover er der materialers teknologi, historie og produktions processer
- Konserveringsteori, teknikker, analysemetoder, præventiv konservering, brug af apparatur til målinger, arbejdsforhold og miljø, projektledelse, udstilling og formidling.

Informationssøgning har desuden været en del af den obligatoriske undervisning i de sidste 10 år. Undervisningen varetages af bibliotekets ansatte. Første undervisningsgang,

udover en kort biblioteksintroduktion ved studiestart, er på de studerendes 2. år i forbindelse med den første store opgaveskrivning. Her deltager alle i et forløb, hvor der fokuseres på informationssøgning i konserveringsfaglige databaser, søgemetoder og strategier samt generering af søgeord ud fra problemformuleringer. Ved bachelorprojektets opstart indkaldes de studerende igen til en gennemgang, hvor alternative konserveringsdatabaser bliver introduceret samt websøgning og videnskabelige databaser. I forbindelse med kandidatoverbygningen gives der gennemgang i konserveringsfaglige organisationers websider, forskellige videnskabelige open access databaser, videnskabelige søgemaskiner, kildekritik. For de som finder det nødvendigt gives der kursus i de almenkendte konserveringsfaglige databaser, i søgestrategier og emneords generering.

2.3 Kort præsentation af den konserveringsfaglige forskning

Der har siden Konservatorskolens opstart i 1973 været fokus på uddannelsens videnskabelige side, og har på baggrund af den "Grønne betænkning" fra 1969 haft til formål at give de studerende dels de kunstneriske og manuelle færdigheder, men også en videnskabelig indsigt i konserveringsfaget (Kulturministeriet, 1969). Årsagen til at uddannelsen funderes i videnskaben skyldes i høj grad de arbejdsopgaver som de uddannede konservatorer står overfor i forhold til blandt andet at udvikle nye konserveringsmetoder, tage ansvar for præventive konserveringsopgaver, klimakontrol, tilstandsvurderinger af samlinger og udarbejdelse af bevaringsplaner. Derfor er konserveringsfaget præget af, at de udøvende konservatorer har udviklede praktiske færdigheder og en stor viden om kompleksiteten i genstandsmaterialerne og deres indbyrdes påvirkning, samt deres egenskaber og informationer og omgivelsernes indflydelse herpå. Samtidig skal konservatorerne være i stand til at foretage en kognitiv og systematisk analyse, stille en diagnose og problemløsning som dermed lægges til grund for den praktiske konservering (Larsen, 1998; Larsen, 2004).

"Forskningen inden for konservering og restaurering omfatter en lang række områder, som tager deres udgangspunkt i kulturarvs-genstandens oprindelse, fremstilling, materielle og immaterielle informationer, materialer og fremstillingsteknikker, nedbrydning, konservering, restaurering og opbevaring samt den historiske og kulturelle baggrund og idegrundlaget herfor. Den kan have humanistisk, naturvidenskabelig og/eller teknisk eksperimentel karakter" (Larsen, 2004, s. 32)

Hvilket også betyder at forskningen inden for faget tager udgangspunkt i både grundforskning, som eksempelvis kunne være grundlæggende forskning i miljøpåvirkning af materialer, anvendt forskning som kunne være undersøgelser af accelererede ældnings forsøg for test og kontrol, samt udviklingsarbejde som eksempelvis kunne være udvikling af forfinelse af metoder og midler. Ofte ser man dog, at den forskning som udøves er præget af at bevæge sig mellem en eller flere af forskningskategorierne, samt at udvise tværfaglighed ved at indeholde humanistiske og naturvidenskabelige tekniske metoder og eksperter (Larsen, 1998; Larsen, 2004).

Der hvor forskningen møder kritik er i forholdet til anvendeligheden af de resultater som forskningen fremkommer med. Et kritikpunkt er, at forskningsprojekter ofte tager udgangspunkt i en unik genstand, og at de fremkomne resultater dermed knytter sig til denne enkelte genstand og kun svært lader sig overføre til andre genstande til trods for at disse måske er sammenlignelige. En stor undersøgelse lavet blandt udøvende konservatorer tilknyttet The American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works, viser at der inden for alle materialegrupper opleves, at der er forskel på teori og praksis, og at materialerne reagerer forskelligt, til trods for deres sammenlignelighed (E. F. Hansen & Reedy, 1994). En type opløsning til afrensning af et oliemaleri findes at være anvendelig til et maleri, men ikke til et andet selvom periode, maleteknik etc. er sammenlignelig. Argumentet for denne forskel er, at der er for mange faktorer, der ikke kan lade sig generalisere ved et forskningsprojekt, men som har indflydelse på, hvordan et middel eller en metode virker. Det kan være alt, fra de linoliefrø som danner basis for bindemidlet i malingen til måden maleriet er blevet opbevaret på, og evt. rengjort på over årene, som får indflydelse på opløsningens anvendelighed og blandingsforhold – og disse kompleksiteter kan komplicere den direkte anvendelighed af forskningens resultater (Munoz Vinaz, 2005). Som en konservator udtaler:

"there is often a great discrepancy between what a conservation scientist tells us will happen during a particular treatment and what actually occurs. Sometimes what we are told and what actually happens are polar opposites" (E. Hansen & Reedy, 1994).

Det vil dermed også sige, at hvor forskningen bygger på *"trial and error"*, så giver den praktiske udførelse ikke den udøvende konservator rum til at lave fejl fordi genstandene er unikke, og en fejlvurdering kan derfor have store konsekvenser. Dette har dermed også indflydelse på hvordan konservatorerne ser på forskningens resultater både i forhold til at søge efter disse resultater samt implementering af disse:

"We need researchers to identify clearly the limitations of their conclusions and to help us bridge the transition from lab experiment to actual treatment" (E. Hansen & Reedy, 1994).

Endnu en problematik som også bliver fremført som kritikpunkt, er forskernes holdning i forhold til publiceringen af deres resultater. De er uddannet til at udføre forskning, og bliver i højere grad målt på mængden af publicerede artikler, og i mindre grad på relevansen af de konserveringsfaglige problemer de har forsøgt at finde svar på. Hvorimod de udøvende konservatorer bliver målt på den effektivitet de udviser i forhold til at løse praktisk funderede konserveringsproblemer (Munoz Vinaz, 2005). Som Hansens og Reedys undersøgelse viser, opleves den publicerede forskning som svær anvendelig for den udøvende konservator (E. F. Hansen & Reedy, 1994). Til trods for denne uanvendelighed er der tilsvarende de, som mener, at det er vigtigt at konservatorerne ikke undlader at forholde sig til forskningens resultater, da den kan være behjælpelig med at forklare eller forudsige fænomener og frembringe nye metoder og teknikker i forhold til eksempelvis arbejdsmiljø, og resultaterne kan give ny information, der kan hjælpe konservatoren til at reflektere over mulige løsninger (E. F. Hansen & Reedy, 1994; Munoz Vinaz, 2005). Flere undersøgelser blandt udøvende konservatorer viser, at den praktiske erfaring, som konservatorerne opbygger gennem deres arbejde med genstandene, opfattes som langt mere vigtig end de resultater videnskaben frembringer, og at "sund fornuft" ofte er mere brugbar end en god forsker (De Guichen, 1991; Munoz Vinaz, 2005; Torraca, 1991). Det er dog værd at bemærke, at der siden begyndelse af '90erne ikke er gennemført tilsvarende undersøgelser om forholdet mellem forskere og konservatorer, og at det ligeledes er værd at nævne, at forskningen inden for konserveringsfeltet er en forholdsvis ny videnskab, som kun har omkring 50 år på bagen, hvilket får betydning i forhold til mængden af problematikker, der er forsket i, og vil selvfølgelig influere på konservatorernes brug af publicerede forskningsresultater, da mange af de problemer, de støder på i forbindelse med deres konserveringsarbejde, endnu ikke er dækket af forskerne.

3. Praksisteoretisk ramme

3.1 Konservatorer i et praksisteoretisk perspektiv

Som tidligere nævnt ønsker jeg at tage et praksisperspektiv på denne opgave, idet min hensigt er at få indsigt i hvilke forhold, der gør sig gældende i konservatorers informationspraksis i forhold til at finde, bruge og dele konserveringsrelevant information i deres daglige arbejde, samt undersøge om denne praksis er kontrolleret af normative sociale og kulturelle faktorer.

3.2 Praksisteori

Udviklingen af praksisteorien skyldes især teoretikere som tidlig Pierre Bourdieu, tidlig Anthony Giddens, sen Michel Foucault, Judith Butler og Bruno Latour (Halkier & Jensen, 2008, s. 51). Derforuden er der inden for de sidste årtier kommet nyere teoretikere som Andreas Reckwitz og Theodore R. Schatzki. Fælles for de nævnte teoretikere er, at de alle til en vis grad beskæftiger sig med hverdagslivet og de praksisser, som udspiller sig her (Gheradi, S. 2009, Halkier & Jensen, 2008). Blandt disse teoretikere findes der varierende antagelser om, hvad praksisteori er, men trods disse forskelligheder, er der flere fællestræk som gør, at det er meningsfyldt at tale om et begreb som praksisteori. Praksisteoretikere ser ikke krop og sind som adskilte, men derimod som sammenhængende ligeværdige størrelser, og i praksisteorien fokuseres der på de dynamikker, som finder sted mellem dem. Et fællestræk er at beskæftige sig med de sociale ordner, som mennesker bevæger sig i, og at disse sociale ordner dannes på baggrund af menneskelige legemliggjorte handlinger, som kommer til udtryk gennem brug af artefakter, objekter og interaktioner, og som giver indhold til de praksisser som den sociale orden bygger på. Det vil også sige at meningsdannelse, viden, menneskelig aktivitet, sociale institutioner og sprog er alle aspekter af en social orden, og dermed defineret af de praksisser som udgør ordenen. Man er ligeledes enige om at en praksisteoretisk tilgang til at analysere de sociale ordner kundgør en bestemt social forståelse ved at det sociale består af afgrænsede rammer af legemliggjorte, sammenvævede praksisser, som er centraliseret omkring et felt af fælles forståelse blandt de personer som indgår i den pågældende sociale orden (Gheradi, 2009; Schatzki, 2001;

Schatzki, 2002). Schatzki argumenterer for at denne forståelse af en praktiskeoretisk tilgang opponerer mod de teorier som analyserer det sociale ud fra eksempelvis en "livsverdensanskuelse", diskurser, strukturer eller systemer, fordi man ud fra en praksisteoretisk synsvinkel kun kan analysere på disse aspekter ved at se på de praksisser som former disse elementer (Schatzki et al., 2001, s. 3). Derved flytter man det analytiske fokus fra eksempelvis en bestemt fænomenologisk, eller konstruktivistisk synsvinkel, til at fokusere på feltets praksisser og performativiteten blandt de udøvende aktører, som de bærende elementer for at analysere den sociale orden de indgår i.

3.3 Performativitet som perspektiv

Et perspektiv på praksisteorien, som kan anvendes til at analysere praksisser, er udviklet af Halkier og Jensen (Halkier & Jensen, 2008), hvor de argumenterer for, at praksisteorien kan anvendes analytisk til at undersøge, hvad der danner sociale handlinger, samt hvordan disse bliver udført, ved at se på de udførte praksisser som performativitet. Det vil sige at udførelsen af praksissen kommer i fokus, og at man her er nede på mikro-niveau, hvor det er individernes fælles forståelse for performativiteten i de pågældende praksisser, der danner den normative sociale orden, der er i fokus. Fokuset, som lægges på det performative, gør det muligt at operere med, at de teoretiske antagelser om praksis er åbne og multirelationelle, fordi der til en praksis kan tilføres nye handlinger, som udvider og udvikler praksissen (Schatzki, 2002). Derved adskiller denne antagelse sig fra teorier, som har fokus på elementer som intentionalitet eller diskurs, som eksempelvis fænomenologi, diskursteori, eller strukturalistiske tilgange, som Halkier og Jensen mener bærer præg af, i forhold til egne undersøgelser, en tendens til enten overfokusering på bestemte antagelser om aktørers intentionalitet, eller kontekstens bestemmende element i strukturalistiske undersøgelser. Et praksisteoretisk perspektiv vil derimod have fokus på det eller de elementer som indgår i praksissen, og de krydsende praksisser som opstår i en social orden (Halkier & Jensen, 2008), ganske som nævnt i de foregående afsnit.

"Sociale praksisser skal med andre ord forstås som konfigurationer af kropslige aktiviteter, mentale aktiviteter, brug af ting, viden om aktiviteter, følelsesmæssige tilstande og engagement ... det væsentligste er ... at de forskellige elementer, der organiserer en praksis, indgår ligestillet og gensidigt afhængige af hinanden" (Halkier & Jensen, 2008, s. 52)

Halkier og Jensen praksisteoretiske perspektiv er inspireret af delelementer fra praksisteoretikere som Schatzki og Reckwitz (Reckwitz, 2002; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002), hvor de har anvendt deres praksisforståelse som multirelationelle konfigurationer, og ved hjælp af begreber som "den trænede krop, agency som krydsfelt og passende performance" viser de, hvordan man kan anvende dette perspektiv til at undersøge sociale handlingers muligheder og betingelser (Halkier & Jensen, 2008).

3.3.1 Den trænede krop

Begrebet "den trænede krop" læner sig op ad Schatzkis og Reckwitzs opfattelser af, at praksisser dannes gennem kroppens rutineprægede og gentagne handlinger i form af hvad der bliver gjort og sagt, ved at disse handlinger kommer til udtryk gennem mentale strukturer, og som der tidligere blev beskrevet, så ses kropslige og mentale strukturer som ligeværdige størrelser. Halkier og Jensen beskriver det som en "socialiseret krop, der er trænet gennem praktiske og rutinebaserede procedurer" (Halkier & Jensen, 2008, s. 57), og at det netop er det at begrebsliggøre de legemliggjorte og mentale processer, som gør det muligt at fokusere på performativiteten. De mentale processer, som her beskrives vil blive forklaret i de kommende afsnit omhandlende Schatzkis fortolkning af sine praksisteoretiske begreber. I forhold til konservatorernes praksisser omkring informationssøgning, brug og deling af information, kan perspektivet på udførelsen derfor bruges til at undersøge hvordan disse handlinger kommer til udtryk. Det vil sige, at jeg kan holde mit fokus på *hvad* det er konservatorerne præcist *gør* når de *søger*, bruger og deler information, uden at skulle holde disse handlinger om mod et diskursivt eller fænomenologisk perspektiv.

3.3.2 Agency som krydsfelt

"Agency som krydsfelt" er i Halkier og Jensen fortolkning at se individet som "*bruger af multiple krydsende praksisser, som hver især indgår i en organisering i forskellige felter, eksempelvis i hverdagens felter af arbejds-praksisser, transport-praksisser...*" (Halkier & Jensen, 2008, s. 60). Det vil sige; i forhold til at undersøge konservatorerne kan man se dem som brugere eller aktører i krydsende praksisser, som eksempelvis kan komme til

udtryk inden for informationsøgningsfeltet i forbindelse med de praksisser, der indgår i omgangen med de forskellige informationsressourcer. Ligeledes har man mulighed for at fokusere på de forhold inden for deres arbejdspraksisser, der kan få indflydelse på informationssøgning, brug og deling i form af kontekstuelle forhold som eksempelvis tid, økonomi og tilgængelighed eller normative forhold som sociale regler.

3.3.3 Passende performance

Sidste punkt i Halkier og Jensens praksisteoretiske perspektiv er "passende performance". Her tages igen udgangspunkt i blandt andet Schatzkis forståelse af, at sociale ordner skabes på baggrund af praksisser, som er styret ligeværdigt af kropslige handlinger og mentale strukturer (Schatzki, 1996; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002). Det betyder, at praksisserne skal værdsættes og anerkendes som meningsfyldte for de aktører af den sociale orden, hvori praksissen indgår, dermed bliver forståelsen for den performance som praksissen udtrykker normativ, fordi den reguleres af "egne og andres blikke" (Halkier & Jensen, 2008, s. 62). Dermed kan den passende performance siges at være dannet på baggrund af Schatzkis regler og forståelser for praksissens udførelse, men også af affektive følelser, som en integreret del af en passende opførelse og udførelse. Disse begreber vil blive introduceret og redegjort for i de næste afsnit. I forhold til konservatorerne kan man anvende begrebet til at undersøge om og i så fald, hvordan deres praksisser er styret af en normsættende forståelse for, hvordan man kan eller skal opføre sig i forhold til søgningen, brugen og delingen af informationen.

3.4 Schatzkis praksisteoretiske begreber

Jeg vælger at inddrage Schatzkis praksisteori som fortolkende lag på min analyse, hvilket betyder, at jeg, efter at have identificeret hvilke informationsressourcer konservatorerne anvender, kan bruge Schatzki praksisteoretiske begreber: *forståelser, regler og teleoaffektive strukturer*, til at forklare og diskutere, hvorfor konservatorerne handler som de gør i forhold til at søge, bruge og dele information. Jeg finder Schatzkis praksisteori anvendelig, dels fordi den giver mig redskaberne til at tolke på konservatorernes handlinger, og fordi den lader mit undersøgelsesområde, som er konservatorernes

informationspraksis, operationelt afgrænse til en håndterbar størrelse, ved at hans udlægning af de sociale ordner, som individets praksisser og ikke mindst krydsende praksisser danner, afgrænses af den sociale orden, hvor i praksisserne finder sted.

Schatzkis teori betegner en social orden som et arrangement, hvor forskellige enheder, entiteter og aktiviteter via deres positioner er relateret i forhold til hinanden i en meningsgivende og identitetsskabende orden. Det vil sige, at der ikke kun er tale om menneskers positionering i relation til hinanden, men også i forhold til brug og forståelse af det materiale og artefakter, som indgår i handlingen eller situationen. Disse enheder og entiteter kan indeholde forskellig mening og identitet alt efter hvilken social orden de tilhører (Schatzki, 2002, s. 19). Schatzki kalder sin forståelse af den sociale orden for "site of the social", og er defineret som et socialt sted – dog ikke i en fysisk forståelse, men som en rammeforståelse for et specifikt sted hvor mennesker sameksisterer og de praksisser man deltager i bestemmer rammen for "sitet. Dertil skal det siges, at til trods for at praksisser kan være afgrænset, er det ikke i betydningen af, at de er afskåret fra andre praksisser, tværtimod er praksisserne "open-ended" og multirelationelle, som tidligere beskrevet, og breder sig ved, at en handling kan være dele af flere praksisser og dermed flere netværk. I forhold til undersøgelsen af konservatorernes informationssøgning, brug og deling af information giver dette mulighed for at tale om disse elementer som en informationspraksis, og derved kan de meningsgivende handlinger disse elementer medfører placeres indenfor konservatorernes arbejdspraksis.

Praksisser er organiserede nexus af handlinger (Schatzki, 2002, s. 76), hvor begrebet nexus er den forbindelse, der opstår gennem sammenhængende handlinger, defineret af det man gør og det man siger, og disse handlinger er styret af mentale konstruktioner som forståelser, regler og teleoaffektive strukturer (Schatzki, 2001, s. 50). Dog er det ikke alene et spørgsmål om at *sige* eller *gøre*, men at der også er en *generel forståelse* blandt de udøvende af en praksis. Det vil sige, at to personers forståelse for en "ting" eller "handling" er den samme, eller at hvad en person gør eller siger, er forståelig for den anden, fordi de deler en fælles forståelsesramme, så det man gør og det man siger, er meningsbærende og meningsbetydende for personerne og dermed praksissen. Derved opstår hvad Schatzki kalder "*an interdependent pool of practical understanding*" (Schatzki, 2002, s. 78). Schatzki vælger desuden at dele praksisser op i en hierarkisk orden af konkrete aktiviteter, opgaver og projekter, fordi handlingerne, som udgør en praksis kan udtrykkes på flere niveauer. Det vil sige, at i forhold til en informationspraksis kan den fysiske handling eksempelvis være det at tænde for en computer, tage et tidsskrift ned fra hylden være udtryk for

konkrete handlinger, som en del af en opgave at finde information, hvor projektet er det øverste niveau i den hierarkiske orden af praksissen, hvor informationen passes ind i den arbejdsopgave, hvori den var tiltænkt.

3.4.1 Fortolkning af de forståelser der styrer konservatorers handling

Schatzkis begreb "forståelser" dækker over, hvordan en person udtrykker evner for "hvordan man gør", det vil sige en klar forståelse for, hvordan en bestemt handling skal udføres. Et eksempel fra konserveringsfaget kunne være, at en konservator har forståelse for, hvordan konserveringen af en genstand skal udføres, når hun ved, hvordan en tilstandsrapport skal udfyldes, hvilken metode og middel der er det mest korrekte at anvende, når hun ved, hvilket værktøj hun skal anvende og hvordan det skal anvendes. I forhold til det at søge information kan forståelsen være, at man ved hvilken person der kan hjælpe, eller at man ved, hvilken konserveringsfaglig database man kan søge i, at man ved hvilke søgeord at anvende. Det vil sige en forståelse for, hvordan man udfører de handlinger, der via deres indbyrdes afhængighed er kædet sammen til at gøre konserveringen af en genstand til en praksis.

3.4.2 Fortolkning af de regler og teleoaffektive strukturer der styrer konservatorers handling

Inden for en hver praksis er der regler, som de udførende af praksissen følger, for som Schatzki påpeger, så reflekterer det personer gør, og det som giver mening at gøre, ofte deres forståelser af de tilknyttede regler. Definitionen af regler dækker både over eksplicite regler, tommelfingerregler, direktiver og instruktioner (Schatzki, 2001, s. 52). Inden for konservatorfaget har man i den sidste del af det 20. århundrede haft fokus på at etablere en række etiske forskrifter, som skal give konservatorerne et pejlemærke i forhold til, hvordan man skal opføre sig overfor genstandene ved at have rette uddannelse og rette erfaringsgrundlag til at kunne vurdere rette undersøgelse- og konserveringsmetode (ICOM Committee for Conservation, 1984; Jedrzejska, 1976; Jokilehto, 1994; Kemp, 2009; Munoz Vinaz, 2005).

Etik som begreb dækker over en systematisk refleksion over menneskets værdier og handlinger samt motiverne for disse, det vil sige, at etikken består af de normer og værdier, som er accepterede af den kultur og det samfund, vi tilhører (Det Ethiske Råd, 1995), og de etiske regler for konservatorer udtrykkes således:

“The conservator-restorer must be aware of the documentary nature of an object. Each object contains - singly or combined - historic, stylistic, iconographic, technological, intellectual, aesthetic and/or spiritual messages and data. Encountering these during research and work on the object, the conservator-restorer should be sensitive to them, be able to recognise their nature, and be guided by them in the performance of his task. Therefore, all interventions must be proceeded by a methodical and scientific examination aimed at understanding the object in all its aspects, and the consequences of each manipulation must be fully considered...Only a well-trained experienced conservator-restorer can correctly interpret the results of such examinations and foresee the consequences of the decisions made” (ICOM Committee for Conservation, 1984).

“Conservation-Restoration is a complex and rapidly developing field. Therefore, the qualified Conservator-Restorer has a professional responsibility to keep up to date with new findings, and ensure that s/he practices her/his profession in line with current ethical thought” (ICON - The Institute of Conservation, 2008)

Derved bygger konservatorens regelsæt på at forstå og tage hensyn til genstandens iboende værdier samt de kulturelle, spirituelle og æstetiske værdier hvori genstanden er skabt, og dels et regelsæt for de metodologiske og videnskabelige undersøgelser der går forud for og danner grundlag for udførelsen. Gennem regelsættet opfordres konservatorerne til at anvende forskningsbaserede resultater i deres valg, hvilket er en interessant betragtning i forhold til denne undersøgelse. Med hensyn til udførelsen står konservatoren overfor at skulle bestemme graden af manipulation med genstanden, og der har man i en årrække efterlevet et princip om minimal intervention (Jedrzejewska, 1976; Munoz Vinaz, 2005), for at genstanden i så høj grad som muligt skal bevare sin ægthed, samt princippet om reversibilitet, altså at den påførte konserveringsmetode kan fjernes igen uden spor, ifald den i fremtiden skulle vise sig at nedbryde genstanden.

“The Conservator-Restorer shall strive to use only products, materials and procedures which, according to the current level of knowledge, will not harm the cultural heritage, the environment or people. The action itself and the materials used should not interfere, if at all possible, with any future examination, treatment or analysis. The action should also be compatible with the materials of the cultural heritage and be as easily and completely reversible as possible” (ICON - The Institute of Conservation, 2008)

Dog viser konservatorernes erfaring, at man ofte må gå på kompromis med disse regler, som Jedrzejewska spørger: er rensning af en genstand en handling som er irreversibel? eller hvem vurderer om en reparation skal gøre genstanden stærkere eller svagere end før? (Jedrzejewska, 1976) Så spørgsmål der rejser sig i forhold til disse etiske regler er:

hvem afgør hvad der er etisk korrekt at gøre? Er det forskningens resultater eller er det ikke-itale-satte regler formet af den kompakte sociale netværkskultur som her er beskrevet?

"...if the organization of a particular community determines the form of ideas held by the people within it.. then conservation can be described as a compact social network which internalizes its values and social arrangements in collectivized representations..." (Kemp, 2009, s. 63).

For at forstå de regler der påvirker en social orden, er det nødvendigt at inddrage den sidste del af de mentale strukturer, som afgør handlingerne i en praksis, hvilket er de teleoaffektive strukturer. Begrebet dækker over at en person vil udføre de handlinger, som hun finder meningsfulde, samt udføre dem så længe de anses for at være meningsfulde, men ikke nødvendigvis rationelle at udføre. Som begrebet udtrykker, så dækker "teleo" et ønske om at nå et slutmål, ved at man orienterer sig mod de handlinger, som man mener, det kan være formålstjenlige at udføre i forhold til at nå sit mål. Hvad der opfattes som formålstjenligt er dog afhængig af de affektive følelser, håb og forventninger personen oplever i processen. Ser man det igen i forhold til en konservator, kan slutmålet være at få en genstand konserveret, men de handlinger, der skal til for at nå dette mål, kan eksempelvis være styret af affektive følelser, at man gerne vil opnå anerkendelse for det arbejde, man har udført, eller at man vælger en velkendt metode, fordi det er trygt, og fordi man kender udfaldet (slutmålet) ved at anvende en given metode. Informationssøgning kan ligeledes være en handling, som vender sig mod slutmålet, at få genstanden konserveret, og selve det at søge informationen kan derved blive påvirket af forskellige følelsesmæssige, men meningsbærende faktorer. Eksempelvis at man altid spørger sine nærmeste kolleger, fordi det er nemt eller trygt, eller at man ikke anvender konserveringsfaglige databaser, fordi man er usikker på, hvordan de anvendes. Selvom man har en formodning om, at de informationer man søger findes her. Det vil sige, at ens handlinger i dette eksempel ikke nødvendigvis er rationelle mod at finde den bedste information, men den information der tilfredsstiller ens slutmål.

Schatzki bruger denne teleoaffektive struktur til at forklare, hvordan dette element er forankret i en mental tankeproces. Han påstår, at mennesker laver irrationelle handlinger, og disse er styret af følelser, som man ikke kan kontrollere og derfor ikke kan handle rationelt på (Schatzki, 2001, s. 52). Dog mener jeg, at det kan være svært at afgøre, hvad der betegnes som rationelt. Ved at påstå at nogle handlinger frem for andre er rationelle

må jo dermed bygge på et forudbestemt norm og regelsæt. Det tilkendegiver Schatzki ligeledes ved at skrive at:

"...the organization of a practice can be specified as a normative teleoaffektive structure, a range of acceptable or correct ends, acceptable or correct tasks to carry out for these ends... even acceptable or correct emotions.." (Schatzki, 2001, s. 53)

At påstå at vi som mennesker ikke altid gør, hvad der er bedst for os selv i en handlingsproces mod et mål, skyldes at vi ikke altid kan kontrollere de følelsesmæssige aspekter, giver god mening – det kender man jo fra egen person. – Men hvem er det så, der inden for en praksis definerer, hvad der er en acceptabel og korrekt rationel handling, følelse etc? Det vil sige, at når jeg anvender Schatzkis praksisteori til at fortolke konservatorers informationspraksis, er det nødvendigt at få defineret, om de førnævnte etiske regler har indflydelse på de teleoaffektive strukturer og hvorvidt de kontrollerer denne praksis. I forhold til at finde, bruge og dele information må min undersøgelse vise om der findes rationelle eller irrationelle handlemåder, som derved kan være afgørende for, om der er tale om en praksis.

3.4.4 Integrerede versus spredte praksisser

Schatzki opdeler praksisser i enten integrerede eller spredte praksisser, hvor de integrerede praksisser er styret af de ovenstående mentale strukturer, og er dermed disse sammenvævede overlappende praksisser, der former de sociale ordner. De spredte praksisser derimod er mere simpelt formede. Han nævner blandt andet at det kan dreje sig om at beskrive, bestille, spørge, rapportere og eksaminere, hvilket i hans undersøgelser viser sig som aktiviteter og handlinger, som bevæger sig gennem de forskellige sociale ordner uden at skifte karakter, og at de typisk er undtaget de regler, som de integrerede praksisser er underlagt, og at de sjældent er styret af teleoaffektive strukturer (Schatzki, 2002b, s. 88).

A. Lloyd, Professor på Charles Stewart University, Australien har i det sidste årti beskæftiget sig med forskellige faggrupperes informationspraksisser, hvor hun ved anvendelse af Schatzkis praksisforståelse argumenter for, at informationskompetencebegrebet skal forstås i en kontekst af epistemologisk, kropslig og social information. Men hun vælger ligeledes at kalde informationspraksis, som hun også kalder informationskompetencepraksis, for en *spredt* praksis, hvilket hun i sin artikel beskriver som:

"...information literacy is a dispersed practice that hangs together as a bundle of information focused activities that are constituted within larger integrative practices" (Lloyd, 2010, s. 249).

Set i forhold til hvordan Schatzki beskriver de spredte praksisser, som værende uden regler og teleoaffektive strukturer, undrer det mig at Lloyd placerer en informationspraksis i denne kategori. I sine undersøgelser argumenterer hun for, at et vigtigt aspekt af informationskompetencebegrebet er for individet at forstå og kunne handle indenfor de sociale spilleregler, der giver adgang til de andre udøvedes informationer, hvilket hun bygger på Wengers teori om fælles repertoire som en af grundpillerne i praksisfællesskabsteorien (Wenger, 2004), men som også lægger sig op ad Schatzkis "interdependent pool of practical understandings" (Schatzki, 2002, s. 78). Lloyds egen undersøgelse viser derved, at der findes regler som styrer personers handlinger, og at de er påvirket af teleoaffektive strukturer i form af, at de nyuddannede brandmænd, hun undersøger, er følelsesmæssige påvirkede i forhold til at få del i de informationer, som er vigtige dels for at kunne udføre deres arbejde, og dels for at blive accepteret blandt de mere erfarne brandmænd (Lloyd, 2007a; Lloyd, 2007b; Lloyd, 2009).

På baggrund af dette stiller jeg mig undrende overfor, at hun vælger at betegne informationspraksis som en spredt praksis. I min analyse vil jeg vise, at den informationspraksis, som foregår blandt konservatorerne, er en fuldt ud integreret sammenvævet praksis, som ikke lader sig adskille fra konserveringspraksissen, hvori brugen af informationerne finder sted, og derfor er ligeså vigtig for konservatoren at mestre, som den praktiske håndværksmæssige udførelse af konserveringen er, og dermed underlagt de samme præmisser.

4. Redegørelse og diskussion af Savolainens informationspraksismodel

Efter den ovenstående gennemgang af specialets praksisteoretiske ramme, vil jeg nu redegøre og diskutere, hvordan det helt konkret er muligt at opstille en analysemodel til undersøgelse af konservatorernes informationspraksis. Analysemodellen, som jeg arbejder med, er udviklet på baggrund af Savolainens informationspraksismodel (Savolainen, 2008, s. 65), men i forhold til Savolainens model har jeg fundet det nødvendigt at ændre modellen i forhold til modellens videre anvendelse som analysemodel.

Før modellen og dens ændringer introduceres vil jeg redegøre for Savolainens forståelse af informationspraksisbegrebet, samt beskrive hvorledes denne anvender Schatzkis forståelse for menneskers færden i sociale ordner som baggrund for sin informationspraksismodel.

Savolainen har udført flere undersøgelser, hvor han beskæftiger sig med almindelige menneskers informationspraksis i hverdagen, og har på baggrund af disse undersøgelser udviklet en model, som forsøger at omfatte de situationer, hvori mennesker anvender informationsøgning, brug og deling, samt de kontekstuelle påvirkninger situationerne udsættes for (Savolainen, 2008, s. 65). Til trods for at Savolainens model er udviklet i forhold til hverdagsinformationsbrug, så mener jeg, at den også kan anvendes til at analysere informationspraksissen for en faggruppe, fordi de situationer som nødvendiggør informationsøgning så som at holde sig opdateret eller søge information til en specifik problemstilling er sammenlignelige. I sin undersøgelse anvender Savolainen Schatzkis forståelse af menneskers sociale orden, når han beskriver, at den verden det enkelte menneske bevæger sig i manifesterer sig gennem en social orden, og de aktiviteter og handlinger vi foretager os er afgrænset i specifikke spatio-temporale kontekster, hvor handlingerne udføres så længe de opfattes som meningsfulde (Savolainen, 2008, s. 51). Menneskers handlinger er socialt og kulturelt bestemte og består af bestemte værdier og rutiner. Forståelsen af den sociale orden lægger dermed op til, at der er en normativ forståelse for, hvordan disse handlinger kan foregå. Derved bliver det, som Schatzkis udlægning, at regler og forståelser, er de bærende mentale strukturer for de handlinger og aktiviteter, som udgør en praksis i en bestemt social orden (Schatzki, 1996; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002). Med hensyn til at indpasse informationspraksis til de handlinger, vi som mennesker udfører, siger Savolainen, at det er både de rutineprægede og de pludseligt opståede handlinger der former vores hverdagsinformationspraksis (Savolainen, 2007; Savolainen, 2008). Dette mener jeg også gør sig gældende i en arbejds kontekst, og jeg vil i min analyse diskutere hvordan strukturelle forhold som tid, økonomi, adgang til ressourcer kan have betydning for konservatorers informationspraksis. Savolainen påpeger endvidere, at den erfaring man får gennem brug af forskellige informationsressourcer, når man holder sig opdateret eller løser dagligdagsproblemer, har indflydelse på de informationsvaner og rutiner man udvikler, og at man derfor mere eller mindre ubevidst falder tilbage på disse rutiner når man skal løse et problem, og netop fordi det bliver en rutine, så reflekterer man ikke i samme grad over valget af ressourcer (Savolainen, 2008, s. 53). Dette ønsker jeg at undersøge i forhold til

konservatorerne, for at afdække hvorvidt der foretages en reflektiv vurdering af informationsressourcerne når de enten holder sig orienteret om opdateringer eller skal løse en specifik opgave.

Savolainen mener, at en informationspraksis består dels af informationssøgning, brug og deling, hvor disse elementer er påvirkede af kontekstuelle faktorer som eksempelvis tid, økonomi og adgang til ressourcerne og får dermed indflydelse på dels situationen, hvor på man holder sig generelt opdateret og på de situationer hvor man står med et specifikt problem. I forhold til Savolainen har en informationspraksis ikke nogen værdi i sig selv, men bliver et meningsfuldt værktøj i forhold til netop de projekter og situationer, hvor information er nødvendig (Savolainen, 2008, s. 66). Dermed ser Savolainen informationspraksis som en servicerende del i forhold til livets og dagligdagens projekter. Det samme kan man sige gør sig gældende i konservatorernes arbejdskontekst, forstået på den måde at informationspraksissen ikke står alene, men får sin meningsbærende funktion gennem konservatorens arbejde i form af de interesser eller de konkrete opgaver, konservatoren skal løse, og indgår dermed som en del af de sammenvævede praksisser, der udgør den sociale orden, hvori konservatorerne færdes.

Jeg vil i det følgende afsnit forklare hvilke ændringer, jeg foretager på Savolainens informationspraksismodel i forhold til, hvordan jeg mener Schatzkis begreber analytisk skal anvendes til fortolkning af modellens elementer. Savolainen mener, at informationspraksisser ikke udføres tilfældigt, men derimod på baggrund af personens forståelser for de informationsressourcer, som personen omgives med, samt de sociale regler og normer personen er underlagt (Savolainen, 2008). På sin model viser Savolainen, at de sociale regler og normer er placeret som en del af personens "stock of knowledge" (som jeg udlægger som personens kognitive viden), men som et udenforstående element i forhold til informationssøgning, brug og deling. Jeg mener dog, at Savolainen ved at vise at regler og normer tilhører en persons kognitive viden, så afskærer han modellen fra at vise, at disse regler og normer indenfor en praksis, er skabt på baggrund af de *fælles meningsbærende handlinger* udført af de udøvedes af den sociale orden (Schatzki, 2001; Schatzki, 2002), og at det den *fælles forståelse* for handlingernes performativitet, som bliver afgørende for om det enkelte individs handlinger overholder det fælles normative regelsæt, og *ikke* individets kognitive forståelse af disse regler og normer.

Ligeledes placerer Savolainen de teleoaffektive strukturer, som en del af de opgaver som informationspraksissen skal servicere, som så kun får effekt gennem disse opgaver,

dermed viser han, at de teleoaffektive elementer påvirker opgaverne, men ikke direkte påvirker selve udførelsen af søgningen, brugen og delingen og informationen.

Jeg mener dog, at disse elementer af informationspraksissen i lige så høj grad påvirkes af teleoaffektive strukturer, som af de situationer hvori informationen skal bruges, fordi det eksempelvis vil være forståelsesmæssige forhold, som styrer valget af informationsressourcer, ligesom der kan være affektive følelser forbundet med delingen af information.

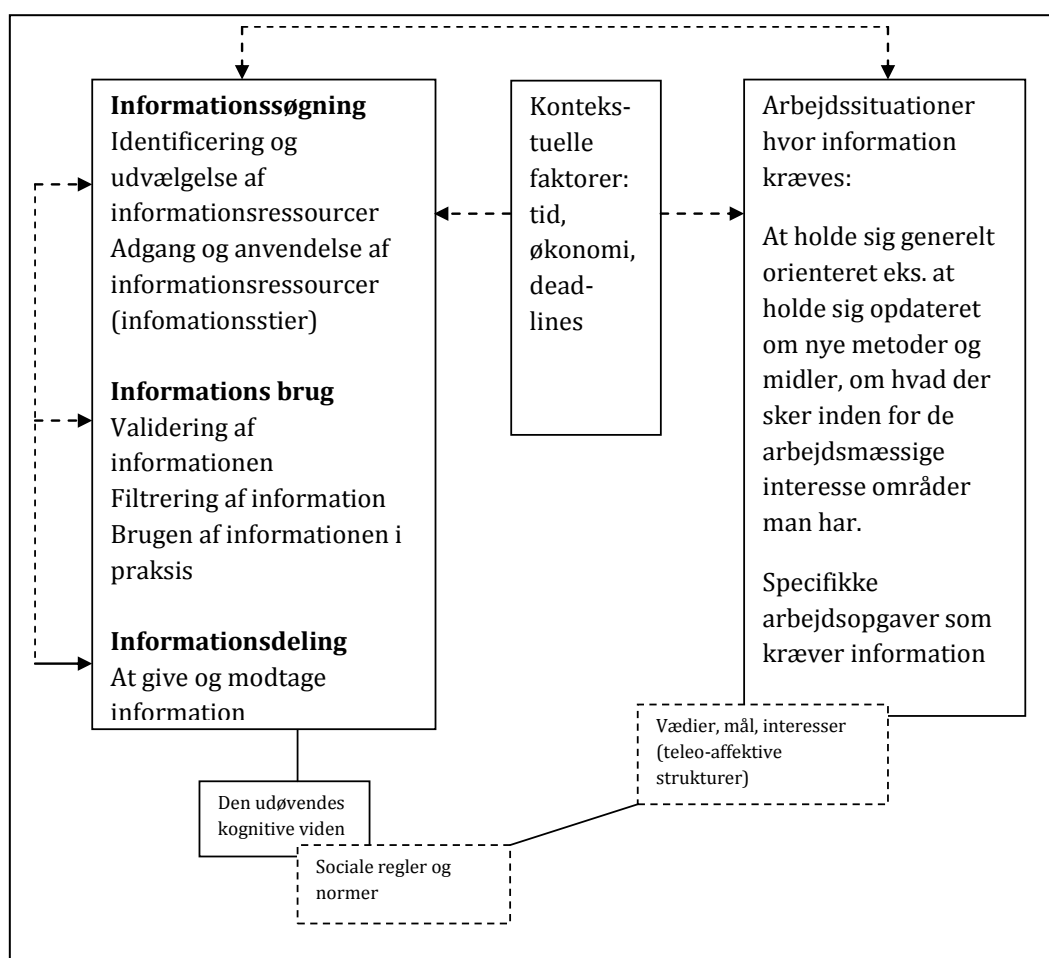

Fig. nr. 1: Gengivelse af Savolainens informationspraksismodel (Savolainen, 2008, s.65)

Dermed mener jeg, at Schatzkis mentale strukturer skal placeres som en ramme omkring hele informationspraksissen, og ikke som perifere strukturer, fordi disse mentale strukturer i lige så høj grad har indflydelse på og er styrende for udførelsen af de arbejdsopgaver som fordrer informationspraksisserne udførelse, som de har på de kontekstuelle faktorer der påvirker både arbejdspraksisser og informationspraksisser.

Ved at jeg simplificere Savolainens model til at vise, at de mentale strukturer, som danner basis for handlingerne, er afgørende for alle delelementer i modellen, så viser det også sammenhængen mellem de servicerende informationspraksisser og de udøvende arbejdspraksisser, og dermed den sociale orden som dannes af disse integrerede og gensidig afhængige praksisser.

4.1 Redegørelse for informationspraksismodellens enkeltdele

Jeg vil i det følgende gennemgå min analysemodels enkeltdele (se nedenstående model) som dermed danner skelettet af min undersøgelse af konservatorernes informationspraksis. I modellens højre side nævnes to typer af arbejdsrelaterede situationer hvorpå der kan søges efter information. Først nævnes den orienterende situation. Savolainen nævner i sin bog, at man i sin dagligdag holder sig orienteret omkring de emner, der interesserer en, ved at læse aviser, se tv etc. (Savolainen, 2008, s. 54) Samme situation mener jeg gør sig gældende for konservatorfaget. Faget spænder over en lang række videnskaber, og inden for faget forskes og udvikles nye metoder som kan udvikle faget og dermed genstandsbevaringen. I forhold til ICOMs etiske retningslinjer (ICOM Committee for Conservation, 1984) som foreskriver, at konservatoren holder sig informeret, er det interessant at undersøge, hvordan konservatorerne holder sig opdateret, hvilke informationsressourcer de anvender og hvordan de prioriteres, og derefter hvordan de bruger den information og endvidere deler den med andre konservatorer. Der ses igen på modellen, at disse situationer også er forbundet med de kontekstuelle faktorer, som kan få indflydelse på, hvordan denne orienterende informationssøgning finder sted. Den næste situation som nævnes i modellens højre side, er den specifikke konserveringsfaglige opgave, hvor den viden som konservatoren besidder, ikke rækker i forhold til at finde rette løsninger, og som derfor kræver en aktiv indsats for at finde rette information. Denne situation kan få indflydelse på hvilke informationsressourcer der anvendes, samt i hvilken rækkefølge de anvendes i. Der er også her tale om at finde information der er direkte anvendelig eller kan omformes til at kunne anvendes direkte i forbindelse med det specifikke problem.

I modellens venstre side er første punkt informationssøgningen, hvor der lægges vægt på at identificere informationsressourcer, samt at undersøge hvilke kriterier der gør sig gældende ved udvælgelsen af disse ressourcer. Jeg vælger at anvende Sonnenwalds informationsressourcehorisont diagrammer (Sonnenwald, 1999; Sonnenwald, Wildemuth,

& Harmon, 2001) til identifikation af informationsressourcer, som vil blive forklaret i det kommende metodeafsnit. Gennem denne identifikation gives et billede af konservatorernes informationshorisont, og dermed en større forståelse for *hvilke* ressourcer der anvendes, og ved at anvende Schatzkis praksisteoretiske begreber er det muligt at tolke på, *hvorfor* konservatorerne udvælger disse ressourcer

Næste punkt i modellen omhandler brugen af den fundne information. Her bliver der lagt vægt på hvordan konservatorerne vurderer den fremfundne information. Det kan give et indblik i, hvordan konservatorerne validerer både informationsressourcen samt den information de finder i forhold til værdien af informationen til fremtidig brug. Ved at fortolke konservatorernes svar er det muligt at undersøge, hvordan denne validerende handling er styret af Schatzkis mentale strukturer

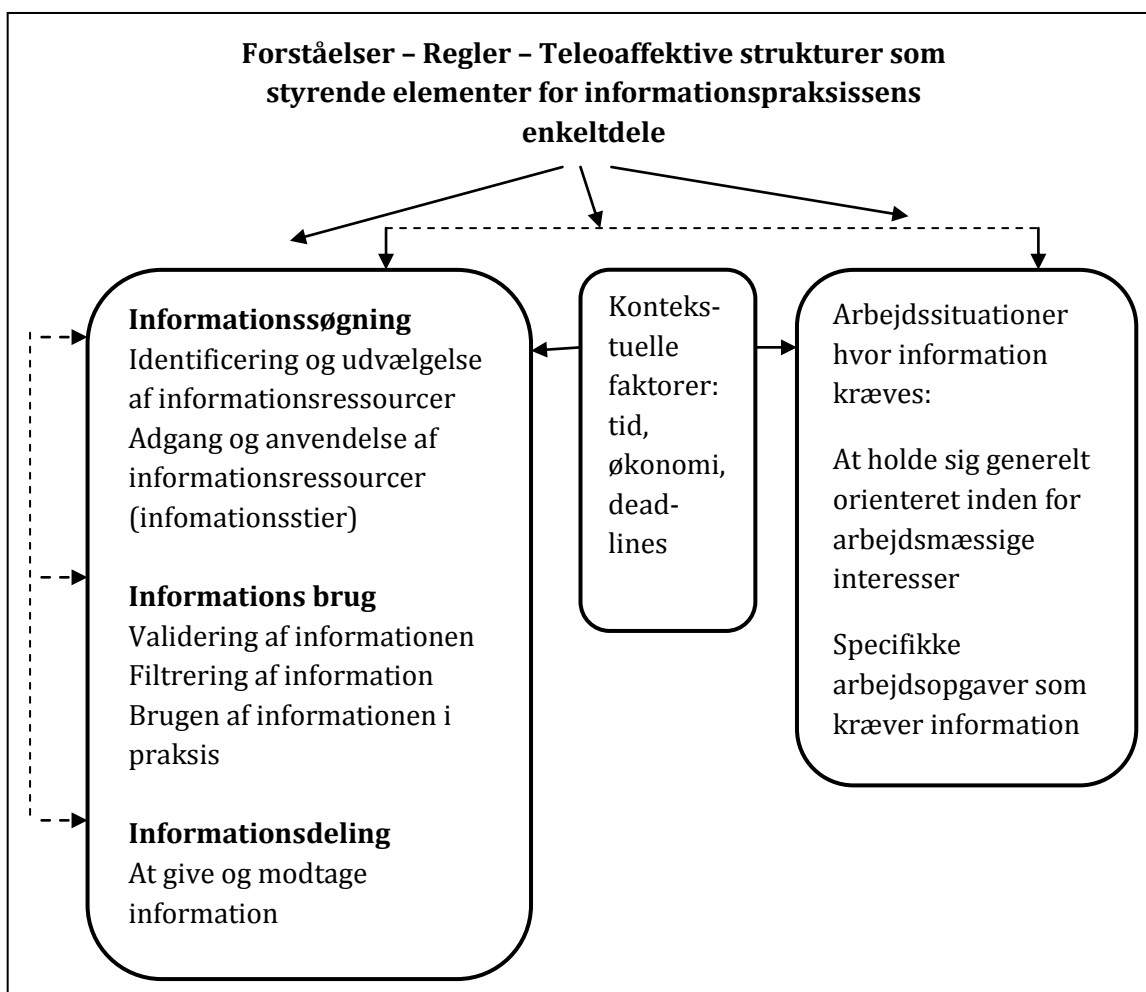

Fig. 2: Analysemodel af konservatorers informationspraksis udviklet på baggrund af Savolainens informationspraksismodel (Savolainen, 2008)

Sidste punkt i modellen er informationsdeling både som modtagende og givende funktion. Selve det at dele information fortæller noget om de sociale netværk, man bevæger sig i. Anvendelsen af informationsressourcehorisont diagrammerne i forbindelse med informationssøgningsprocessen betyder, at de kollegiale netværk er placeret i forhold til, hvor vigtige de er for konservatorerne. Dette kan give en indikation af, hvordan informationsdelingen bliver vægtet inden for konservatorernes informationspraksis, samt hvordan delingsprocessen om muligt bliver reguleret af mentale regler, forståelser og teleoaffektive faktorer, og dermed placerer sig i den sociale orden, som konservatorerne bevæger sig i. Derved er det muligt at undersøge hvilke barrierer eller andre forhold, der er afgørende for denne informationsdeling. Som tidligere nævnt spreder konservatorernes arbejde med forskellige materialer sig over et stort og komplekst område, og inden for faget er der forståelse for, at ingen er i stand til at have indgående kendskab til alle typer materialer og midler, hvilket betyder, at et godt netværk er betydningsfuldt i forhold til at finde de personer, som besidder en bestemt information (Clemmensen, 2010; Clemmensen, 2011). Konservatorerne er pålagt at anvende metoder og midler, som får konserveringen af genstanden til at fremstå usynligt (Jedrzejewska, 1976; Kemp, 2009; Munoz Vinaz, 2005), hvilket betyder, at andre konservatorer vil have svært ved at aflæse ud fra genstanden, hvilke konserveringsmetoder og midler der har været anvendt. En anden faktor er den taktile, tavse information, som er indlejret i den udøvende konservators arbejdsprocesser og opbygget af års erfaring. Den information er svær at videregive, fordi den ofte anvendes på et ubevidst plan, og derfor er svær at i-tale-sætte. Denne taktile information lader sig i udpræget grad kun overføre ved direkte observation (Nonaka & Takeuchi, 1995), hvilket betyder, at denne informationsressource er sværere tilgængelig for de konservatorer, som arbejder alene, og det er derfor vigtigt for dem at have et netværk at trække på, hvori informationsdelingen kan finde sted.

Pilene på modellens venstre side indikerer en indbyrdes forbindelse mellem informationssøgningen, brugen og delingen, hvilket også skal forstås dynamisk, på den måde, at et netværk som opbygges gennem en informationsdelingsproces eller brugen af information kan få indflydelse på en fremtidig rangordning af informationsressourcer, og dermed influerer informationssøgningsprocessen (Savolainen, 2008, s. 66).

I modellens midterste kasse nævnes de kontekstuelle faktorer, som kan have indflydelse på alle de ovennævnte punkter. Tid og økonomi kan have betydning for hvordan informationssøgningsprocessen gribes an, og de kan få indflydelse på om man som konservatorer bliver tvunget til at vælge informationsressourcer, som enten er mindre

tidskrævende at anvende, eller er nemmere tilgængelige, og derfor kan få indflydelse på hvilken information, der bliver fundet og anvendt. Ved at medtage kontekstuelle faktorer åbnes der for muligheden for at diskutere i hvilken grad disse faktorer styrer informationssøgningen i retning af "satisficing" altså at nøjes med en given information eller om disse faktorer bliver forkastet i forhold til en tilbundsgående afsøgning af relevant information. Dette kan igen fortælle noget om, hvordan konservatorerne håndhæver de etiske regler for altid at finde den løsning, som er bedst for genstanden.

Til trods for modellens statiske udseende, skal den opfattes dynamisk på den måde at enkeltdele har og kan have indflydelse på hinanden; det vil sige at informationsdelingen kan give nye ideer i forhold til valg af informationsressourcer næste gang konservatoren skal søge information, eller brugen af information kan få indflydelse på, hvordan informationen deles. Det, som ikke ændrer sig er, at handlingerne, som udformer praksisserne, knytter sig til forståelsen, reglerne og de teleoaffektive strukturer, som afgrænser den sociale orden, hvori handlingerne foregår.

5. Metodeafsnit

Jeg vælger at anvende Halkier og Jensens praksisteoretisk perspektiv til min analyse, fordi den har fokus på performativiteten. Det betyder, at jeg kan anvende dette perspektiv, når jeg undersøger konservatorers informationspraksis ved at fokusere på de elementer, som former deres informationspraksis og dermed udgør performativiteten i analysen, altså udførelsen af deres informationssøgning, brug og deling i forhold til de forståelser, der tidligere er beskrevet som "den trænedede krop, agency som krydsfelt og passende performance". Til trods for at analysen tager udgangspunkt i konservatorernes informationssøgning, brug og deling af information, skal disse elementer ikke forstås som tre afgrænsede områder, som analysen vil fokusere på som adskilte elementer. Derimod skal de forstås som de rammer, hvori informationspraksissens handlinger finder sted. Det vil dermed også sige, at jeg ved at have fokus på handlingerne, i forhold til det som gøres og det som siges omkring søgning, brug og deling af information samt deres indbyrdes forbundenhed, kan jeg danne overblik over *hvad* konservatorerne gør, men da praksisteorien ikke kun bygger på at se på de fysiske handlinger, men også at afdække *hvorfor* handlingerne udformes og udføres, som de gør, kan jeg undersøge *hvilke* kriterier der gør sig gældende for handlingernes udformning og udførelse.

Dermed vil analysen fungere på to niveauer. På første niveau tages der udgangspunkt i min informationspraksisanalysemodel på side 29, hvor fokus er på at identificere informationsressourcer, samt brugen og delingen af information i forhold til at finde generelt opdaterende information, samt til problemspecifikke konserveringsopgaver. I denne del af analysen vil jeg se på anvendelsesgraden af de enkelte ressourcer, samt hvordan de enkelte ressourcer placere sig i forhold til deres anvendelighed.

Andet niveau består i at lægge et fortolkende lag over resultaterne fra analysens første del. For at forstå *hvad der styrer* konservatorerne handlinger, og *hvorfor det forholder sig sådan* anvender jeg Schatzkis begreber om, at praksisser består af handlinger som er styret af mentale dynamikker som forståelser, regler og teleoaffektive strukturer. Disse begreber sammenholdt med Schatzkis fortolkning af, at de sociale ordner er sammensat af praksisser er, finder jeg er et relevant aspekt at anvende til at fortolke min empiri, fordi det begrundet hvorfor forskellige praksisser er forbundet i et netværk af andre praksisser, og fordi det giver mulighed for at analysere på hvad det er for kriterier der gør sig gældende i en informationspraksis.

Det betyder i forhold til min undersøgelse, at jeg som udgangspunkt kan tage det standpunkt, at denne faggruppes informationspraksis er sammenkædet med deres konserveringsfaglige arbejdspraksis. Ved at anvende Schatzkis fortolkning af praksisbegrebet vil jeg åbne op for er en større forståelse for hvilke forhold i disse praksisser, der afgør, hvordan man inden for konservatorernes sociale orden finder og anvender information og informationsressourcer i en konserveringssammenhæng.

Ved at jeg forholder mig til, hvad de gør og siger, og dermed hvilke følelser, normative regler og forståelser for passende performance fører til handlinger, de mener, er formålstjenlig for dem, når der træffes valg omkring informationsressourcer, deres brug og deling af information, kan jeg få afdækket, hvad der kendetegner konservatorernes performativitet, og dermed besvare min problemformulering, som lyder: Hvordan kan konservatorers informationspraksis ud fra et praksisteoretisk perspektiv forklare valg af informationsressourcer, brugen og delingen af den information, der er nødvendig for at kunne udføre konserveringen af genstande?

Man kan sige at Savolainens model danner skelettet for de elementer som informationspraksissen indeholder, mens Schatzkis begreber danner et fortolkende lag og dermed en praksisteoretisk forklaring på, hvorfor konservatorernes informationspraksis udfolder sig som den gør.

I forhold til at se på udførelsen af handlingerne, som delelementerne "den trænedede krop" og "agency som krydsfelt" dækker over, vil observation være en oplagt mulighed, men da det i forhold til den tid jeg har til rådighed til min undersøgelse, ikke er muligt at engagere mig i længerevarende observationer af konservatorernes arbejde og derigennem deres informationssøgning, brug og deling, dels på grund af specialeskrivningens korte periode, men også fordi konservatorernes informationssøgning og deling ikke nødvendigvis udfolder sig på dagligbasis, vælger jeg som Halkier og Jensen at gøre brug af interviewformen. I en af deres undersøgelser lader de informanterne fotografere egne handlinger, som så kombineret med interviewene gør det muligt at se både deres fortællinger og deres egne observationer som udførelse af deres praksisser (Halkier & Jensen, 2008, s. 59). I stedet for at lade konservatorerne fotografere deres arbejde vælger jeg i kombination med semi-strukturerede interviews, at anvende metoden bag Sonnenwalds informationsressourcehorisont diagrammer (Sonnenwald, 1999; Sonnenwald et al., 2001) som grundlag for at observere hvilke informationsressourcer konservatorerne anvender. Metoden er videreudviklet af Savolainen (Savolainen & Kari, 2004). Ideen bag metoden til at identificere en persons informationsressourcer er, at man som person, inden for en given spatial kontekst har en informationshorisont, hvori en mængde informationsressourcer er indeholdt, som vi kan agere med og lade sig inspirere af. Det kan eksempelvis være bøger, tidsskrifter, sociale netværk, databaser etc. (Savolainen & Kari, 2004; Savolainen, 2006; Sonnenwald et al., 2001), Metoden har som formål at få konservatorerne til at identificere deres informationsressourcer i forhold til, hvor anvendelige de er i en orienterende sammenhæng eller hvor der skal løses en specifik opgave. Ved at anvende denne metode aktivt gennem de empiriske interviews, er det muligt dels at se på hvilke præferencer konservatoren har, men også hvilke kriterier der lægges til grund for valget og placeringen af informationsressourcer. Det er netop her det bliver interessant at bruge Schatzkis begreber som fortolkende lag, fordi metoden lægger op til at spørge ind til hvorvidt kriterierne er underlagt socialt/kulturelt bestemmende regler og forståelser for, hvordan og hvilke informationsressourcer der kan anvendes afhængigt af eksempelvis tid, økonomi, adgangsforhold etc. Ved at inddrage de teleoaffektive strukturerer lægges der endvidere op til at undersøge, hvorvidt disse spiller ind overfor valget og placeringen evt. i forhold til at få afsluttet en opgave eller afsluttet en informationssøgningsproces.

En del af metoden er at se på hvilke informationsstier (Johnson et al., 2006; Sonnenwald et al., 2001) der opstår imellem de enkelte ressourcer i informationssøgningsprocessen.

Dette medtages for at kunne vise i hvilken rækkefølge konservatorerne anvender ressourcerne i en informationssøgningssituation, hvor de enkelte ressourcer placerer sig, og hvor mange gange de enkelte ressourcer anvendes i samme søgeproces. Det kan give et overblik over hvilke ressourcer, der benyttes som startende punkt for informationssøgningen, og som kan have en anbefalende status, hvilket vil sige at de enten kan henviser til andre ressourcer direkte, eller at de ikke indeholder hele den information som konservatoren behøver, og konservatoren derfor må fortsætte søgningen ud i andre ressourcer. Stierne kan desuden vise hvilke ressourcer, som indtager en fokuserende eller afsluttende rolle sidst i kæden, hvilket kan indikere, hvor konservatoren finder de endelige informationer. Disse stier kan give en større forståelse for, hvordan konservatorerne påbegynder og gennemfører en søgeproces, men også hvordan de enkelte ressourcer placerer sig i forhold til hinanden, og hvilke der af konservatorerne identificeres, som de mest udbytterige ressourcer. Hvordan metoden anvendes i praksis i en interviewsituation vil blive gennemgået i metodeafsnittet omkring de kvalitative interviews.

Savolainen & Kari udvider i deres undersøgelse (Savolainen & Kari, 2004) denne horisontteori ved at indlægge relevanszoner for informanternes informationsressourcer (meget anvendelig, noget anvendelig og perifert anvendelig) og mener dermed, at det er muligt at definere relevansen af en ressource i forhold til, hvor tæt på den pågældende person en ressource placeres. Det kan så diskuteres, hvor meningsgivende det er at lade informanterne rangere informationsressourcerne inden for deres egen horisont, for spørgsmålet er så, hvorvidt de ressourcer man finder irrelevante overhovedet vil blive identificeret som hørende til indenfor ens horisont? Savolainens videreudvikling af Sonnenwalds metode tilbagevises ligeledes i en undersøgelse af Huvila, som værende svært anvendelig (Huvila, 2009). Han testede en gruppe arkæologers informationsressourcer i forskellige arbejdssituationer, og fandt at ressourcernes anvendelighed, placering og relevans skiftede i takt med arbejdssituation og informationssøgningssituation, hvilket dermed også kunne gøre sig gældende for konservatorerne. Dog finder jeg det relevant at anvende Savolainens zoneopdeling, fordi det er interessant for min undersøgelse at få defineret hvilke ressourcer konservatorerne finder anvendelig i forskellige situationer, og ligeledes hvorfor andre bliver skilt fra da det kan fortælle om konservatorernes forståelse for anvendelsen af de enkelte informationsressourcer.

Informanterne blive bedt om at placere en række forudbestemte informationsressourcer i forhold til hvilke de finder vigtigst i den pågældende informationssøgningssituation. Det

vil sige at den eller de ressourcer, de finder mest anvendelige, skal placeres tættest på dem selv, derefter skal resten placeres i to yderligere grupper, alt efter om de er moderat eller perifert interessante. Der være mulighed for at tilføje informationsressourcer, såfremt de ikke er med i de forudbestemte.

Metoden åbner op for muligheden for at afdække, 1) hvordan beslutningen om anvendelse af en given ressource bliver taget og på 2) hvilket grundlag, hvilke stier konservatorerne anvender for at finde den rette information, og 3) afdækning af de kriterier, deriblandt de kontekstuelle faktorer, konservatorerne er underlagt i forhold til udvælgelsen, som fører til hvorfor nogle ressourcer anvendes frem for andre.

5.1 Indsamling af empiri

Jeg vælger at anvende to forskellige dataindsamlingsmetoder dels en kvantitativ elektronisk spørgeskemaundersøgelse, og dels en række kvalitative interviews med udvalgte informanter, fordi jeg ønsker et flerfacetteret datasæt at arbejde ud fra. Spørgeskemaundersøgelser kan give en mængde kvantitative data, som er muligt at bearbejde statistisk, men som har svært ved at fange kompleksiteten i forskellige situationer og de deltagendes perspektiver (Sonnenwald et al., 2001). Semistrukturerede interviews her derimod den fordel, at det giver mulighed for, at man som interviewer kan få uddybet problematikker og perspektiver ved at stille yderligere spørgsmål. Ulempen ved denne metode er dels at opnå de interviewedes tillid, så de ønsker at berette om deres erfaringer, og dels er metoden meget tidskrævende. Men ved at kombinere de to metoder er mit mål at få en mere fuldstændig forståelse for konservatorernes informationspraksis. Desuden skal spørgeskemaundersøgelsen bruges til at udvælge hvilken linje og værkstedstype informanterne til interviewene skal finde i. Jeg vælger de tre linjer og de tre værkstedstyper, hvor der er flest deltagende konservatorer til de 5 intensive interviews. Men i forhold til at forstå hvordan og hvorfor vælger jeg at anvende den førnævnte interviewform.

5.1.1 Indsamling af empiri gennem kvantitativ spørgeskemaundersøgelse

Formålet med det kvantitative spørgeskema er at se, hvordan svarene fordeles over en større gruppe konservatorer, fordi undersøgelsen i en noget større størrelsesorden kan fortælle noget om, hvad det er for informationsressourcer, der bruges og hvor ofte disse anvendes, og hvor vigtige de mener disse ressourcer er i forhold til deres konserveringsarbejde. Konservatorer opfatter sig generelt som en homogen gruppe, og da langt de fleste er uddannet samme sted, dog over en større årrække hvor uddannelsen overtid er ændret, vil denne kvantitative undersøgelse kunne vise om og i så fald hvor, der skulle vise sig en heterogenitet, hvilket kan føre til en diskussion, om hvorvidt man kan tale om en generel informationspraksis på tværs af værksteder og uddannelseslinjer, eller om der er forskelle på makroniveau, hvor begge forhold kan give en større forståelse for konservatorernes informationssøgning, brug og deling af information. Det vil sige, at jeg ikke anvender disse data til at forklare en eller flere hypoteser, men at svarene kan være behjælpelige i forhold til at vise dels hvilke informationsressourcer konservatorerne anvender, og hvor ofte dette sker, dels hvilke de har kendskab til, og hvordan deres holdning er overfor anvendelse af især konserveringsfaglige forskningsbaserede resultater. Hele spørgeskemaet inklusiv invitation til deltagelse kan ses i bilag nr. 1.

Det kvantitative spørgeskema inddeles i fire kategorier:

- Baggrundsoplysninger
- Spørgsmål om at finde og anvende konserveringsrelevant information
- Spørgsmål vedrørende kendskab og brug af konserveringsfaglige biblioteker og databaser
- Holdningsspørgsmål

Ved baggrundsoplysningerne spørges der indtil uddannelseslinje, uddannelsesniveau og ansættelsessted i form af, hvilken type konserveringsværksted man arbejder på. Disse oplysninger skal sammenholdes med spørgsmålene fra de andre kategorier for at få indsigt i om disse faktorer har nogen indbyrdes relation. Der vil til hvert enkelt spørgsmål være faste svarkategorier med mulighed for at afkrydse den rubrik, der bedst svarer til ens situation. Derfor vil der også være en "andre" mulighed for at dække over de, som ikke mener de passer ind i de fastsatte svarkategorier.

I de tre næste punkter stilles der spørgsmål til informationssøgning og brugen af forskellige informationsressourcer, såsom forskningsbaserede resultater i artikelform, kollegiale netværk, konserveringsfaglige biblioteker og databaser, som skal sammenholdes med de kvantitative interviews, som giver et billede på konservatorernes

informationshorisonter i forhold til at holde sig orienteret om konserveringsfaglige emner og specifikke problemstillinger.

Ved spørgsmålene om at finde og anvende konserveringsrelevant information stilles der spørgsmål til, hvor ofte konservatoren søger efter, læser, hører om og anvender forskningsbaserede resultater i forbindelse med deres konserveringsarbejde, desuden stilles der spørgsmål vedr. brug af det kollegiale netværk som informationsressource. Jeg har valgt opdelingen ugentligt, et par gange om måneden, et par gange om året og sjældnere end et par gange om året. Denne opdeling er valgt ud fra at kunne se, hvorvidt en handling eksempelvis i form af anvendelse af en informationsressource som forskningsbaserede resultater er en ofte tilbagevendende handling eller en handling, som kun indtræffer med store intervaller. Da dette giver mulighed for at tolke på, hvorvidt handlingerne er så ofte forekommende at man kan kalde det en "dagligdagspraksis" eller at handlingerne sker så sjældent, at der er tale om, at de ligger uden for de hverdagspraksisser, konservatorerne deltager i. Ved at sammenholde disse resultater med informationsressourcehorisontdiagrammerne og informationsstjerne fra de kvalitative interviews åbnes der for muligheden for at se på hvilke arbejdssituationer der afføder den ene handling frem for en anden, og hvorfor dette forekommer.

Tredje del omhandler spørgsmål vedrørende kendskab og brug af konserveringsfaglige biblioteker og databaser, hvor der er fokus på KONK (Konservatorskolens Online Katalog) og Natkat (Nationalmuseets bibliotekskatalog), der spørges også til kendskabet til BCIN (Bibliographic Database of the Conservation Information Network) som er den største database på verdensplan, som samler konserveringsrelevant litteratur og forskning fra 9 store konserveringsinstitutioner. Der bliver spurgt til anvendelse af Google, og til kendskabet af de services som KViC tilbyder de som arbejder professionel med erhvervet.

Sidste del er holdningsspørgsmålene, som fokuserer på, hvor enig konservatoren er i en række udsagn. Svarkategorierne er inddelt efter en 5-trins Likert skala, som strækker sig fra helt enig til helt uenig, hvor midterrubrikken er en neutralkategori. Spørgsmålene er opdelt, så der både er positive og negative udsagn i forhold til brug af forskellige informationsressourcer, og er medtaget for at få et mere nuanceret billede af deres holdning til at forstå, interessere sig for og anvende nye forskningsresultater, samt holdningen til de barrierer for anvendelse af disse som tid og økonomi.

Der gives to muligheder for at komme med yderligere kommentarer ved, at der er indsat et tekstfelt, hvor man frit kan uddybe eller kommenterer sine besvarelser.

5.1.2 Respondenter til den kvantitative spørgeskemaundersøgelse

Da jeg som tidligere nævnt ønsker at danne mig et overblik over hele konserveringsfaget, har det været nødvendigt at få sendt spørgeskemaet ud til så stor en gruppe konservatorer som muligt. Dog er der ikke noget centralt sted, hvor man kan finde lister over de institutioner, som har konservatorer ansat. Nordisk Konservator Forbund havde mulighed for at hjælpe med en medlemsliste, men da dette er en frivillig interesseorganisation, er der ingen forpligtelse for konservatorerne at være medlem. Jeg har derfor brugt følgende kilder til at fremsøge konservatorerne:

- Portalen for bevaringscentre i Danmark, hvor medarbejderlisten for hvert enkelt bevaringscenter blev undersøgt (Portal for bevaringscentre i Danmark)
- ODM – Organisationen Danske Museer, som har lister over alle danske museer – medarbejderlisten for hver enkelt museums hjemmeside blev undersøgt (Organisationen Danske Museer, 2012).
- Krak.dk (Krak, 2012)
- DeGuleSider.dk (De Gule Sider, 2012)

Der er siden 1970 uddannet ca. 400 konservatorer, og det lykkedes i alt at opspore 212 konservatorer som alle fik tilsendt spørgeskemaet pr. e-mail d. 11. februar 2012. Dog har jeg så vidt muligt forsøgt at undgå konservatorer med forskningsstatus, da jeg mener denne gruppe har en anderledes tilgang til brugen af eksempelvis forskningsbaserede resultater, da deres forskning fordrer en gennemgribende informationssøgning, der måske ville kunne kompromittere dataene i forhold til, hvordan den udøvende konservator udfører sin informationssøgning. Det har dog senere vist sig, at der er få respondenter, som udøver forskning ved siden af deres almindelige konservatorarbejde; men da dette drejer sig om ganske få, mener jeg ikke det vil få konsekvenser for bearbejdningen af dataene og de resultater, de fremviser. Skemaet er efterfølgende udsendt igen, med opfordring om deltagelse d. 21. februar.

I alt er der 85 konservatorer, som har besvaret skemaet, ud af de 212 som modtog skemaet. Det vil sige en svarprocent på ca. 40,5 %.

5.1.3 Indsamling af empiri gennem kvalitative interviews

Som tidligere nævnt skal interviewene afdække 1) hvilke overvejelser konservatorerne gør sig, når de udvælger informationsressourcer, 2) hvilke kriterier der lægges til grund for en prioritering, 3) hvilke forhindringer og barrierer de oplever i forbindelse med at

finde og anvende information fra de forskellige informationsressourcer. Det vil sige, at der i de kvalitative interviews vil blive lagt vægt på den holdningsmæssige og affektive side af de handlinger som styrer informationsbehandlingen.

De kvalitative interviews bliver foretaget som semi-strukturerede interviews, hvor der tages afsæt i en vejledende spørgeramme, men som giver mulighed for at forfølge og få uddybet informanternes svar (Kvale, 2008). Der vil i interviewsituationen anvendes "A critical incident technique" udviklet af J. C. Flanagan i 1954 (Flanagan, 1954), hvor der spørges ind til en bestemt situation, hvor informanten har stået med et specifikt konserveringsproblem, som skulle afhjælpes ved at finde information.

Interviewene påregnes at tage ca. 1 time. Den vejledende spørgeramme, kan ses bilag nr. 4, og omhandler informanternes informationssøgning, udvælgelse og rangering af informationsressourcer, og følger processen, som er udviklet på baggrund af Sonnenwald og Savolainens informationsressourcehorisont diagrammer (Savolainen & Kari, 2004; Sonnenwald, 1999; Sonnenwald et al., 2001).

Såfremt svarene ikke er kommet i forbindelse med øvelserne vil der blive spurgt ind til brugen af informationen, for at afdække kvaliteten af den fundne information. Det vil sige om informationen, eksempelvis forskningsbaserede resultater, kan bruges direkte i den praktiske udførelse, eller om informationen skal tilpasses. Derefter vil der blive spurgt ind til informationsdelingen blandt konservatorerne. Konservatorfaget er så komplekst, at det er nødvendigt at have et godt informationsnetværk. Derfor finder jeg det vigtigt at afdække hvilke forhold der gør sig gældende i den forbindelse. Er der eksempelvis en fælles forståelse blandt konservatorerne omkring informationsdelingen, og hvordan kommer det til udtryk, eller er der forhold, hvor informationsdelingen bliver hæmmet eller hvor der opstår barrierer for denne deling?

5.1.4 Informanter til de kvalitative interviews

Informanterne til de kvalitative interviews udvælges ud fra, hvordan fordelingen af konservatorer har været på uddannelseslinje og værkstedstype i den kvantitative undersøgelse. Optællingen fra denne undersøgelse viser, at der er en overvægt af konservatorer som har en kulturhistorisk, kunst og grafisk baggrund, derfor vælges informanterne blandt disse tre grupper. Da der ligeledes er flest repræsentanter fra

bevaringsafdelingerne og fælleskonserveringerne, museer med og uden forskningsafdeling, er det også fra disse værkstedstyper at informanterne vælges. Der vil i alt blive foretaget 5 dybdeinterviews med geografisk spredning.

5.2 Analysens udformning

I analysen vil der blive lagt vægt på det performative, altså udførelsen af praksisserne i forhold til begreberne i Halkier og Jensens praksisteoretiske perspektiv. Det betyder at jeg i diskussionerne vil anvende begreberne "den trænedede krop, agency som krydsfelt og passende performance", for at kunne fortolke konservatorernes performativitet i forhold til at søge, bruge og dele information, som en del af den sociale orden som informationspraksisserne udgøre sammen med arbejdspraksisserne. Samtidig anvendes Schatzkis begreber som forståelse, regler og teleoaffektive strukturer (Schatzki, 1996; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002) for at forklare, hvad der kan ligge til grund for konservatorernes handlinger. Analyserne vil blive foretaget på baggrund af indsamlet empiri.

Analysen vil starte med at svarene fra spørgeskemaundersøgelsen bliver gennemgået for at danne et overblik over, hvordan søgningen efter og brugen af forskningsresultaterne trykt i artikelform former sig. Ligeledes vil jeg se på brugen af kolleger som informationsressource i forhold til hvor ofte konservatorerne bruger denne ressource, fordi det kan give en indikation af, hvordan konservatorerne rangordner disse ressourcer i forhold til hinanden, og dermed hvilken position de indtager. Det skal her nævnes, at jeg i analysen ikke generaliserer i forhold til alle udøvende konservatorer, men kun udtaler mig i forhold til de 85 personer som har besvaret undersøgelsen, samt de 5 konservatorer som har deltaget i dybde interviewene.

Med udgangspunkt i min informationspraksisanalysemodel ser jeg først på konservatorernes orienterende informationssøgning. Analysens første del består i at identificere konservatorernes primære informationsressourcer, for at se om der er nogen form for ensretning i deres valg. Derefter vil jeg i analysens anden del anvende Schatzkis praksisteoretiske begreber for at kunne forholde mig til deres valg af informationsressourcer ud fra deres udtalelser om, hvorfor de vælger, som de gør. Det vil sige, at analysen vil afdække deres forståelser for anvendelsen af de valgte og fravalgte

ressourcer, hvilke kriterier de prioriterer efter, hvilke normative regler der eventuelt kan være afgørende eller medbestemmende i forbindelse med valg og anvendelse af ressourcer, hvad der er for teleoaffektive følelser der kan influere valget. Jeg vil bruge analysen til at danne mig et overblik over hvor de publicerede forskningsresultater placerer sig, og hvilke kriterier der ligger til grund for valget eller fravalget af denne ressource, fordi denne information kan give indblik konservatorernes manglende brug af KViCs ressourcer.

Igen med udgangspunkt i min informationspraksisanalysemodel fokuserer jeg efterfølgende på at identificere de informationsressourcer, konservatorerne vælger som deres primære ressourcer til løsning af specifikke problemstillinger. De informationsstier, som de specifikke problemstillinger tegner, vil afdække om der er konsensus blandt konservatorerne i forhold til ruten mellem informationsressourcerne. I analysens anden del anvender jeg igen Schatzkis praksisteoretiske begreber (Schatzki, 1996; Schatzki, 2001; Schatzki 2002), som fortolkningsgrundlag for konservatorernes handlingsmønstre i forhold til valg og placering af informationsressourcer. Der vil ligeledes her være fokus på de publicerede forskningsresultaters placering samt kriterier for valg og fravalg.

Der vil i analysen blive diskuteret hvordan konservatorernes arbejdspraksis har indflydelse på og er styrende for begge informationssøgningssituationer, og derved vise at krydsfeltet af forskellige praksisser er sammenhængende og er en del af den sociale orden, som konservatorerne befinder sig i. Flere undersøgelser omkring arbejdsrelateret informationssøgning viser nemlig, at informationssøgningssituationer er tæt forbundet med arbejdspraksisser, og kan derfor ikke studeres adskilt (Fidel, R. et al, 2004; Hansen, P. & Järvelin, K., 2004)

Næste punkt i analysen er konservatorernes brug af den fundne information, hvor informanternes svar fra interviewene sammenholdt med spørgeskemaernes svar skal danne baggrund for en analyse af, hvordan den fundne information opfattes i forhold til praktisk anvendelighed. Analysen vil igen blive foretaget med Schatzkis forståelser, regler og teleoaffektive strukturer som fortolkende lag. Fokus lægges på, hvordan konservatorerne afgør om den fundne information er korrekt, og hvordan informationen valideres, fordi analysen dermed kan vise om der er normative regler forbundet med brugen af information og i så fald hvad der afgør om en information er konserverings etisk korrekt at anvende. Jeg vil ligeledes diskutere, hvorvidt teleoaffektive strukturer har indflydelse på, hvordan informationen anvendes.

Sidste punkt i analysen er konservatorernes informationsdeling hvor jeg vil diskutere hvordan delingen af information foregår, om der findes elementer som er udviklende eller begrænsende for praksissen. Jeg vil igen anvende Schatzkis begreber som fortolkende lag ved at analysere, hvad konservatorernes forståelse er for denne handling, hvilke regler, om nogen, følger man, og hvilke teleoaffektive strukturer der kan få indflydelse på disse handlinger. Der vil igen være fokus på performativiteten, altså hvordan denne praksis udføres.

6. Analyse:

Analysens første niveau er identifikation af konservatorernes informationsressourcer, med det overordnede fokus at få placeret brugen af forskningens resultater trykt i artikelform. Med udgangspunkt i den kvantitative spørgeskemaundersøgelse dannes et overblik over, hvor ofte denne ressource fremsøges, læses og anvendes. Spørgeskemaundersøgelsen blev besvaret af 85 konservatorer hvilket svarer til 40,5 % af de som modtog spørgeskemaet. Der er ca. uddannet 400 konservatorer siden uddannelsens oprettelse i 1973, og det lykkes mig at finde 210 konservatorer, som modtog spørgeskemaet elektronisk på e-mail. Undersøgelsen blev udsendt af to omgange med ca. 2 ugers mellemrum for at sikre en større deltagelse. Dette resulterede i 55 besvarelser i første runde og op til 85 besvarelser i alt efter anden runde. Der findes som tidligere nævnt ikke en samlet fortegnelse over udøvende konservatorer, og derfor har det ikke været muligt at fastslå, hvor mange der er udøvende på nuværende tidspunkt. De konservatorer, som besvarende undersøgelsen, fordeler sig således på linje og værksted:

Linje	Bevaringscenter og fælleskonservering	Museum med eget bevarings værksted / privat værksted	Museer med bevaringsværksted og forskningsafdeling	Ialt
KH	11	12	7	30
Grafisk	4	3	13	20
Kunst	8	9	7	24
Natur	0	5	0	5
Monumental	0	1	0	1
Andet	1	2	2	5
	24	32	29	85

Fig. nr. 2: Fordeling af konservatorer fra spørgeskemaundersøgelse fordelt på uddannelseslinje og værkstedstype

Det skal nævnes at jeg i undersøgelsen gjorde det muligt at afkrydse, hvorvidt man arbejdede på henholdsvis Statens Museum for Kunst, Nationalmuseet eller Det Kongelige Bibliotek, fordi disse institutioner hver især har langt flere konservatorer ansat end de enkelte bevaringsafdelinger, fælleskonserveringer og museumsværksteder. Dette gav muligheden for at separere deres data i den videre bearbejdning for at undgå et arbejdssteds besvarelser skulle blive for dominerende. Det viste sig dog ikke at være tilfældet i forhold til antallet af besvarelser fra disse institutioner, og derfor vil de i resten af undersøgelsen blive omtalt som "museer med bevaringsværksted og forskningsafdeling", fordi det netop er de etablerede forskningsafdelinger på disse institutioner, der adskiller dem fra eksempelvis bevaringsafdelingerne og fælleskonserveringen.

Det betyder i forhold til udvælgelse af informanterne til interviewene, at disse udvælges blandt kulturhistorisk, grafisk og kunstkonservatorer, samt fra bevaringsafdelingerne og fælleskonserveringen, fra museer med eget bevaringsværksted samt fra museer med eget bevaringsværksted og forskningsafdeling med følgende fordeling:

- En Cand. Scient. Cons., kunstkonservator, fra museum med bevaringsværksted og forskningsafdeling
- En Cand. Scient. Cons. grafisk konservator, fra bevaringsafdeling
- En konserveringstekniker, kulturhistorisk konservator, fra museum med bevaringsværksted
- En konservator (tidligere 5 år udd.), kunstkonservator, fra fælleskonserveringen
- En konserveringstekniker, kulturhistorisk konservator, fra bevaringsafdeling

6.1 Analyse af spørgeskemaundersøgelse

6.1.2 Søgning, læsning og brug af forskningsresultater trykt i artikelform

Denne del af analysen vil på baggrund af svarene fra spørgeskemaundersøgelse afdække om forskningsresultater trykt i artikel eller kongresser er en informationsressource som konservatorerne anvender, og i så fald hvor ofte denne ressource fremsøges, læses, og anvendes.

Ud af de 85 besvarelser svarer 31 % at de søger efter forskningsbaserede resultater trykt i artikelform et par gange om måneden, og 53 % svarer at de søger efter disse resultater et par gange om året, og under 1 % søger enten ugentligt eller sjældnere end en gang om året

(bilag nr.2, tabel nr. 1). Det vil sige, at der blandt konservatorerne, er en vis interesse i at søge efter de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform. Dette bliver dog tydeligere, når 85 % af de adspurgte svarer, at de er enige eller helt enige i at ny konserveringsfaglig forskning interesserer dem (bilag nr. 2, tabel nr. 2), og at 92 % procent finder nye forskningsresultater relevante (bilag nr. 2, tabel nr. 5). Det vil sige at de adspurgte konservatorer udviser en stor interesse for disse forskningsbaserede resultater, men at den faktiske søgeproces for de flestes vedkommende kun foretages et par gange årligt.

44 % svarer, at de læser om nye forskningsresultater et par gange om måneden (bilag nr. 2, tabel nr. 3), og da dette tal er højere end de 31 %, der søgte efter forskningsresultater, så kunne dette indikere, at en del konservatorer har mulighed for at læse om forskningsresultaterne uden at have lavet en decideret søgning efter disse, hvilket kan betyde, at forskningsresultaterne trykt i artikler eller kongresser er tilgængelige, hvor konservatorerne befinder sig.

Ligeledes svarer 80 %, at de afprøver nye forskningsbaserede metoder og teknikker efter at have læst om disse (bilag nr. 2, tabel nr. 4), og 92 % svarer, at nye forskningsbaserede resultater er relevante for dem (bilag nr. 2, tabel nr. 5), hvilket viser en stor interesse for at afprøve disse metoder som forskningen bidrager med, men dog siger tallet ikke om metoderne lader sig implementere efter afprøvningen. En konservator skriver:

"Er der efterhånden en tendens til overvejende at se konservering som en akademisk disciplin fremfor et håndværk? En ting er sikker - den praktiske side af faget kommer man ikke uden om. Personligt er jeg glad for at udøve et fag, der både er bogligt og praktisk. Når man har arbejdet med det i mange år opnår man både hånddelag og en fornemmelse for materialer. Det gør, at jeg f.eks. ikke altid føler trang til at erstatte velgennemprøvede bindemidler og arbejdsrutiner med det sidste nye inden for syntetiske materialer. Jeg har ikke engang dårlig samvittighed over det - det er sund fornuft, efter min mening" (Bilag nr. 3, Respondent nr. 28)

Denne udtalelse viser, at der til trods for interessen for nye metoder etc., så reflekterer denne konservator over anvendeligheden af de nye metoder, og foretager et valg i forhold til anvendelsen af disse i forhold til den praktiske forståelse hun har for sit arbejde (For overskuelighedens skyld bruges "hun/hendes" i beskrivelsen af konservatoren, dog har jeg intet belæg for denne vurdering - konservatoren i dette tilfælde kunne ligeså godt være af hankøn). Fortolker man konservatorens handlinger og udtalelser i forhold til Schatzkis praksisbegreber, så har konservatoren, som før nævnt en forståelse for hendes arbejde i form af *et hånddelag og en fornemmelse for materialer*, som Halkjer og Jensen vil betegne

som "den trænedede krop". Det vil sige, at de indarbejdede arbejdsrutiner, kommer til udtryk gennem forståelsen for konserveringsopgaven og ikke mindst de velgennemprøvede bindemidler.

Det, som også gør udtalelsen interessant er; "*jeg har ikke engang dårlig samvittighed over det – det er sund fornuft, efter min mening*". Det kan tyde på, dels at hun har en stolthed over at sit praktiske håndelag og dels en stolthed over at have truffet et valg med hensyn til metode. Sætter man Schatzkis teleoaffektive begreb på denne situation, så er slutmålet, altså hvad der findes formålstjenligt for konservatoren at gøre dels at træffe et valg overfor metode og middel, og dels at færdiggøre sine arbejdsopgaver. Dette valg er påvirket af en følelse af faglig stolthed, som kommer til udtryk ved at vælge den metode og det præparat, som dels er velkendt og trygt, men for hende også *sund fornuft* at anvende, derved bliver de teleoaffektive strukturer meningsbærende for denne handling. Samtidig indikerer udtalelsen at valget er truffet på baggrund af eller til trods for visse regler; nemlig det at anvendelsen af nye metoder kan opfattes som værende mere velansete, og at det kan give anledning til *dårlig samvittighed*, såfremt man ikke har gode begrundelser for at fravælge de nye metoder, der er fremkommet gennem forskningen. I dette tilfælde er det fornuften, som er det vægtigste argument.

Schatzki skriver, at det er den gensidige normative forståelse for praksissens organisering, og især de teleoaffektive strukturer, der er afgørende for om en handling opfattes som en del af en af de praksisser, der udgør den sociale orden. Det vil sige, at bliver en persons handlinger accepteret inden for den gængse forståelse af praksissens udførelse, og af de regler og teleoaffektive strukturer som er grundlaget for praksissen, så er disse stadig en del af praksissen, til trods for at det ikke er den "korrekte" måde at udføre/opføre handlingen (Schatzki, 1996, s. 102). Det åbner op for, at en praksis kan indeholde flere måder at udføre sine projekter på, uden at disse skiller sig ud, og at en praksis kan omfavne en fravigende handling, så længe den er meningsbærende for praksissens andre udøvere. (Schatzki, 2001; Schatzki, 2002b). Hvilket også giver mulighed for at indføre nye variationer af praksissens udførelse, som derved kan tilføje udvikling og dynamik. Så selv om den førnævnte konservator føler, at hun skal forsvare sit valg, så falder det stadig indenfor Schatzkis praksisforståelse, såfremt de andre udøvende konservatorer kan acceptere denne handling. I forhold til Halkjer og Jensen (Halkier & Jensen, 2008) kan konservatorens handling opfattes som udtryk for en passende eller upassende performance, alt afhængigt af omgivelsernes reaktion. Selve argumentationen for valget af den pågældende metode vækker genklang hos denne konservator:

”...jeg afprøver dem selvfølgelig kun (nye metoder og midler – min indførelse), hvis de lyder relevant for mit arbejde, og hvis forskningen tyder på, at der er anledning til en væsentlig ændring i den hidtidige brug af metoden” (Bilag nr. 3, Respondent nr. 81)

Så på den ene side har man en konservator, som føler hun bryder med den gængse praksis ved at holde sig til det velkendte, og en anden konservator som udelukkende vil ændre sin praksis, såfremt forskningen kommer med væsentlige ændringer til metoden. Hvilket kunne indikere, at der fra værksted til værksted kan være forskel i opfattelsen af, hvornår og hvordan nye eller forfinede forskningsbaserede metoder implementeres, og samtidig kan begge handlinger omfattes af en etableret arbejdspraksis, som måske mest af alt indikerer at konservatorerne reflekterer over de nye forskningsresultater, som de læser eller hører om, og på baggrund af refleksionen til- eller fravælger metoden.

Vedrørende nyere metoder og teknikker svarer 34 %, at de altid undersøger, om der findes nyere metoder og teknikker, som er bedre end de som anvendes hidtidig, og 32 % svarer at det gør de ikke (bilag nr. 2, tabel nr. 6), hvilket kan betyde, at selvom konservatorerne holder sig opdateret ved at læse om ny metoder, og at der er stor interesse for disse metoder, så er der alligevel en tredjedel, som ikke aktivt undersøger, om der findes forbedrede eller helt nye metoder, hvilket måske kan begrundes i kontekstuelle faktorer, som tid hvor 39 % svarer at de ikke har tid til at søge efter forskningsresultater trykt i artikelform til trods for, at de tror at disse resultater er relevante for deres arbejde (bilag nr. 2, tabel nr. 7), og 32 % er enige eller helt enige i, at de ikke søger efter information i konserveringsfaglige databaser, fordi de ikke kan fakturere den brugte tid (bilag nr. tabel nr. 8).

”Der er desværre ikke altid tid (økonomi) til at afprøve forskningsbaserede metoder og teknikker, men vi tilstræber det. Der mangler tilstrækkelig med forståelse fra ejermuseerne til at bruge den tid der er nødvendig til at forny/forbedre konserveringsmetoder og -teknikker og i det hele taget at undersøge anvendte materialer og teknikker i de værker/genstande vi konserverer i forbindelse med konserveringer” (Bilag nr. 3, Respondent nr.7)

Denne udtalelse viser, at konservatorernes arbejde med at servicere museernes samlinger er underlagt museernes økonomi og måske manglende forståelse for, hvad det kræver at udføre et konserveringsarbejde. Dette betyder at konservatorerne til trods for gode intentioner om at søge, læse og anvende forskningsbaserede resultater også må se sig forhindret af disse kontekstuelle faktorer.

6.1.3 Brug af kollegiale netværk som informationsressource

Som tidligere nævnt er der en anerkendt opfattelse blandt konservatorer, at man ikke kan vide alt om alle materialer og metoder, og derfor er der en forståelse blandt konservatorerne, at kollegerne både på egne værksteder og på andre værksteders kan anvendes som informationsressource. 65 % af de adspurgte svarer, at de i forbindelse med et konserveringsfagligt problem altid vil spørge en kollega førend de vil søge efter forskningsbaserede resultater trykt i artikelform (bilag nr. 2, tabel nr. 9), og at 69 % synes det er nemmere at spørge en kollega (bilag nr. 2, tabel nr. 10). Det kommer til udtryk i følgende kommentarer:

"Jeg synes ikke, der behøver være en modsætning mellem at forhøre sig i netværket af kollegaer og informationssøgning i publicerede artikler. Det er snarere et meget godt supplement for hinanden. Ude på værkstederne er der ofte meget empirisk viden om metoder, der ikke har fundet vej i kons.litteraturen" (Bilag nr. 3, Respondent nr. 81)

"Det er ofte meget givtigt at spørge kollegaer, især dem med andre specialer. Det kan også være en fordel, da den man spørger, muligvis har erfaring med denne specifikke type af konserveringsproblem, eller metode. Der er ofte ikke tid til litteratursøgning" (Bilag nr. 3, Respondent nr. 55)

"Jeg bruger i højere grad mit netværk frem for forskningsbaserede artikler, hvis jeg skal løse en praktisk opgave. Konserveringsfaget omfatter en masse "tavs viden", der bygger på erfaring/fornemmelse for materialets beskaffenhed og sammensætning. Midlerne i branchen er afhængig af ens arbejdsplads' beliggenhed, og man har ofte kun kort tid til at løse en opgave. Derfor kan et opkald til sit netværk være et short-cut til ny viden, selvom det naturligvis sker med fare for, at man overser den nyeste viden. (Bilag nr. 3, Respondent nr. 13)

Det vil sige at en vigtig del af deres praksis i forbindelse med at løse problemspecifikke konserveringsopgaver er, at henvende sig til en eller flere kolleger for at få den nødvendige information. Så til trods for at 92 % af de adspurgte finder forskningsresultater relevante, og 85 % interesserer sig for nye forskningsresultater, så er det påfaldende, at 19 % af konservatorerne mener, at de sjældent finder løsningen på deres konserveringsfaglige problemer ved at anvende forskningsresultaterne trykt i artikelform (bilag nr. 2, tabel nr. 11), ligesom der er 31 % som er uenige eller helt uenige i, at de kan bruge det svar de får fra kollegerne (bilag nr. 2, tabel nr. 12). Man kan derfor spekulere over hvor de finder svaret på deres konserveringsfaglige problem, når man mener, at de hverken finder deres løsning i forskningsresultaterne trykt i artikelform eller hos kollegerne. Dog kan årsagerne være, at der enten ikke er skrevet eller forsket i de specifikke problemstillinger, konservatorerne står med, eller at kollegerne ikke har den specifikke erfaring, og at det dermed kan være et billede på det komplicerede forhold at

finde frem til den rette kollega med rette specifikke viden, som både mine undersøgelser fra 2010 og 2011 viser (Clemmensen, 2010; Clemmensen, 2011) samt Hansen og Reedy's undersøgelse fra 1994 (E. F. Hansen & Reedy, 1994). Jeg kan ikke ud fra disse kvantitative data ikke nærmere analysere, hvorfor dette forholder sig således, hvilket jeg derfor vil forsøge at afdække i forbindelse med den efterfølgende analyse af de kvalitative interviews.

6.1.4 Brug af konserveringsfaglige databaser, biblioteker og bibliotekarer

19 % af de adspurgte anvender konserveringsfaglige databaser sjældnere end 1 gang om året, mens 20 % gør brug af denne informationsressource et par gange om måneden og 45 % anvender databaserne et par gange om året (bilag nr. 2, tabel nr. 13). Sammenholdes disse procenttal med hvor ofte konservatorerne læser om forskningsresultaterne (44 % læser et par gange om måneden og 47 % et par gange om året (bilag nr. 2, tabel nr. 3)), så kunne nogle af årsagerne til det lave brug af konserveringsfaglige databaser være, at konservatorerne har adgang til forskningsresultaterne trykt i artikelform, hvor det ikke fordres at søge i de konserveringsfaglige databaser, eller at de ikke har kendskab til databaserne. Dog svarer 88 % af de kender KONK, det online bibliotekskatalog hos det Konserveringsfaglige Videntcenter, og 48 % kender BCIN, Bibliographic Database of the Conservation Information Network (bilag nr. 2, tabel nr. 14), som er de to største konserveringsfaglige databaser, men samtidig svarer 36 %, at de mener, de mangler undervisning i at søge i disse databaser (bilag nr. 2, tabel nr. 16), og 55 % har aldrig modtaget undervisning (bilag nr. 2, tabel nr. 15). Derved kan en af forklaringerne på hvorfor konservatorerne mener, de ikke finder løsningen på deres specifikke problemstillinger være, at de mangler forståelse for, hvordan disse databaser anvendes. Som en konservator fra undersøgelsen skriver:

"Problemet for mig er at de gange jeg har forsøgt at anvende de konserveringsfaglige databaser, har resultaterne været vanskelige at anvende i min hverdag. Det kræver nok at man har tid til forskning og kan "nørde" lidt med tingene. For almindeligt "dødelige" er vejen for lang og uvejsom med lige så meget støj som hos Google. Så hvorfor ikke bare nøjes med Google? ;-.)" (Bilag 3, Respondent nr. 32)

Schatzki mener at forståelsen for den praktiske håndtering af et værktøj eller en ressource, som kræves for at udføre en opgave, er en af forudsætningerne for at den handling hvor i anvendelsen af værktøjet indgår i, er en del af en praksis (Schatzki, 2001, s.

51). Det vil dermed sige: for at anvendelsen af en konserveringsfaglig database indgår som et element i en konservators informationspraksis kræves det, at konservatoren ikke alene har et kendskab til databasens eksistens, men at konservatoren har en forståelse for selve anvendelsen af denne informationsressource. Ligesom forståelsen for og anvendelsen af ethvert stykke konserveringsfagligt redskab, som en konservator anser for at være en del af deres konserveringspraksis, fører til at handlingen, hvor i redskabet anvendes, bliver en del af en arbejdspraksis. I dette tilfælde med de konserveringsfaglige databaser kan man sige, at de ikke er en direkte del af en konserveringspraksis, men har mulighed for at indgå i en informationspraksis, som et servicerende element for at kunne udføre sin arbejdspraksis. Derved bliver det de udøvenes forståelse for brugen af artefakterne der danner limen i den sociale orden, og derved bliver en del af den sammenvævede nexus af praksisser, som udgør den sociale orden eller kontekst hvor i konservatorerne bevæger sig (Gherardi, S., 2009; Schatzki, 2001; Schatzki, 2002).

Til trods at de deltagende konservatorer finder forskningens resultater både relevante og interessante, så undrer det mig at læsefrekvensen er så lav. Halvdelen af de adspurgte læser om disse resultater et par gange om måneden, og lige knap halvdelen læser kun disse et par gange om året. Det kunne tyde på, at de oplever at have stor interesse, men den kontekstuelle faktor, som den faktiske tid de har til rådighed til at søge og læse om forskningens resultater, er mindre, eller at de i stedet bliver opdateret på disse resultater gennem kolleger eller deltagelse i kongresser. I forbindelse med analysen af de kvalitative interviews vil jeg undersøge, om der kan forekomme en forklaring på dette.

Med hensyn til brugen af konserveringsfaglige biblioteker svarer 72 % af de adspurgte, at de oftest anvender museets eller værkstedets eget bibliotek (bilag nr. 2, tabel nr. 20), hvilket viser, at værkstederne og museerne i større eller mindre grad selv indkøber relevant konserveringsfagligt litteratur, hvilket kan give en indikation af, hvorfor vi på KViC oplever, at så forholdsvis få henvender sig.

6.1.5 Delkonklusion på den kvantitative spørgeskemaundersøgelse

Den kvantitative undersøgelse blandt udøvende konservatorer viser iblandt de adspurgte finder størsteparten de konserveringsfaglige forskningsresultater både interessante og relevante for deres arbejde (hhv. 85 og 92 %). Lige omkring halvdelen af de adspurgte

læser om disse resultater i trykt i artikelform et par gange om måneden, og lige under halvdelen læser artiklerne et par gange om året. Lige under halvdelen søger efter nye metoder og midler, når de får en ny sag, og 80 % svarer, at de afprøver de nye metoder eller forfinede metoder, forskningen har frembragt efter at have læst om disse. En foreløbig konklusion er, at fremsøgningen og læsningen af forskningsresultater trykt i artikelform indgår som en del af konservatorernes informationspraksis, så vel som afprøvningen og den eventuelle implementering af nye eller forfinede metoder indgår, som en del af konservatorernes arbejdspraksis omkring konserveringen af genstandene. Ligeledes er det kollegiale netværk og brugen af kolleger som informationsressource en del af konservatorernes informationspraksis, i og med at 65 % oftest spørger en kollega til råds inden en eventuel informationssøgning efter litteratur påbegyndes, og 69 % finder det nemmest at spørge en kollega. Samtidig viser svarene, at 31 % er uenige i, at de faktisk kan anvende den information, de får fra kollegerne. Hvilket kunne vise, at måden man forholder sig til brugen af ressourcer bygger på rutiner, hvilket Savolainen også nævner i sin undersøgelse omkring hverdagsinformationsressource brug. Den erfaring man får gennem brugen af ressourcen, får indflydelse på de vaner og rutiner man udvikler, og derfor bliver valget en mere eller mindre ubevidst handling (Savolainen, 2008, s. 53). Det vil sige, at når en informationsressource er blevet en vane at anvende, så mindskes den reflektive overvejelse om hvorvidt ressourcen faktisk er den rette at anvende i situationen. Ligeså viser undersøgelsen, at konservatorer bruger konserveringsfaglige databaser til fremsøgning af forskningsresultaterne: 20 % anvender databaserne et par gange om måneden, mens 45 % anvender disse et par gange om året, hvilket er mindre end deres læsefrekvens. Dette kan både betyde, at der kan være kontekstuelle faktorer så som tid til at foretage informationssøgninger i databaserne, hvilket 39 % svarer, at dette er grunden til, at de ikke søger efter forskningsresultater til trods for, at de mener disse resultater er relevante for dem. 34 % foretager ikke søgninger fordi de ikke kan fakturere den anvendte tid. At museerne køber sig til konserveringskvoter hos eksempelvis Fælleskonserveringen betyder at museet, som ejer genstanden, skal være indforstået med at dele af den afsatte tid til konserveringen bliver brugt på informationssøgning, som derved er årsag til, at det ofte kun er i forbindelse med problematiske sager, at man som konservator kan forsvare overfor museet at bruge tiden til søgninger (Informant nr. 4). Den lave søgningsfrekvens kan også betyde, at konservatorerne læser disse forskningsbaserede artikler i situationer, som ikke er forbundet med en aktiv artikelsøgning, og derfor kunne opfattes som en orienterende læsning, og at konservatorerne har adgang til disse artikler uden for KViCs regi. Dette kommer også

tydeligt til udtryk, da 72 % svarer, at de anvender værkstedet eller museets eget bibliotek, hvilket derved kan besvare en del af den undren over konservatorernes udeblivende brug af KViCs ressourcer.

6.2 Analyse af konservatorers orienterede informationssøgning.

Som informationspraksismodellen på side 29 viser, så er der to forskellige situationer hvor det at søge information i en arbejdskontekst kan komme i betragtning, dels når en konservator skal holde sig orienteret om de emner som interesserer vedkommende, og dels når der skal søges information i forbindelse med problemspecifikke konserveringsopgaver.

I det følgende ser jeg på den orienterende informationssøgning, og på hvordan konservatorernes informationspraksis udfolder sig her. For alle de interviewede konservatorer er det at holde sig opdateret en del af deres arbejdsbeskrivelse, og at det kræves af dem. Der er dog stor forskel på, hvordan det i konservatorernes dagligdag bliver gjort plads til denne opdatering. En enkelt af de interviewede konservatorer siger, at det er velanset og at det forventes, at der bruges arbejdstid til denne form for opdatering. Vedkommende bruger i gennemsnit 1½ time om ugen (Informant nr. 1, bilag 7, s. 50). En anden konservator kan som leder, med mere administrativ tid, afse tid til den orienterende opdatering i arbejdstiden (Informant nr. 4, bilag 7, s. 83). Resten af de interviewede konservatorer bruger enten pauser eller deres fritid til denne opgave (Informant nr. 2,3,5).

Som nævnt i metodeafsnittet bliver de fem konservatorer i interviewsituationen præsenteret for en række på forhånd udvalgte informationsressourcer, som de skal sortere i forhold til, hvilke de anvender i forbindelse med at holde sig opdateret og orienteret omkring konserveringsfaglige emner. I nedenstående skema ses de informationsressourcer, som de fem konservatorer identificerede som relevante i forbindelse med at finde orienterende information. Tallene i boksene viser det antal gange en ressource er blevet nævnt af en konservator. Det betyder, at tallet 5 viser, at alle fem konservatorer har udpeget denne ressource som værende af betydning for den orienterende informationssøgning, og at tallet 1 viser at kun en enkelt konservator har valgt den pågældende ressource.

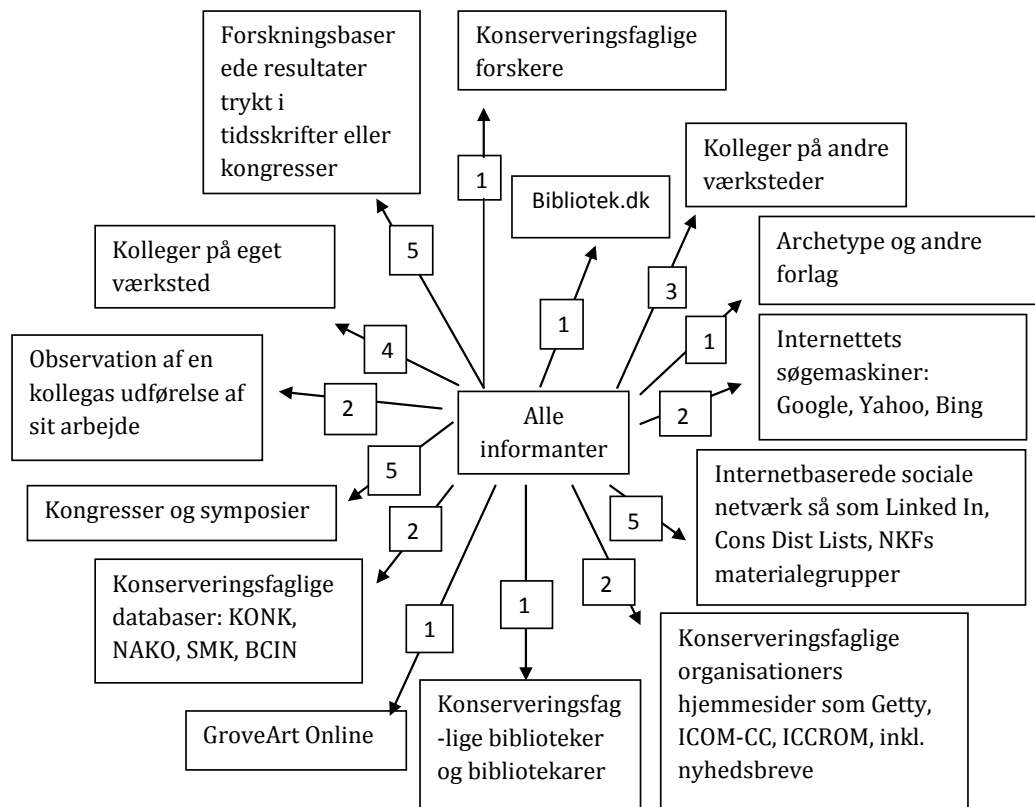

Fig. nr. 3: Konservatorernes brug af orienterende informationsressourcer

De mest anvendelige informationsressourcer til den orienterende informationsopdatering er de forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter eller kongresser, deltagelse på kongresser og symposier, Internetbaserede sociale netværk hvor især nyhedsbrevene fra Cons dist list (Foundation of the American Institute for Conservation, 2011) bliver fremhævet, fordi de bliver sendt til konservatorernes e-mails, og derfor ikke kræver en opsøgende indsats, efterfulgt af kolleger på eget værksted og kolleger på andre værksteder, og resten af ressourcerne nævnes kun af en enkelt eller to af konservatorerne.

I forbindelse med interviewet bliver konservatorerne derefter bedt om at forklare på baggrund af hvilke kriterier disse ressourcer bliver valgt. Forskningsresultater trykt i tidsskrifter eller kongresser vælges af konservatorerne på grund af deres faglige indhold. Alle nævner, at denne ressource er relevant og vigtig i forhold til at holde sig opdateret, fordi indholdet er forskningsbaseret og peer reviewed, og dette sender et signal om, at man kan stole på de resultater, som er beskrevet.

Konservatorernes afdelinger holder omkring 5-10 af de mest fagligt relevante konserveringstidsskrifter, som så ligger tilgængelig på værkstederne. Der er forskellige systemer vedrørende disse tidsskrifter, og et system er eksempelvis en læsekreds fra 1996 blandt 12 konserveringsværksteder på museer og bevaringscentre. Et center indkøber på vegne af de tolv værksteder en række tidsskrifter, som derefter bliver sendt rundt til de forskellige værksteder, som så har tidsskriftet i en periode, for derefter at videresende det til næste i rækken. Slutteligt sendes de tilbage til et center, som derefter sørger for at opbevare dem, og evt. kopiere artikler og sende disse til værkstederne. Denne læsekreds deler derved den økonomiske byrde, som det kan være at abonnere på tidsskrifterne. Alle konservatorerne tilknyttet de enkelte værksteder får derved mulighed for at holde sig opdateret i disse tidsskrifter. To af de interviewede konservatorer deltog i dette fællesskab.

Konservatorerne siger ligeledes, at disse tidsskrifter indeholdende forskningsbaserede resultater læses, fordi de er nemt tilgængelige: "kommer lige ind ad døren", og derved er en informationsressource, som er let at få fat i. Tidsskrifternes indholdsfortegnelse skimmes, og de artikler, som konservatorerne finder interessante, læses såfremt der er tid, eller kopieres for at blive læst på et senere tidspunkt (Informant 1-5). Denne måde at søge information på er indenfor informationsvidenskaben blevet kaldt passiv søgning, browsing, og aktiv skanning, hvor personen i en situation genkender en informationsressource som en mulig kilde til relevant information, dog uden at personen har en specifik forventning om at finde noget bestemt (McKenzie, 2002). Det vil sige at konservatorernes kriterier for at vælge disse ressourcer er, at de er lettilgængelige og at indholdet har et peer-reviewed indhold.

Ser man på konservatorernes valg af ressourcer i forhold til Schatzkis begreber, så kan handlingen ved det at skanne/skimme/læse indholdet af disse bygge på de tre mentale strukturer: forståelse, regler og de teleoaffektive strukturer. Det betyder, at de fem konservatorer har en forståelse for, hvordan disse forskningsbaserede tidsskrifter kan anvendes. Nu taler jeg ikke om forståelsen af at kunne læse, selvom dette selvsagt er et krav for at kunne bruge ressourcen, men om forståelse for hvorfor denne ressource kan indeholde informationer, som er relevante for den arbejdspraksis, hvori informationerne skal eller kan anvendes. Dog kan man sige, at det er kendskabet til informationsressourcen, altså til tidsskriftet eller databasen, som danner forudsætning for at finde informationen. Det vil dermed også sige, at informationspraksissen udfolder sig omkring de kendte ressourcer, men bliver også begrænset af et eventuelt manglende

kendskab. Som tidligere nævnt så holder de fleste af værkstederne 5-10 tidsskrifter, som bliver læst af de interviewede i deres orienterende proces, men der findes jo langt flere konserveringsfaglige tidsskrifter, som konservatorerne dermed ikke anvender, fordi de ikke er nemt tilgængelige og "lige ved hånden", og dermed ikke bliver en del af praksis. Men for konservatorerne bliver brugen af den kendte ressource hermed en ren rutinemæssig handling at studere indholdet, når det er tilgængeligt. I forhold til Savolainens undersøgelse, så er den rutinemæssige handling et tegn på, at udøveren ikke længere reflekterer over, hvorfor ressourcen anvendes (Savolainen, 2008, s. 53). Dog viser interviewene med konservatorerne, at de er sig bevidste om, hvorfor disse forskningsbaserede tidsskrifter anvendes, som informant nr. 4 (bilag 7, 84) siger:

"... der et stort behov for at blive klogere på materialerne" ..."jeg prøver at holde mig orienteret om de materialer vi ser her, og hvis der er evalueringer af nye produkter eller nogen der har evalueret gængse metoder, og har fået nye resultater, så bliver vi klogere på det vi går og gør i det daglige", og informant nr. 1 siger: "det er mere velanset, at referere fra en artikel, og så ved man at indholdet er skrevet af forskere" (Informant nr. 1, bilag 7, s. 55)

Men dermed kan man også sige, at rutinen begrænser praksissen. For selvom konservatorerne er bevidste om vigtigheden af de informationer, ressourcerne byder på, kan rutinen begrænse udvidelsen af praksissen til eksempelvis andre tidsskrifter og databaser. Det vil dermed sige, at skulle man ønske en udvidelse af konservatorernes orienterende informationspraksis, for at styrke faget, så kræver det en udefrakommende aktiv indsats, i form af eksempelvis let tilgængelige nyhedsbreve, der informerer om ny konserveringsfaglig forskning.

Schatzkis næste begreb, som er styrende for handlingen, er regler. Som tidligere nævnt så arbejder konservatorerne ud fra et etisk regelsæt, der beskriver, hvordan man skal bevare genstandens autenticitet. Det vil sige, at konservatoren skal forsøge at bibeholde så meget af den originale genstand og derved lave et indgreb, som bliver så skånsomt som muligt, og som, så vidt det er muligt, skal være reversibelt (Jedrzejewska, 1976; Jokilehto, 1994; Munoz Vinaz, 2005). Dermed følger konservatorerne ICOMs etiske regelsæt (ICOM Committee for Conservation, 1984), og i sådan en grad, at alle handlinger og dermed alle valg af metoder og midler er gjort på baggrund af disse regler:

"Det tænker vi over hele tiden, jeg synes de etiske regler er inde over alt hvad vi laver hver eneste dag" (Informant nr 5, bilag 7, s. 94),

"Jo, etikken er med hele tiden, vi arbejder selvfølgelig også rutinemæssigt, og de rutiner prøver vi jo at forfine og forbedre. Der er også rutiner vi anvender fordi vi ikke har

alternativer. Hvor vi jo ved at det ville være godt hvis der var en mere skånsom metode, men vi prøver altid at være så skånsomme som muligt” (Informant nr. 4, bilag 7, s.86).

”De ligger jo bare bagved altid, end det ligesom har noget med informationssøgningen at gøre, men den information man finder bliver jo altid holdt op imod de etiske overvejelser man har med den praktiske udførelse. Vi har jo nogen principper om at tilføje mindst muligt og bevare genstanden så autentisk som muligt, og så vidt muligt anvende ting som kan fjernes igen, hvilket jo ikke altid er muligt” (Informant nr. 3, bilag 7, s. 77)

Det betyder, at for hver unikke genstand, konservatoren står med, vil hun, som rutine overveje de komplikationer, som metode og middel kan have på genstanden, eksempelvis ved, at et givent middel eller metode kan have en accelereret ældnings- eller nedbrydningseffekt på genstanden. Derved er det en del af konservatorens arbejdspraksis at reflektere, over om udførelsen kan gøres anderledes. Dermed kommer den orienterende informationsopdatering, som en servicerende praksis ind i billedet. Det er ved denne opdatering, at konservatorerne har mulighed for at læse om nye eller forfinede metoder og midler, som i sidste ende kan forlænge levetiden for en genstand. Det er derfor også vanskeligt i dette tilfælde at differentiere mellem regler og teleoaffektive strukturer, fordi de følelser som konservatorerne udtrykker i forbindelse med bevaringen af en genstand, er så tæt sammenvævet med det regelsæt, som de har fået indpodet gennem deres uddannelse og deres arbejdsliv (Informant 1-5).

Ser man i forhold til det at vælge forskningsbaserede tidsskrifter, så mener jeg, at det formålstjenlige (slutmålet) for at anvende denne ressource som orienterende informationsressource er, at konservatorerne er sig bevidste, om at de får en bredere forståelse for, hvordan en genstand eventuelt kan behandles, og dermed et større grundlag for at kunne foretage en refleksiv beslutning i det tilfælde at informationen findes anvendelig. Men samtidig mener jeg, at man skal være bevidst om orienteringen mod nye informationer begrænses af konservatorernes manglende forståelse og kendskab for anvendelse af informations-ressourcer som ligger udenfor praksissen.

Med hensyn til den affektive følelse er denne også knyttet til regelsættet, fordi det, som tilskynder konservatoren til at foretage denne handling, er forhåbningen om, at den orienterende information på et tidspunkt kan benyttes i forbindelse med konserveringen. Samtidig bruges regelsættet sammen med bekymringen om ikke at skade en genstand, til at reflektere over, hvordan den nye information kan påvirke en given konservering, og såfremt at konservatoren vurderer metoden eller midlet til ikke at leve op til den standard, som efter de etiske regler kræves, så forkastes metoden eller midlet.

Ud fra det ovenstående kan man se, hvordan konservatorernes sociale orden formes ud af de krydsende praksisser deres handlinger er udtryk for. For konservatorerne er der en klar passende performance at sammenvæve udførelsen af det praktiske taktile konserveringsarbejde med de refleksioner, som opstår på baggrund af ny information. Hvilket også viser, at en praksis er dynamisk ved, at den netop kan ændres inden for de rammer, som praksissen udtrykker, så længe at ændringen opfattes som meningsfuldt for de udøvende (Schatzki, 1996, s. 102). Som tidligere nævnt tales der ikke om fysiske rammer, men de rammer som forståelsen for arbejdsprocessen og forståelsen for anvendelsen af eksempelvis en ny eller forfinet metode der sammenholdt med regler og følelser udtrykker. Ligeledes vil denne dynamik kunne anvendes til at introducere nye informationsressourcer, som konservatorerne dermed kunne implementere i deres praksis.

Et eksempel på praksissens dynamiske ændringer kunne være, at en konservator orienterer sig mod at finde et mere skånsomt rensprodukt, som bliver det slutmål handlingen retter sig mod, og at hun er orienteret mod dette slutmål på baggrund af de affektive følelser, der kommer til udtryk ved at have ansvar for at bevare en genstand. Det vil sige, at der ligger en praktisk forståelse for den pågældende arbejds metode samt en forståelse for de komplikationer, den anvendte metode har, og som konservatoren har opbygget gennem sit taktile arbejde med metoden. Finder konservatoren en bedre metode, må hun efterfølgende kunne bevise metodens kvaliteter over for de andre udøvende konservatorer for at metoden kan blive en del af praksissen. Det betyder, at de skal opfatte metoden som værende meningsfuld, og at den skal kunne indbefattes af den normative forståelse for, hvordan handlingen udføres. Dermed skal konservatoren dels have forståelse for hvordan metoden anvendes, og dels at den skal leve op til de etiske regler, som der arbejdes ud fra. Derved er det muligt at se en etableret praksis som både dynamisk og udviklende indenfor rammerne af den "interdependent pool of practical understandings" (Schatzki, 2002, s. 78), som former den sociale orden.

Næste orienterende ressource, som alle de interviewede konservatorer nævner, er deltagelsen på kongresser og symposier. Denne ressource medtages til trods for, at den falder en smule udenfor de daglige, ugentligt eller månedlige opdateringer ved at deltagelsen på disse kongresser og symposier kun finder sted 1 – 2 gange om året. Dog ses disse kongresser som en slags koncentreret orientering og dermed vigtige i forhold til at holde sig opdateret, fordi man får mulighed for både at høre konserveringsfaglige indlæg,

men også en unik mulighed for at tale med kolleger, som har samme interesser som en selv.

Næste orienterende ressource er kolleger på eget værksted. Årsagen til at kun fire konservatorer har valgt denne ressource er, at en af de interviewede er eneste konservator på det pågældende værksted med hendes uddannelseslinje, hvilket medfører, at hun bruger kolleger på andre værksteder som orienterende ressource. Kollegerne bruges til at holde hinanden opdateret i forhold til den information konservatorerne selv støder på. Det vil sige, at de anvender kollegerne til at diskutere den nye information, som eksempelvis er fundet via de forskningsbaserede tidsskrifter. Reddy, Dourish og Pratts undersøgelse bekræfter ligeledes, at en gruppes fælles forståelse for informationen er ligeså vigtig som tilgængeligheden af informationsressourcen, og at implementeringen af ny information i en arbejdsrelateret situation kræver et aktivt samarbejde (Reddy; Dourish; Pratt, 2001)

Samme forhold viser Schatzkis praksisteori nemlig, at det er vigtigt, at kollegerne, som en del af den sociale orden konservatoren færdes i, accepterer den nye information som værende indenfor de normative rammer og regler, såfremt informationen fordrer at en arbejdspraksis skal ændres.

"A practice is not linked just to the specific orders it establishes. It is also linked to those entities and arrangements that lie exterior – but still connected – to the orders it establishes and that are used, acted toward, or mentally related to in its constituent activities" (Schatzki, 2002, s. 156)

Dels ved at kolleger fra andre værksteder inddrages i disse diskussioner viser dermed også, at der ikke kun er tale om en "værkstedspraksis", men at de praktiske forståelser og regler, der styrer arbejdspraksissens handlinger, rækker udover rammerne for de enkelte værksteder, og dermed inddrager en større gruppe af konservatorer, og dermed også fastslår vigtigheden af at have et etableret kollegialt netværk, fordi netværket er essentielt i forhold til at validere den fundne information. Der er ud fra dette ikke belæg for at generalisere, men kun at sige, at for disse interviewede konservatorer er det i lige så høj grad en praksis at involvere kolleger fra andre værksteder, som at involvere de kolleger som fysisk er tæt på. Ligeledes anvendes kollegerne som orienterende ressource såfremt en kollega har deltaget i et symposium, kongres eller eventuelt et efteruddannelseskursus, hvor man videregiver de informationer, man der har fået. Ønsker man at udvide en faggruppes informationspraksis kan det derfor være vigtigt netop at studere konservatorernes brug af kolleger på andre værksteder i informationssøgningsøjemed,

fordi flere andre undersøgelser viser det at være *vidende* om, hvad andre beskæftiger sig med, er vigtige informationskilder for ens eget arbejde (Talja & Hansen, 2006; Hansen & Järvelin, 2004, 2005; Sonnenwald & Pierce, 2000; Sonnenwald et al., 2004) – og kunne eksempelvis løses gennem et struktureret computerbaseret netværk, hvor man kunne søge på både personer og interesseområder

Resten af de orienterende ressourcer som de interviewede konservatorer anvender, er kun brugt af 1 eller 2, og dermed vil jeg ikke inkludere dem i en praksis diskussion, da jeg ud fra antallet ikke kan sige, om der kun er tale om enkelt persons praksis. Dog kan jeg sige, at måden den fremkomne information anvendes og valideres på ikke adskiller sig fra den førnævnte forskningsbaserede information. Det vil sige, at de to, som eksempelvis anvender internettet til at holde sig opdateret på nævner, at de er klar over at informationen, som findes her, kræver et mere kildekritisk eftersyn, end den information man finder i forskningsresultaterne trykt i artikelform.

I forhold til hvorvidt konservatorerne holder sig opdateret, mener jeg, at ovenstående analyse tegner et billede af det krydsfelt, som konservatorernes integrerede praksisser danner, og dermed viser, at denne orienterende informationspraksis er en integreret og uadskillelig del af konservatorens arbejdspraksis. Konservatorerne anvender mange forskellige informationsressourcer til denne opdatering, men samtidig viser det også, at den orienterende information er fokuseret omkring de forskningsbaserede resultater, uanset om adgangen til disse sker gennem tidsskrifter og databaser, via et kollegialt netværk eller ved deltagelse i kongresser og symposier. Ligeledes viser analysen at konservatorerne reflekterer over den fundne information inden den tages i brug, og at den valideres op mod de etiske regler, som konservatorens arbejde og selvforståelse er bygget op omkring. Selv ved observation af en kollegaes arbejde, er konservatoren bevidst om at metoden eller midlet som kollegaen anvender, baserer sig på efterprøvet og derfor anerkendt information (Informant nr. 4). Derved bliver udførelsen af disse handlinger et udtryk for, at den enkelte konservator bevæger sig indenfor den afgrænsede passende performance, som accepteres indenfor denne sociale orden.

6.3 Analyse af konservatorernes problemspecifikke informationssøgning

Informationspraksismodellen anden opgavetype hvorpå informationssøgning anvendes er ved de problemspecifikke opgaver. I analysens første niveau vil der blive lagt vægt på identifikationen af hvilke informationsressourcer, som konservatorerne gør brug af, når de står overfor et konserveringsfagligt problem, som kræver yderligere information for at løse. Jeg ser på, hvordan informationsressourcerne placerer sig i forhold til hinanden, og dette gøres ved hjælp af Informationsressourcestierne. Konservatorerne er under interviewene blevet bedt om at placere en række udleverede kort med informationsressourcer påskrevet, i den rækkefølge ressourcerne anvendes på i deres søgning efter en løsning på deres konserveringsfaglige problem. De interviewede konservatorer blev bedt om at tale ud fra en specifik sag, som de har arbejdet med for nylig, og derfor ville være i stand til at huske rækkefølgen, samt kriterierne for at de valgte netop de ressourcer. Det skal nævnes, at tre ud af de fem specifikke opgaver ikke var afsluttede ved interviewet, da det var opgaver af langvarig karakter, men jeg vurderede, at dette ikke vil få betydning for analysen, fordi informationssøgningsprocessen i alle tilfælde havde været påbegyndt i en længere periode.

6.3.1 Identifikation samt placering af informationsressourcer på baggrund af informationsstier

I dette afsnit præsenteres en af de interviewede konservators informationsøgningsproces udtrykt i den informationssti, som konservatoren forklarede under interviewet. (De fire andre informationsstier kan ses på bilag nr. 6). Denne konservators problem var, at han skulle bestemme ægtheden af et maleri fra det 16. århundrede. Som informationsstien, på nedenstående figur, viser, følger konservatoren ikke nogen lineær proces, når der søges information, og ligeledes vælger han efter de indledende undersøgelser at starte en parallel informationssøgningsproces. Konservatoren gør brug af en bred vifte af informationsressourcer; men som udgangspunkt, efter at have modtaget genstanden og fået problemet forklaret af genstandens ejer, vælger han sine kolleger som informationsressourcer, med hvem han diskuterer problemets omfang samt den bedste måde at gribe sagen an på. Derefter spredes informationssøgningen til at omfatte søgning efter forskningsbaserede artikler i de konserveringsfaglige databaser, mens der sideløbende foretages fysiske prøver, der skal give information omkring eksempelvis

farvelag og maleteknik. Det interessante ved denne sti er, at konservatoren flere gange vælger at vende tilbage til sine kolleger for at drøfte situationen. Denne brug af kolleger til at validere og diskutere fremgangsmåder og informationer vises også i Hansens & Järvelins undersøgelse af ingeniørers kollegiale samarbejde (Hansen & Järvelin, 2004, 2005) Det vil sige, at de resultater, som konservatoren finder i de forskningsbaserede artikler bliver diskuteret med kollegerne for at vedtage eller forkaste de løsningsmodeller som evt. præsenteres, ganske som det viste sig ved den orienterende informationssøgning. I analysen som følger, vil jeg fortolke dette handlingsmønster ved hjælp af Schatzkis praksisteoretiske begreber.

Informationsstien viser også, at informationssøgningen spreder sig som ringe i vandet, hvor nye informationer fra kolleger fører til nye søgninger efter forskningsbaserede artikler, som igen diskuteres med kolleger. Samtidig viser stien, at problemstillingen ikke kun drejer sig om det rent konserveringsmæssige og breder sig også til andre videnskabelige databaser, hvor der søges efter artikler omhandlende den specifikke kunstner.

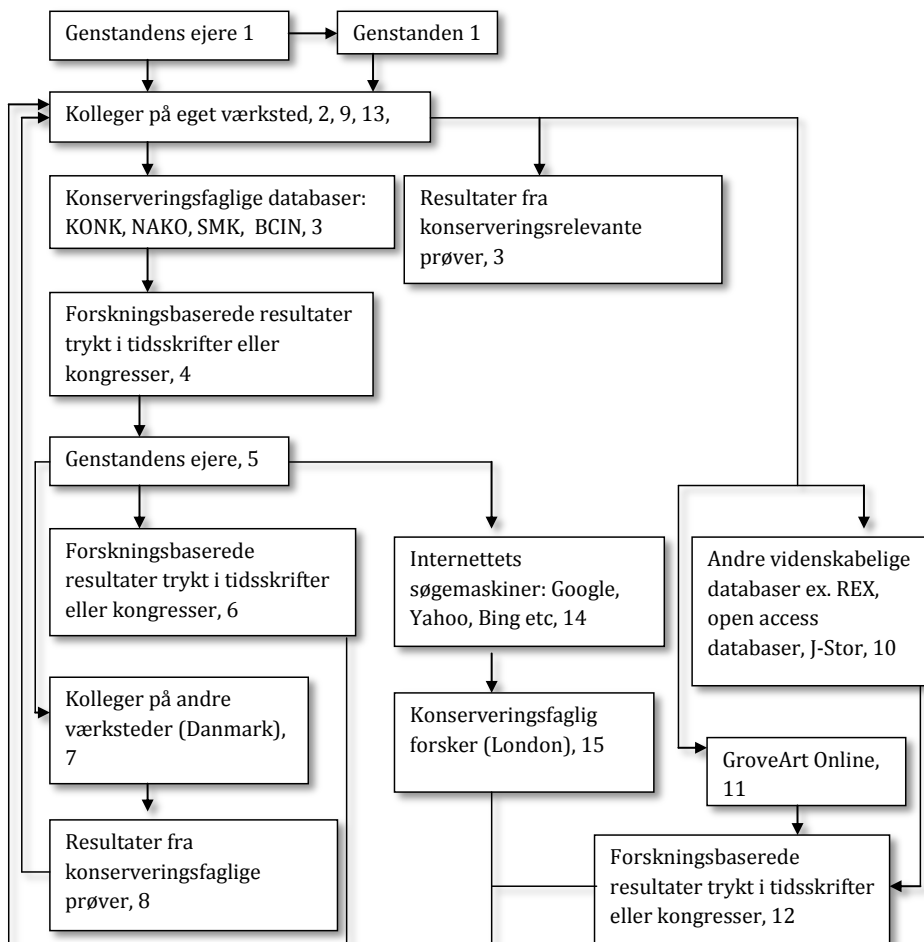

Fig. nr. 4: Eksempel på informationssti over informationsressourcer brugt af Informant. nr. 1 i forbindelse med informationssøgning til konkret problem.

Desuden anvendes internettet som ressource, fordi konservatoren ved, at The National Gallery i London ofte lægger deres konserveringsfaglige prøver ud frit tilgængeligt, og at det dermed var muligt at finde relevant information der. På tidspunktet for interviewet er sagen ikke afsluttet, og konservatoren stod for at skulle besøge en konserveringsfaglig forsker på The National Gallery i London, som muligvis kunne give yderligere information omkring kunstnerens maleteknik.

Informationsressourcestien viser at informationssøgningen ikke er en ligefrem proces, og at der arbejdes sideløbende med flere problemstillinger ad gangen. Desuden ses det, at løsningen ikke findes i en ressource, men bliver sammenstykket af informationer fra mange forskellige kilder, og at kolleger både fra eget værksted, men også fra andre værksteder bliver inddraget, såfremt at de kan bidrage med ny information.

Informations-ressourcer	Inf. nr. 1	Inf nr. 2	Inf nr. 3	Inf nr. 4	Inf nr. 5	Nævnt ialt
Genstandens ejere	1	1	1	1	1	5
Genstanden	1	1	1	1	1	5
Kolleger på eget værksted	2,4,9,13		2	2,4	2,5,9,12	11
Kolleger på andre værksteder	7,	5	12	7	8	5
Konserveringsfaglige forskere	15				10	2
Forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter eller kongresser	4,4, 6, 12	2	5,5,7,11	6, 8	4,7,11	14
Konserveringsfaglige databaser	3		4		3	3
Andre videnskabelige databaser ex GroveArt	10, 11					2
Konserveringsfaglige organisationers hjemmesider, inkl Book Conservation Catalog		3,4			3	3
Internettets søgemaskiner	14				3	2
Konserveringsfaglige biblioteker og bibliotekarer			6, 10		6	3
Ikke konserveringsfagligt faglitteratur ex bogbindingshåndbøger, stil-og kunsthistorie		2	9	8		3
Bibliotekar fra museums eget bibliotek			4, 8			2
Litteraturliste fra kursus				5		1
Resultater fra konserveringsrelevante prøver	3, 8		3	3		4
Ialt	17	7	15	10	15	

Fig. nr. 5: Informationsressourcer til problemspecifikke konserveringsopgaver, nummereret efter anvendelse

I ovenstående skema vises et samlet overblik over de informationsressourcer som, de interviewede konservatorer anvender i forbindelse med at løse problemspecifikke konserveringsopgaver. I skemaets venstre side præsenteres informationsressourcerne, og i kolonnen til højre angives hvor ofte en bestemt ressource er nævnt.

Tallene i de fem midterste kolonner viser den rækkefølge, de individuelle konservatorer har anvendt ressourcerne på, og når der nævnes flere tal for samme ressource betyder det, at konservatoren har anvendt ressourcen flere gange i samme forløb, hvilket for flere af konservatorerne gør sig gældende for "forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter og kongresser", "kolleger fra eget værksted" samt "konserveringsfaglige prøver".

Hvor samme tal er nævnt flere gange, at der er tale om at konservatoren fører to parallelle informationssøgninger, som eksempelvis ved Informant nr. 1, hvor "forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter eller kongresser" har position "4" to gange, hvilket kan ses på fig. nr. 4. En sammentælling viser, at konservatorerne har brugt i alt 15 forskellige informationsressourcer, og de individuelle konservatorer har anvendt fra 7 - 17 ressourcer, hvor samme ressource, som sagt anvendes flere gange. I forhold til problemformuleringen, hvor jeg er interesseret i at finde ud af hvor de "forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter og kongresser" placerer sig i konservatorernes informationssøgningsproces, er det interessant at se, at netop denne informationsressource tager en fremtrædende plads, og at det er en ressource, som konservatorerne vender tilbage til flere gange i deres søgning efter information. Det vil dermed sige, at disse "forskningsbaserede resultater trykt i artikelform" ses som vigtige informationsressourcer både ved den orienterende opdatering og ved specifikke konserveringsopgaver som kræver yderligere information for at løse.

6.3.2 Klassificering af informationsressourcer

I nedenstående figur nr. 6, er de 15 udpegede informationsressourcer placeret rundt om konservatorerne (informanterne), og hvor pilene viser sammenhængen mellem de forskellige informationsressourcer.

Ifølge Sonnenwald (Sonnenwald et al., 2001) kan man klassificere de enkelte informationsressourcer som værende af anbefalende, balancerende eller fokuserende karakter ved dels at se på hvilke ressourcer, som har pile førende ind eller ud fra sig og

dels mængden af de indgående og udgående pile. Hvilket kan give en større forståelse for hvordan de individuelle ressourcer anvendes i en søgningsproces. De anbefalende informationsressourcer vil have flere udgående end indgående pile, hvilket viser, at ressourcen anvendes til at henvise til andre ressourcer. De balancerende ressourcer har lige mange pile i hver retning, og de fokuserende har flere indgående end udgående pile, og har derfor ofte en afsluttende status. En samlet oversigt over klassifikationen af informationsressourcerne kan ses på figur nr. 7.

Figur nr. 6 viser, at pilene peger fra konservatorerne (informanterne) ud til de informationsressourcer hvor de aktivt har søgt information, og pilene i mellem informationsressourcerne peger på de ressourcer, de videre har ført til. Det er her interessant at se på de ressourcer, som har en fokuserende karakter. Det vil sige flere indadgående pile end udadgående eksempelvis de "Forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter og kongresser".

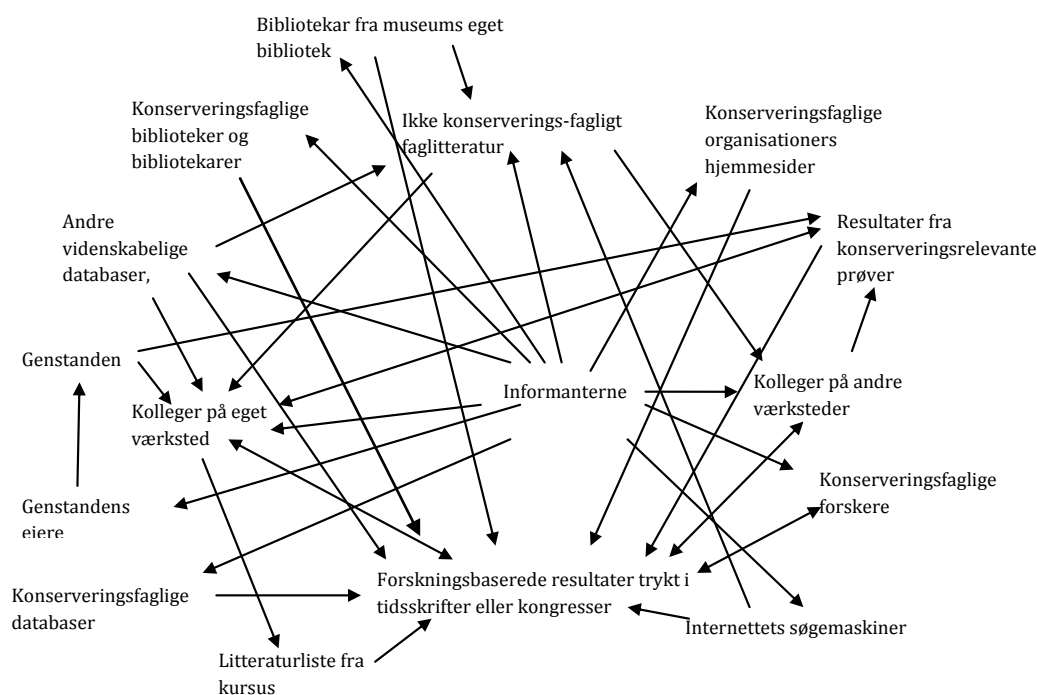

Fig. nr. 6: Sammenhæng mellem tilgangen til informationsressourcer

Flere af de andre informationsressourcer peger på denne ressource enten som et muligt sted for at finde yderligere information, eller at konservatoren ved at anvende en ressource finder det naturligt at gå direkte videre til disse "Forskningsbaserede resultater trykt i artikelform" for at fortsætte sin videre søgning. De ressourcer som har en

anbefalende rolle over for de "Forskningsbaserede resultater trykt i artikelform" er blandt andet "Brugen af konserveringsfaglige databaser", "Konserveringsfaglige biblioteker og bibliotekarer", "Bibliotekarer fra museers eget bibliotek", "Andre videnskabelige databaser", "Konserveringsfaglige organisationers hjemmesider", "Internettet", "Litteraturlister fra kurser", "Kolleger eller forskere på eget eller andre værksteder", som henviser konservatorerne til de "Forskningsbaserede resultater trykt i artikelform". Det er en interessant betragtning, fordi det viser, at denne ressource bliver anerkendt og anvendt af konservatorerne som en vigtig og central informationsressource. Jeg vil efter gennemgangen af klassifikationen af informations-ressourcerne på analysens næste niveau forklare hvorfor konservatorernes anerkender og placerer de "Forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter eller kongresser" på denne måde i deres informationssøgningsproces.

En anden væsentligt betragtning ved denne figur er de ressourcer som fører *fra* de forskningsbaserede resultater, for det viser, at til trods for ressourcens fokuserende position, så er den ikke afsluttende. Hvilket vil sige, at konservatorerne finder information her, men de vælger også at forsætte til "Kolleger på eget værksted", "Kolleger på andre værksteder" og ikke mindst "Konserveringsfaglige forskere". De dobbeltrettede pile mellem disse ressourcer viser, at konservatorerne både går fra de forskningsbaserede resultater til kollegerne, men også fra kollegerne til de forskningsbaserede resultater. Dette indikerer en gensidig afhængighed mellem disse ressourcer, for de tre kollegiale informationsressourcer får ligeledes en fokuserende status med flere indgående end udgående pile. På grund af denne gensidige afhængighed er det svært at konstatere hvilken af de to typer ressourcer, der har den afsluttende position. Dette vil dog blive diskuteret i den følgende analyse.

Figur nr. 6 viser også, at der ikke er nogen sammenhæng mellem "Konserveringsfaglige bibliotekarer" og "Konserveringsfaglige databaser", men derimod et direkte link til de "Forskningsbaserede resultater trykt i artikelform", hvilket kan indikere, at bibliotekarerne har anbefalet litteratur til konservatorerne på baggrund af en søgning i databaserne, som konservatorerne ikke selv har udført. Det kan give grund til eftertanke, for litteratursøgninger er selvfølgelig en del af den service som KViC tilbyder de udøvende konservatorer. Man kunne jo også vende situationen om, og overveje om en indsats overfor at styrke konservatorernes forståelse for anvendelsen af konserveringsfaglige databaser, i sidste ende vil forbedre konservatorens informationssøgningsproces, og dermed deres informationspraksis.

En anden vigtig informationsressource er resultaterne fra konserveringsfaglige prøver, som 4 ud af 5 konservatorer foretog i forbindelse med at finde en løsning på deres konkrete problem. Denne ressource er ligeledes af fokuserende karakter. Figur nr. 6 viser, at konservatorerne forsætter til denne ressource efter at have talt med kolleger på eget værksted. Disse konserveringsfaglige prøver har ligeledes en anbefalende karakter, da konservatorerne i deres proces efterfølgende anvender forskningsbaserede resultater trykt i artikelform. Nedenstående skema viser en samlet oversigt over informationsressourcernes klassifikation.

Informationsressourcer	Nævnt antal gange af konservatorerne i informationssøgnings processen	Indgående pile	Udgående pile	Klassifikation
Genstandens ejere	5	1	1	Balancerende
Genstanden	5	2	2	Balancerende
Kolleger på eget værksted	11	6	3	Fokuserende
Kolleger på andre værksteder	5	3	2	Fokuserende
Konserveringsfaglige forskere	2	2	1	Fokuserende
Forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter eller kongresser	14	11	3	Fokuserende
Konserveringsfaglige databaser	3	1	1	Balancerende
Andre videnskabelige databaser	2	1	3	Anbefalende
Konserveringsfaglige organisationers hjemmesider	3	1	1	Balancerende
Internettets søgemaskiner	2	1	2	Anbefalende
Konserveringsfaglige biblioteker og bibliotekarer	3	1	1	Balancerende
Ikke konserveringsfagligt faglitteratur	3	4	2	Fokuserende
Bibliotekar fra museums eget bibliotek	2	1	2	Anbefalende
Litteraturliste fra kursus	1	1	1	Balancerende
Resultater fra konserveringsrelevante prøver	4	3	2	Fokuserende

Fig. nr. 7: Informationsressourcernes klassifikation

6.3.3 Analyse af konservatorernes problemspecifikke informationssøgning på baggrund af de identificerede informationsressourcer

Som figur nr. 5 viser, får alle fem konservatorer den første information af genstandens ejere, og her prøver konservatoren at få afdækket, hvad genstandens formål er. Det vil sige om den skal anvendes på udstilling og være frit tilgængelig eller opbevares i montre, eller om genstanden skal konserveres til magasin. Alle disse informationer skal konservatoren efterfølgende medtænke i overvejelserne, der skal gøres i forbindelse med valg af konserveringsmetode. Ligeledes får konservatoren informationer om genstandens generelle tilstand ved at undersøge genstanden, det vil sige ved at se og røre ved genstandens materialer. Her bruger konservatoren sit sanseapparat og kropslige erfaring, som er opbygget gennem det praktiske arbejde med genstandene.

Interviewene med konservatorerne viser at typen af manglende konserveringsfaglig information er meget varieret og afhænger af opgavetyper. Ofte er problemstillingen flerfacetteret og kan dreje sig om information omkring materialer, som konservatoren ikke har specialiseret erfaring med. Manglende erfaring omkring den praktiske udførelse eller produktdata for et middel man har hørt kunne være anvendelig. Det kan også dreje sig om ikke-konserveringsfaglig-information så som kunst- eller stilhistorie, som kan medvirke i beslutningsprocessen ved valg af konserveringsmetode.

6.3.3.1 Analyse af brugen af sociale/kollegiale netværksrelationer

Som tidligere nævnt er de ressourcer som anvendes mest i forhold til at søge informationer til løsning af specifikke opgaver: forskningsbaserede resultater trykt i tidsskrifter og kongresser samt kolleger på eget værksted, som de fem konservatorer anvender henholdsvis 14 og 11 gange i de fem specifikke sager interviewene dækker. Det er en interessant at se hvordan konservatorerne anvender deres kolleger som første ressource men, at til trods for, at konservatorerne henvender sig til kollegerne, så er de sig samtidig bevidste om at svaret på deres problem ikke findes her:

”Jeg startede selvfølgelig med at spørge vores malerikonservator om hvad hun vidste, og vores grafiker, så jeg startede selvfølgelig med at spørge dem om hvordan bærer vi os ad.. jeg brugte dem som en indgang, til at de kunne komme med forslag, som kan gøre at jeg kan blive bragt videre i en bestemt retning” (Informant nr. 3, bilag 7, s. 75)

"Der har vi så først udvekslet erfaringer med hinanden, ideer og konkrete muligheder, hvad har vi mulighed for på værkstedet, og hvad har folk prøvet før i tiden" (Informant nr. 4, bilag 7, s. 85)

"Vi taler jo altid om hvordan en sag skal gribes an... Jeg vidste jo godt at de ikke havde den store erfaring med røgskader, men jeg brugte dem lige som til at bekræfte overfor mig selv hvad jeg havde tænkt mig at gøre" (Informant nr. 5, bilag 7, s. 93)

Hvilket svarer overens med den kvantitative analyse, hvor 65 % svarer, at de i forbindelse med et konserveringsfagligt problem altid vil spørge en kollega, førend de søger efter forskningsbaserede resultater trykt i artikelform (bilag nr. 2, tabel nr. 9), og 69 % synes, det er nemmere at spørge en kollega end at søge efter de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform (bilag nr. 2, tabel nr. 10), men også at 31 % har svært ved at anvende de svar, som kollegerne giver. Savolainens undersøgelser viser, at så snart brugen af en informationsressource er blevet en rutinemæssig handling, så reflekterer man ikke længere over, hvorfor den anvendes (Savolainen, 2008), hvilket jo kan være en forklaring på, hvorfor så stor en del af disse konservatorer bruger kollegerne som første prioritet. Selvom Savolainen vil sige, at konservatorerne på grund af rutine ikke længere reflektere over, *hvorfor* de vælger kollegerne som første informationsressource, men de interviewedes udtalelser viser, at til trods for, at det kan opfattes som en vane altid at vende en problematik med de nærmeste kolleger, så er de sig *bevidste* om, at den endelige løsning ikke skal findes hos disse.

Schatzkis praksisteoretiske begreber kan være behjælpelige med at vise, at konservatorerne har en *forståelse* for, *hvordan* kollegerne kan anvendes i en informationssøgningssituation. En forståelse for hvad det præcist er, kollegerne kan bidrage med i situationen, og at kollegerne dermed indtager en medierende rolle mellem valget af konserveringsmetode og de informationer de "forskningsbaserede resultater trykt i artikelform bibringer". Det er dermed ikke fordi, at konservatorerne ikke ved bedre, eller, at der er tale om manglende forståelse for informationsressourcen anvendelse, og at handlingen dermed falder udenfor de mentale strukturer, der kendetegner en praksis. Tværtimod mener jeg, at forklaringen for den gentagne brug af kollegerne skal findes i konservatorernes etiske regelsæt (ICOM Committee for Conservation, 1984; ICOM, 2006), som danner grundlaget for konservatorernes valg og beslutninger kombineret med de resultater, som forskningen bidrager med.

Som tidligere nævnt er konservatorerne pålagt gennem det etiske regelsæt at anvende skånsomme metoder, og som giver det mindste indgreb på genstandens materialer (ICOM

Committee for Conservation, 1984; ICOM, 2006; Jedrzejewska, 1976; Jokilehto, 1994; Munoz Vinaz, 2005). Da disse regler er udgangspunkt for enhver overvejelse og beslutning, så er konservatorernes handlinger i forhold til at anvende information styret af, at informationen skal kunne indpasses indenfor disse regler. Derved kan løsningen på et konserveringsfagligt problem være afhængigt af kollegernes accept af en anderledes metode eller middel ved, at det for kollegerne skal være en meningsbærende handling, for at metoden bliver godtaget af konservatorerne som aktører i den sociale orden som praksisserne danner. Derved er den tilbagevendende diskussion mellem konservatoren og kollegerne et udtryk for en passende performance, ved at den nye information gennem diskussion og efterfølgende accept kan implementeres.

En anden interessant betragtning i forbindelse med anvendelse af kollegialt netværk som informationsressource er den ene konservator, som sidder alene med sit speciale på det pågældende værksted. Hun går i stedet til kolleger fra andre værksteder, men måden hun tilgår sin søgningsproces på er anderledes. Hun vælger ikke at kontakte hendes kolleger fra andre værksteder direkte efter at have undersøgt genstanden, men i stedet at søge information i "forskningsresultater trykt i artikelform" og i "ikke konserveringsfaglig faglitteratur", samt på "konserveringsfaglige hjemmesider" (Se bilag 6, inf. nr. 2). Årsagen til denne proces er, at hun har både praktiske og etiske overvejelser omkring genstanden, og anvendte "forskningsresultaterne i artikelform", samt den "ikke konserveringsfaglige faglitteratur" til at bekræfte en konserveringsmetode og en arbejdsproces, hun har i tankerne. Først efter at have de rette termer og den rette metode klar vælger hun at kontakte en kollega fra et andet værksted. Det vil sige, at hun ikke anvender kollegaen som informationsressource, men som en bekræftelse på, at hendes refleksioner er i overensstemmelse med andre konservatorers praksis.

I forhold til Schatzki viser denne konservatorer, at hun har forståelse for den enkelte informationsressources anvendelse, og hun har gennem årene opbygget en erfaring, som gør, at hun rent kropsligt og udførelsesmæssigt har forståelse for de konserveringsmæssige komplikationer, som genstanden byder på, og som hun vurderer at være af en sådan karakter, at hun må søge yderligere information for at være sikker på rette metode. Samtidig viser konservatoren, at hun dels følger de etiske regler ved at reflektere over metoden, men at der også er et andet, måske mere skjult regelsæt, der siger at man ikke henvender sig til en kollega fra et andet værksted, førend man selv har afdækket alle muligheder og selv sat sig ind i problematikkerne:

"Havde jeg haft en kollega her på stedet ville det da have været nemmere at få bekræftelse i løsningen. Jeg synes nogen gange jeg mangler en at diskutere løsninger med. Jeg er sikker på at der ville komme mange flere og bedre vinkler på ting, hvis man var to. Det to får frem er jo mere end dobbelt så godt, der kommer mere i spil og flere associationer. Forskellen ligger jo i at jeg forbereder mig hvis jeg skal kontakte andre ude på værkstederne end hvis der var en her" (Informant nr. 2, bilag 7, s. 67)

"Jeg ventede bevidst med at ringe til hende fordi jeg syntes jeg skulle have en ide, eller nogle valgmuligheder, som jeg så kunne spørge ind til, for ikke at stå helt uvidende" (Informant nr. 3, bilag 7. s. 76)

Disse udtalelser viser at konservatorerne gør sig ekstra overvejelser inden de kontakter konservatorer uden for ens værksted, og det viser at der er forskel i måden, man anvender sit kollegiale netværk på og dermed forskel i praksissen. Det betyder også at de teleoaffektive følelser er anderledes end når man anvender kolleger tæt på en. Ved brugen af kolleger uden for ens værksted som informationsressource er handlingen styret af at finde rette løsning, hvilket må anses for at være slutmålet for handlingen. Følelsesmæssig er de styret af ikke at ville spilde andres tid og ikke at fremstå som uvidende. Spørgsmålet er så, hvorvidt denne praksis gør at de som er tvunget til at søge information uden for huset, så gør en større aktiv indsats i forhold til at afdække flere mulige metoder og midler og faktisk derigennem får et større refleksionsgrundlag end de konservatorer, som har kollegerne tæt på, som dermed begrænses af deres erfaringsgrundlag? Hvilket kunne bekræftes af en konservator fra spørgeskemaundersøgelsen, som påpeger at "man" kun søger yderligere information såfremt ens nærmeste kolleger ikke har løsningen på ens problem (Bilag 3, resp. nr. 12). Det viser også, at en styrkelse af konservatorernes netværk kan udvide deres informationspraksis, ved at det kan skabe større refleksionsgrundlag. Flere undersøgelser viser netop, at fokus på kollegiale netværks relationer, både formelt og uformelt kan styrke det fælles samarbejde og dermed opgavernes udfald (Hansen & Järvelin, 2004, 2005; Hertzum, 2000; Hertzum & Pejtersen, 2000).

6.3.2.2 Analyse af brugen af publicerede forskningsbaserede resultater

De publicerede forskningsbaserede resultater indtager en central placering i søgningen efter en løsning. Som fig. nr. 5 viser, så vender konservatorerne flere gange tilbage til denne ressource i deres søgeproces, fordi det som før nævnt, ud fra det etiske regelsæt om genstandens besvarelse, er essentielt at finde den korrekte konserveringsmetode og middel til den pågældende genstand. Konservatorerne vælger derfor at kombinere

informationssøgningen, så man både udnytter kollegers erfaringer sammen med informationerne fra de publicerede forskningsresultater. Der opstår en vekselvirkning mellem disse to informationsressourcer ved at den fundne information diskuteres med kolleger, og den information, som eventuelle prøver fremkommer med, danner grundlag for yderligere søgning i de publicerede forskningsresultater, som så igen bliver diskuteret med kollegerne.

Dog siger de interviewede konservatorer, at det kan være svært at finde den rette information i de forskningsbaserede resultater, da der ofte mangler information i artiklerne om den præcise rette praktiske udførelse. Der kan eksempelvis mangle information omkring koncentrationer, tider og mængder (Informant nr. 5, bilag 7, s. 94), hvilket også er nogle af de kritikpunkter, der rejses i Hansen og Reedys undersøgelse fra 1994 (E. F. Hansen & Reedy, 1994). Det er interessant at se, at denne ældre undersøgelse viser samme problematiske forhold, netop at forskningens resultater er for komplicerede at "oversætte" til den praktiske konservering, eller at resultaterne specifikt er rettet mod den forskede genstand, og derfor ikke med lethed lader sig overføre.

"Hvis man tænker på naturvidenskabelige artikler så beskriver de præcist hvad der er blevet gjort så man kan efterprøve det. Inden for vores fag er der mere dårlig disciplin i forhold til at beskrive præcist hvad man gør" (Informant nr. 5, bilag 7, s. 94)

"...der var mange etiske overvejelser omkring løsningen, og det er jo ikke det de forskningsbaserede artikler beskriver så meget. Det er jo det at en ting er teori og en anden ting er praksis. Vi står jo her med genstanden, som er en museums-arkivarisk genstand som skal kunne bruges" (Informant nr. 2, bilag 7, s.)

Det vil dermed sige, at det kan være svært at anvende de forskningsbaserede artikler, både når det drejer sig om at overføre resultaterne til konservatorernes praktiske arbejde, og når det drejer sig om de etiske overvejelser man må gøre, fordi de er unikke for genstanden og den situation, som genstanden skal anvendes i. Derved får kollegerne den medierende rolle, fordi konservatorerne gennem dem kan reflektere over både kollegernes erfaringer, men også over forskningens resultater for derefter at beslutte rette metode. Dette forklarer også, hvorfor der er dobbeltrettede pile mellem disse ressourcer: ingen af ressourcerne giver det fuldstændige rette svar, men gennem diskussion og refleksion findes en løsning.. Dette bekræfter at konservatorerne er bevidste om at den korrekte løsning er svær at finde i de publicerede forskningsresultater, dette nævnes også i Hansens og Reedys undersøgelse (E. F. Hansen & Reedy, 1994), men de er bevidste om, at resultaterne kan bruges som refleksionsgrundlag:

"Jeg bruger det som basisviden for at være kritisk overfor det jeg gør i praksis, fordi det er sjældent jeg finder noget praktisk i en forskningsbaseret artikel. Jeg bruger dem til at evaluere min egen metode. Jeg finder aldrig en direkte opskrift på "how to do this", men jeg finder en masse viden som får mig til at reflektere over det jeg gør også er det rigtige" (Informant nr. 5, bilag 7, s. 95)

"Man skal altid holde den nye viden op imod det man selv oplever, hvis det er en metodes effektivitet eller et materiales egenskab som jeg føler ikke svarer til det jeg selv oplever, så vil jeg selvfølgelig stille spørgsmålstejn ved det. Der skal altid være en kritisk dimension, og så diskuterer man det med sine kolleger". (Informant nr. 1, bilag 7, s. 56)

Ser man på disse handlinger ud fra Schatzkis principper, så viser konservatorerne, at de har forståelse for, hvordan de publicerede forskningsresultater som informationsressource skal anvendes. Jeg vil dog igen skelne mellem de fysiske tidsskrifter og databaser og så den information som findes i disse, da disse hører til to forskellige praksisser. Tidsskrifterne og databaserne hører til informationspraksissen, og informationen, de indeholder, hører til arbejds/konserveringspraksissen. Det viser dette krydsfelt af praksisser, som kan være svært at holde adskilt, fordi de er så tæt sammenvævede, men det viser også at man det ikke giver mening at undersøge brugen af informationsressourcer uden at se på den kontekst eller praksis hvori informationen skal indgå i, som Fidel og Hansen & Järvelins undersøgelser bekræfter (Fidel et al., 2004; Hansen & Järvelin, 2005; Tajla & Hansen, 2006).

Konservatorerne viser, at de har en forståelse for, hvornår og hvordan de publicerede forskningsresultater skal anvendes, og man kan ligeledes sige, at det for dem er en rutinepræget handling at søge efter denne information, når man har vendt problemets omfang med kollegerne. Men som diskuteret i analysen om den orienterende informationssøgning, så er brugen af disse publicerede forskningsresultater begrænset til de tidsskrifter og databaser, som konservatoren har kendskab til. Dermed får manglen på kendskab og forståelse for andre ressourcer indflydelse dels på informations-søgningsprocessen, og dermed også på den fremfundne information. En styrkelse af konservatorens forståelse for anvendelsen af forskellige informationsressourcer, vil derfor i sidste ende give en mere varieret informationsmængde at træffe beslutning om konserveringsmetoder ud fra. Dermed direkte være med til at udvikle konservatorens arbejdspraksis, og ikke mindst bevaringen af kulturarven.

Med hensyn til Schatzkis regler er det etiske regelsæts normative karakter afgørende for om og ikke mindst hvorledes den fundne information bliver valideret, accepteret og implementeret, således bliver reglerne et fremtrædende element for løsningsprocessen i

forhold til selve konserveringsopgaven, Den teleoaffektive struktur er også et væsentligt aspekt for de handlinger som styrer denne problemløsningsfase. Slutmålet er som oftest at få konserveringsopgaven afsluttet indenfor deadline, men kunne også være at finde den bedste løsning for genstanden – og dermed en løsning der tilgodeser det etiske regelsæt. Det er derfor svært at bestemme, om de affektive forhåbninger og følelser er tilknyttet slutmålet, som i arbejdsopgavens løsning eller i regelsættet. Dette kan føre tilbage diskussionen omkring informationspraksismodellen (s, 29), hvor jeg argumenterer for, at regler og forståelser ikke alene kan tilknyttes opgaverne eller være indeholdt i en persons kognitive viden, men skal ses som en ramme omkring både opgaver, kontekstuelle faktorer og informationssøgningsprocessen, fordi de influere alle de forskellige handlinger som danner informationspraksissen.

6.3.3.3 Udviklende eller begrænsende faktorer for informationspraksissen

Schatzki taler om hvilke forhold, der kan udvikle eller lægge forhindringer for en handling (Schatzki, 2002, s. 212). Forhindringer klarlægges ved, at man fastslår hvilken handlinger, der er umulige i en given situation. De kan eksempelvis være fysiske forhindringer som i begrænsninger af det fysiske råderum, eller kontekstuelle i forhold til eksempelvis manglende tid. Dette er også et element der tages i betragtning i informationspraksismodellen, men disse forhindringer giver ikke nogen årsagsforklaring til, hvordan eller hvorfor en handling så udføres. Eksempelvis nævner de interviewede konservatorer, at tid ofte er en kontekstuel faktor, som forhindrer en tilbundsgående informationsøgning, og at man derfor må nøjes med den information, som er ved hånden (Informant nr. 2, 3, 4, 5), og som derfor bliver en begrænsning af praksissen.

Som tidligere nævnt er alle handlinger styret af en forestilling om noget, som kan eller skal ske, eksempelvis slutmålet for opgaven eller projektet og de forhåbninger der knyttes dertil i de teleoaffektive strukturer, forestillingen om at noget kan være let eller svært, risikobetonet eller trygt, kan også influere den praksis, hvor i handlingen finder sted. (Schatzki, 2002, s. 210 ff.). Spørgsmålet er, hvorvidt de etiske regler kan opfattes som en forhindring eller begrænsning, fordi de sætter en række normative regler for, hvordan konservatoren skal udføre sit konserveringsmæssige arbejde, eller om begrænsningen ligger i den tætte anvendelse af det kollegiale netværk? Det er svært at gennemskue, om det etiske regelsæt kan være årsag til at nye forskningsmetoder og midler har sværere ved at blive implementeret, eller at denne handling er styret af, at man først tænker i nye

metoder og midler, når en situation fordrer en videre søgning? En konservator fra spørgeskemaundersøgelsen skriver:

"En del af den faglige sparring og erkendelse af vidensbehov kommer gennem daglig samtale om opgaverne. Derfor er det naturligt at man først søger lokale svar og siden udvider søgningen, hvis emnet er tilstrækkelig alvorligt og kræver dyb dokumentation"
(Respondent nr. 12, bilag nr. 3, s. 26)

Man kan få opfattelsen af, at denne konservator ikke vil overveje at søge efter nye metoder eller midler, såfremt at man gennem diskussioner med kollegerne finder et brugbart svar. Derved opstår der mulighed for, at netværket med kollegerne bliver begrænsningen for søgningen efter udviklede metoder ved, at man i sin forestilling om at en sag kan finde sin løsning blandt kollegers erfaringer, og derved sjældnere bliver konfronteret med nye metoder, og dermed bliver ved med at anvende metoder som er velkendte og trygge. Dette påpeges ligeledes, i litteratur omkring informationsdeling, at være en forhindrende faktor for deling og dermed udvikling (Waldstrøm & Lauring, 2006; Holdt-Christensen, 2010) Derved er det ikke de etiske regelsæt, som bliver det styrende eller forhindrende element for handlingen, men derimod den teleoaffektive struktur, fordi man netop finder en løsning der er accepteret inden for praksissen, og som derved kan indgyde ro og tryghed i det velkendte.

På den anden side kan den orienterende informationssøgning måske her finde sin anvendelse ved at man gennem diskussionerne med kollegerne for mulighed for at lufte de metoder og midler, man her har stødt på, og at samtalerne med kollegerne bliver det udviklende for praksissen og ikke forhindringen. Her er der så tale om en situation, hvor det er de etiske regler, som holdes op mod den nye information, og hvor de teleoaffektive følelser er nedtonet i forhold til at finde en løsning, der kan implementeres i praksissens normative regelsæt. Det er derfor ikke i denne analyse ligetil at afgøre, hvad der opleves som udviklende eller begrænsende for en praksis, men at det klart beror på, hvordan individet vælger at tilgå en opgave på, og hvad der opfattes som meningsfuldt for konservatoren at gøre.

Begrænsningerne for praksissen kan også være udefrakommende, eksempelvis kan konservatorerne stå i en situation, hvor de erfaringsmæssigt ved at en metode ikke er gavnlig for genstanden, men at der ikke er forsket og udviklet alternative metoder, som er mere skånsomme, og derfor bliver valg af metoder ofte et kompromis, hvor man må nøjes med den information, der er til rådighed. Dermed bliver den manglende forskning en begrænsende kontekstuel faktor for både konservatorens informations- og

konserveringspraksis. En anden kontekstuel faktor, som begrænser konserveringspraksissen, er at ejernes formål med genstanden ikke altid varetager de forhold, der er bedst for genstanden. Dette kan føre til at konservatoren bliver tvunget ud i et kompromis mellem genstandens formål og ejerens interesser. Dette er en uforudset forhindring, som kan forårsage et brud på det etiske regelsæt, fordi man må vælge en metode eller middel, som måske ikke i længden er til genstandens bedste (Informant nr. 3, 4 og 5). Konservatorerne må i disse tilfælde træde uden for praksis, men ikke fordi konservatoren mangler forståelse for udførelsen af praksissen, eller fordi man ikke er klar over, at de etiske regler bliver tilsidesat, og at de teleoaffektive strukturer måske er præget af frustration over ikke at kunne gøre, hvad der for genstanden er bedst, men at der her bliver tale om en kontekstuel faktor, som ligger uden for konservatorens praksis, men som griber ind og styrer handlingen.

6.4.1 Analyse af konservatorernes validering af information

Som man kan se i analysen er det ikke muligt at adskille informationssøgningen og brugen af informationen, som det vises i informationspraksismodellen. Informationssøgningen knyttes til et bestemt formål og opgave uanset om der er tale om den orienterende opdatering eller til en specifik sag, og derfor vil der altid være et brugshensyn at tage, hvor konservatorernes etiske regelsæt har stor indflydelse. Dog kan man sige, at brugen af informationen fra den orienterende bliver lagret til senere brug, og at konservatorerne ikke behøver at validere informationen i forhold til de etiske regler, førend informationen skal anvendes ved konserveringen af en genstand. Valideringen af informationen i forbindelse med at løse et problem får derimod en meget fremtrædende plads, som analysen også viser, fordi den rent rutinemæssigt holdes op mod de etiske regler. Men ifølge konservatorerne er det en helt naturlig proces, både at diskutere den mundtligt overleverede information samt den forskningsbaserede information, som man finder publiceret. I forhold til spørgsmålet om der er informationsressourcer, som er mere velansete at anvende end andre, nævnes internettet som en ressource, som opleves som mindre velanset end eksempelvis konserveringsfaglige tidsskrifter (Informant nr. 1, 2, 5), fordi der kan opstå usikkerhed omkring kildens faglige værdi. Dog ikke hvis informationen kommer fra en etableret organisations hjemmeside. Det vil sige, at konservatorerne har en forståelse for, hvordan internettet kan anvendes som

informationsressource, og er sig bevidste om de kildekritiske forhold, der kan gøre sig gældende.

6.5.1 Analyse af informationsdeling

Som det fremstår af analysen har konservatorerne et veludbygget socialt kollegialt netværk, hvor informationsdeling opfattes som en naturlig del af en arbejdspraksis. De interviewede konservatorer peger alle på deres kolleger og deres netværk, som en vigtig kilde til information, men også at denne deling af information er essentiel for fagets udvikling. Hvilket også bliver tilkendegivet blandt organisationsteoretikere som Nonaka og Takeuchi (Nonaka & Takeuchi, 1995), som påpeger at informationsdeling gør det muligt at anvende og integrere den viden og erfaring, som medarbejderne indenfor en given organisation besidder, men også at der i dette samspil opstår ny information, som kan styrke arbejdsprocesser. Kommunikationsformen blandt konservatorerne er oftest mundtlig, men kan også være skriftlig på de digitale netværk som Cons Dist List og Linked In. Her er det muligt at byde ind med sin viden, hvis en kollega på netværket har et spørgsmål. Desuden deltager konservatorerne som tidligere nævnt i tema- og emnedage, hvor der udveksles viden og metoder, og der afholdes kongresser, hvor de nyeste metoder og den nyeste viden bliver formidlet. En informant fra en tidligere undersøgelse beskriver sin opfattelse af det kollegiale netværk således:

”For eksempel arbejder vi med meget sundhedsskadelige stoffer, og derfor er det super vigtigt med et godt netværk, fordi det er gennem diskussionerne i netværket at vi får ændret på gamle skadelige arbejdsmetoder. Vi udvikler ny viden omkring metoder hele tiden, og det er super vigtigt, at vi deler den viden med andre inden for faget. Desuden kan alle ikke deltage i alle kongresser, og derfor er netværket i den grad vigtigt for, at man kan få at vide hvad det nyeste er indenfor ens område. Det er langt bedre at få den viden fra netværket end at læse artiklerne fra kongressen, fordi de som har deltaget har også været med i diskussionerne efterfølgende, og disse diskussioner kommer ikke med i artiklen. Jeg synes faktisk, at den viden der formidles gennem kolleger og netværk er bedre fordi formidlingen sker gennem personens erfaringsfilter.” (Clemmensen, 2010)

Hermed ses, hvordan det netop er diskussionerne mellem kollegerne der bliver det essentielle, fordi den nye information her bliver bearbejdet i den fælles forståelses ramme, og bliver dermed et skabende for praksisen.

På værkstederne bruger man også at have praktikanter fra ind- og udland, som en ressource til informationsdeling:

"...det kan være det er en metode som har vundet indpas i praktikantens hjemland, men at metoden ikke rigtigt har bredt sig ud fra den verdensdel endnu... og det er en af bonusserne ved at have praktikanter der er nyuddannede for de er ret up to date med hvad der findes" (Informant nr. 1, bilag 7, s. 58)

"...Det at få en praktikant udvikler en fordi man bliver stillet en masse spørgsmål, så bliver man nødt til at forklare hvorfor man gør som man gør. Det synes jeg er rigtig sjovt... vi kan give viden til dem, men der kommer sørme også meget viden via dem fra Konservatorskolen" (Informant nr. 4, bilag 7, s.58)

Det vil sige, at informationsdelingskulturen er essentiel for, at disse konservatorer kan udvikle deres praksis og metoder, men også en måde at få den tavse taktile viden gjort eksplicit. På værkstederne opstår mentor/elev forhold hvor de yngre konservatorer observerer de ældre konservatorers udførelse af det praktiske konserveringsarbejde.

Holdt Christensen beskriver, at videns- og informationsdeling oftest optræder inden for 3 typer: det økonomiske, det organisatoriske og det sociale bytteforhold. Hvor det økonomiske bytteforhold oftest foregår mellem to virksomheder, som sælger/køber hinandens viden. Det organisatoriske bytteforhold gør sig gældende, hvor virksomheden har tilkendegivet vigtigheden af at bytte information, og derfor har fastsat regler for, hvordan denne deling skal foregå, og oftest bliver den kollega, som besidder en bestemt viden tilgodeset eller kompenseret for sit værd. Det sociale bytteforhold bygger på en tillid, på ligeværdighed og på frivillighed, og compensationen for at dele ud af information er oftest skulderklap og anerkendelse blandt kolleger. Delingen motiveres derfor af et ønske om at hjælpe andre kombineret med kollegial anseelse og tilliden til gensidige handlinger (Holdt Christensen, 2004). Dette forhold gør sig også gældende blandt de adspurgte konservatorer:

"Det er vigtig for alle at dele, og det er sjovt. Det er jo rart at man selv kan få information ved en given lejlighed, så det er ligesom et princip at man deler" (Informant nr. 1, bilag 7, s.59)

At det er sjovt og vigtigt for fagets udvikling nævnes af 4 ud af 5 som motiverende faktorer for at dele information med andre konservatorer. Man kan derfor sige, at det er de teleoaffektive strukturer, som anerkendelse og gensidig tillid som har en styrende rolle for handlingen. Det betyder også, at det ikke er de etiske regler, som har indflydelse på handlingen, men derimod de mere ikke-i-tale-satte regler, fordi de bygger på en tillid om, at en kollega vil dele sin information, såfremt man selv har delt sin, og at der ligger en fælles forståelsesramme for, at det er til fagets bedste, som igen kan refereres til Schatzkis "interdependent pool of understandings" (Schatzki, 2001, 2002). Det vil også sige at lysten til at dele information stiger når man oplever et fælles ansvar, hvilket også gør sig

gældende i Pilerot og Limbergs undersøgelse af designforskeres videndeling (Pilerot & Limberg, 2010, s. 312) Til trods for denne næsten altruistiske holdning til informationsdelingen, hvor man nærmest tilsidesætter sin egen person for "almenvællets" skyld, er denne informationsdeling en så stor en del af konservatorernes informationspraksis, at en overtrædelse i høj grad bliver bemærket. En af de interviewede konservatorer havde brug for information fra en forsker, som havde arbejde med samme materiale, som konservatoren stod med, og forskeren nægtede ved henvendelse at berette om sine fundne resultater (Informant nr. 5). Dette oplevedes af konservatoren, som en helt uhørt og sjældent oplevet hændelse, hvilket viser at forskeren i dette tilfælde ikke udviste en så passende performance i forhold til de regler og forståelser, der tilknyttes praksissen. Der kan være mange årsager til, hvorfor den ene forsker ikke vil dele sine resultater, og spørgsmålet er, hvorvidt den anerkendelse som opnås gennem publicering af unik ny viden overskygger det at hjælpe en kollega? Men ser man bort fra årsagerne og kun ser på udførelsen, så har forskeren via sin handling bevidst trådt ud af informationsdelingspraksissen og dermed den sociale orden, og ladet sit eget slutmål og affektive følelser være styrende for denne handling. Det kunne dog have været interessant at undersøge dette i en større målestok, da dette kunne betyde en ændring i konservatorernes informationsdelingspraksis. Hvad vil der ske med det gensidige tillidsfulde bytteforhold, såfremt at forskerne, som sidder med den nye unikke viden, holder dette tilbage indtil publiceringen?

Flere undersøgelser viser, at informationsdelingen kan hæmmes i forhold til det sociale bytteforhold: hvis der eksempelvis opleves uligevægt blandt de involveredes videnskæssige forskellighed, hvis de involveredes faglige baggrund er for ens, hvis man altid henvender sig til de samme personer hvor man føler en stærk relation, eller hvis ens sociale netværk er for svagt (Brown & Duguid, 1991; Brown & Duguid, 2001; Holdt Christensen, 2004; Holdt Christensen, 2010; Thomas & Ely, 1996; Waldstrøm & Lauring, 2006). Min undersøgelse blandt nyuddannede konservatorer viste, hvordan de nyuddannede oplevede, at det var svært at få dannet et kollegialt netværk, især for de som arbejdede alene, hvor de ofte undlod at henvende sig direkte til de konservatorer, som de formodede kunne give dem den nødvendige information men i stedet valgte enten at bruge medstuderende, eller forsøgte at få en kontakt etableret gennem et praktiksted eller en tidligere underviser (Clemmensen, 2011). Det vil igen sige, at det er muligt at styrke og udvikle informationspraksissen for denne gruppe ved at formalisere netværksdannelserne enten gennem digitalisering, eller ved at man fra uddannelsesinstitutionens side tager

større ansvar for at introducere nyuddannede til forskellige værksteder, som et led i uddannelsen.

Ligeledes viste min tidligere undersøgelse, at flere ældre konserveringsteknikere oplevede en frustration over, at nyuddannede Cand. Scient Cons fik højere løn end konserveringsteknikerne, men at disse ældre skulle oplære de nyuddannede i den praktiske udførelse (Clemmensen, 2010). Det er dermed ikke sagt, at der ikke foregår informationsdeling blandt disse personer, blot en konstatering af, at der til trods for den altruistiske tilgang kan være affektive følelser, som kan virke begrænsende på denne informationspraksis.

7. Konklusion

Jeg har i dette speciale analyseret udøvende konservatorers informationspraksis i forhold til at søge, bruge og dele information i forbindelse med at holde sig opdateret om konserveringsfaglige emner og til specifikke konserveringsopgaver der kræver yderligere information. Der tages et praksisteoretisk perspektiv, hvor det er konservatorernes udførelse af deres informationspraksis, som er i fokus. Det vil sige, at undersøgelsen afdækker, hvilke informationsressourcer konservatorerne identificerer som mest anvendelige, samt deres bevæggrunde for deres valg. Fortolkningen af disse bevæggrunde foretages ud fra Schatzkis forståelse for, at en praksis består af handlinger, som mentalt er styret af forståelser, regler og teleoaffektive strukturer (Schatzki, 1996, Schatzki, 2001, Schatzki, 2002). Analysen viser at konservatorernes informationspraksis er tæt sammenvævet med deres arbejdspraksis, og er dermed en integreret del af den sociale orden, hvori konservatorerne bevæger sig.

Interessen for at få afdækket denne informationspraksis bygger på en undren over, at vi som bibliotekarer på det Konserveringsfaglige Videncenter tilknyttet Konservatorskolen oplever, at Videncenterets forskningsbaserede resultater trykt i artikelform ikke bliver benyttet af denne gruppe til trods for, at Videncenterets ressourcer har været tilgængelige for de udøvende konservatorer i en 12 års periode. Ved at få identificeret, hvilke informationsressourcer konservatorerne vælger at benytte samt deres bevæggrunde for disse, er det muligt at få placeret de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform i konservatorernes informationshorisont.

Konklusionen på spørgeskemaundersøgelsen viser, at størsteparten af de deltagende konservatorer finder de forskningsbaserede resultater både relevante og interessante for deres konserveringsarbejde, og at disse resultater både læses og anvendes af de adspurgte, men samtidig mener ca. halvdelen, at kontekstuelle faktorer som manglende tid og økonomi forhindrer informationssøgningen i de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform. Langt de fleste anvender konserveringsfaglige databaser et par gange om måneden eller et par gange om året, og størsteparten kender KONK (KViCs konserveringsfaglige online katalog). 72 %, at de oftest anvender museets eller værkstedets eget bibliotek, hvilket jo kan forklare, hvorfor vi på KViC får så forholdsmæssig få henvendelser. Ca. halvdelen føler de mangler undervisning i at søge i konserveringsfaglige databaser, hvilket for størsteparten er de, som blev uddannet før 1999, hvor bibliotekskatalogen blev digitaliseret.

Ligeledes viser undersøgelsen, at de kollegiale netværk vigtige informationsressourcer, og at størsteparten spørger kolleger til råds inden den videre informationssøgning sættes i gang. Modsætningsfyldt svarer flere, at de ikke kan anvende svaret fra kollegerne, og at de heller ikke kan finde svaret på deres konserveringsfaglige problem i de forskningsbaserede resultater. En forklaring på disse forhold følger i næste del af konklusionen.

Konservatorerne anvender 15 forskellige informationsressourcer når de holder sig opdateret om konserveringsfaglige emner. Den mest brugte ressource er "forskningsbaserede resultater trykt i artikelform", "internetbaserede konserveringsfaglige nyhedsbreve", "kolleger på eget eller andre værksteder" og "deltagelse på kongresser og symposier".

Fortolkes konservatorernes bevæggrunde for deres valg ud fra Schatzkis praksisbegreber, viser det, at konservatorerne dels har en *forståelse* for den fysiske anvendelse af disse ressourcer, som er skabt på baggrund af deres rutinemæssige brug af disse – og dels på grund af denne forståelse ved at de får den information de søger. En anden væsentlig bevæggrund for anvendelsen af disse ressourcer, skal findes i det etiske regelsæt, som konservatorerne er underlagt. Reglerne pålægger konservatoren at finde og anvende skånsomme metoder samt at bevare genstandenes autencitet ved at bibeholde originalmaterialer. Regelsættet får dermed en direkte indflydelse på valget af informationsressourcer, fordi disse skal indeholde information, som lever op til disse etiske regler. Set i forhold til de teleoaffektive strukturer for konservatorernes udførelse

af denne handling, er det meningsbærende og formålstjenligt at finde nye eller forfinede metoder og midler, som eventuelt kan implementeres i deres arbejdspraksis, men deres handlinger er styret af, at informationen skal være nemt tilgængelig. Forhåbningen er at få større viden om deres arbejde, og dermed skabe et større refleksivt grundlag for rette valg af metode, som dermed øger mulighederne for at bevare genstandene til eftertiden. Det viser også, at konservatorernes orienterende informationsopdatering er direkte forbundet med den praktiske brug af informationen, ved at informationens fremtidige brug valideres op mod det etiske regelsæt. Undersøgelsen viser samtidigt, at konservatorerne holder sig opdateret ved de ressourcer, som "kommer lige ind af døren", og at det skal være nemt tilgængeligt, det vil sige, at de i høj grad benytter de forskningsformidlende tidsskrifter, som ligger i frokoststuen og de nyhedsbreve der kommer på mail. Årsagen til dette er, at de fleste konservatorer må bruge deres pauser og deres fritid til denne opdatering.

Måden den fundne information valideres op med de etiske regler viser, at informationspraksissen er en integreret del af konservatorernes arbejdspraksis, og er indeholdt i den sociale orden, som disse krydsende praksisser danner. Det viser dermed også, at det ikke vil være meningsgivende at undersøge hvilke informationsressourcer, som er indeholdt i konservatorernes informationshorisont uden at se på den kontekst og praksis, hvori informationen skal anvendes. Det etiske regelsæt bliver dermed bærende for denne del af konservatorernes informationspraksis, men praksissen begrænses af konservatorernes forståelse for anvendelsen af informationsressourcerne. Selvom en praksis er dynamisk, så viser undersøgelsen, at konservatorerne anvender de ressourcer, som de kender. Det vil dermed sige, at konservatorernes *manglende forståelse* for anvendelse af en given informationsressource vil betyde, at den ikke bliver en del af deres praksis. Dermed er der en oplagt mulighed for KViC i forhold til at styrke konserveringsfaget, at vi kan være behjælpelige med at introducere flere informationsressourcer dels på studiet, men også til de udøvende konservatorer for at udvide deres informationspraksis.

Konklusionen på konservatorernes informationspraksis i forhold til at søge information til en problemspecifik opgave viser, at konservatorerne gjorde brug af op til 17 forskellige informationsressourcer. Ud over den information som konservatorerne fik fra genstandens ejere, og ved at studere genstanden, så var det igen de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform samt kolleger, som er de mest benyttede ressourcer. Informationsressourcestierne, som konservatorerne dannede ved at berette om informationssøgningsprocessen ved et konserveringsfagligt problem, viser at denne er en

cirkulær proces. Som udgangspunkt bruger konservatorerne deres kolleger til at diskutere problemets omfang og eventuelle løsningsmodeller, og for at få valideret egne refleksioner over mulige løsninger. Ny information som tilføres gennem konserveringsfaglige prøver eller de forskningsbaserede resultater trykt i artikelform, bliver igen diskuteret med kolleger, som så igen kan føre til nye søgninger i de forskningsbaserede artikler og så videre. Årsagen til denne proces skal til dels findes i formen af den konserveringsfaglige forskning. Både blandt de interviewede konservatorer og i tidligere undersøgelser (E. F. Hansen & Reedy, 1994) viser det, at konservatorerne har svært ved direkte at overføre forskningens resultater på deres egne konserveringsopgaver, fordi forskningen udføres på unikke genstande, og dermed bliver resultaterne ligeledes unikke. Dels opfatter konservatorerne det som et problem, at de ikke kan finde forskningsbaserede undersøgelser, som dækker deres specifikke problemstilling, fordi der ikke er forsket i emnet. Dette kan dermed forklare, hvorfor så stor en del af konservatorerne i spørgeskemaundersøgelsen svarede, at de ikke kunne anvende de forskningsbaserede resultater

Derved opstår et behov for at anvende kollegerne som sparringspartnere i at reflektere over den fundne information i forskningens resultater, så den kan passe til den på gældende problemstilling eller at finde en kollega på eget eller andet værksted, som har arbejdet med en tilsvarende genstand, og derfor kan være behjælpelig med information. For at denne information kan implementeres i praksis, kræves det, at den skal findes meningsbærende for de konservatorer, som er en del af den pågældende praksis. Det betyder ikke nødvendigvis, at konservatorerne er tvunget til at anvende samme metode som kollegerne. En praksis kan ifølge Schatzki bære, at personer vælger andre måder at udføre praksissen på, men at handlingen skal være forståelig og dermed meningsbærende for de deltagende, for at handlingen ikke falder uden for den passende performance, som normativt er bestemmende for den sociale orden (Schatzki, 1996, s. 102). Der er ingen tvivl om at konservatorernes etiske regelsæt styrer valget af metode og midler i deres arbejdspraksis, og får dermed indirekte indflydelse på deres informationspraksis. Men det er værd at nævne, at deres *manglende* kendskab og forståelse for anvendelsen af konserveringsfaglige informationsressourcer, ligeledes er indirekte styrende. Konservatorerne ved, at det, ud fra en teleoaffektiv vinkel, er formålstjenligt at finde information for at kunne løse deres opgave, men de affektive følelser, som påvirker valget af ressource er det velkendte, det trygge og dermed de ressourcer som er nemme at anvende. Hvilket betyder at konservatorerne sjældent vender sig mod nye

informationsressourcer, kun såfremt at de bliver præsenteret og dermed er blevet valideret af kolleger. Det bliver derved de teleoaffektive strukturer, som sætter begrænsningen for praksisen, fordi disse er styrende overfor valget af ressource.

Konservatorers informationspraksis kommer også til udtryk gennem informationsdelingen, hvor konservatorerne udviser et altruistisk forhold til det at dele ved, at de giver udtryk for, at de tilsidesætter deres egen person for bevaringen af kulturarven. Det betyder, at deres forståelse for informationsdelingsprocessen er, at den viden og information individet besidder ikke er ens egen, men noget som alle har ret til at få del i, og de vil som udgangspunkt aldrig afvise en kollega, som beder om information. Dette, ikke i-tale-satte, normative regelsæt bygger på, at konserveringsfaget er så bredt, at man ikke kan vide alt, og at det derfor er helt på sin plads at spørge de som har det efterspurgte kendskab. Holdningen blandt de interviewede er, at der på værkstederne sjældent kan skabes en personlig profit på at tilbageholde sine erfaringer, og at motivationen styrkes ved at det kan give en kollegial anerkendelse at dele sin viden. At det rent affektivt også opleves som sjovt at dele er medvirkende til, at det er blevet en naturlig del af konservatorernes informationspraksis at stille sig til rådighed, hvis nogen har brug for hjælp.

Desuden udtrykker konservatorerne at informationsdelingen er essentiel for at udvikle og styrke faget, fordi der netop ikke kan forskes i alle emner. De enkelte konservatorer bærer rundt på en mængde tavs viden og kropslig erfaring, som ikke er nedskrevet, hvilket ofte er gældende for taktile håndværk (Nonaka & Takeuchi, 1995). Men netop ved at i-talesætte arbejdshandlingerne, eller ved at observere en kollega er det muligt at overføre disse informationer til andre, og derved kan delingen af information styrke nuværende arbejdsprocesser og også nyudvikle processer.

At der er tale om en praksis med normative regelsæt vises især i de tilfælde, hvor konservatorerne oplever at andre træder udenfor praksis; som eksempelvis da en forsker ikke ville fortælle hvilken metode og middel, hun havde anvendt, da en af de interviewede konservatorer stod med en tilsvarende problemstilling. Det betyder, at der i informationsdelingsprocessen kan være affektive følelser, som kan hæmme denne proces, eksempelvis ved, at forskere oplever, at deres resultater kan give dem enten en personlig profit eller en anden form for personlig anerkendelse, og der ved er tilbageholdende med at dele ud af deres erfaring førend resultaterne eksempelvis er publicerede. Desuden kan informationsdelingen hæmmes dels ved at bruge samme kolleger, hvorved delingen

begrænses af den fælles vidensmængde, dels ved at kolleger ikke vil ud med deres erfaringer, fordi de føler en vidensmæssig ubalance (Brown & Duguid, 1991; Brown & Duguid, 2001; Holdt Christensen, 2004; Holdt Christensen, 2010; Thomas & Ely, 1996; Waldstrøm & Lauring, 2006).

Sammenholder jeg elementerne i informationspraksismodellen med konservatorernes faktiske informationspraksis, så viser undersøgelsen, at konservatorernes informationspraksis er en integreret del af konservatorernes konserveringspraksis, og dermed er med til at danne den sociale orden, som skabes i krydsfeltet af disse sammenvævede praksisser. De deltagende konservatorer udviser en homogen forståelse af hvilke informationsressourcer, der er anvendelige i forbindelse med at søge konserveringsfaglig information, hvor valideringen og brugen af informationen fra disse ressourcer sker på baggrund af konservatorernes etiske regelsæt. Det vil dermed også sige, at undersøgelsen viser, at der ikke er nogen nævneværdig forskel i tilgangen til informationspraksissen mellem de tre uddannelseslinjer eller mellem værkstedstyper, andet end ved at nogle informationsressourcer er specielt rettet mod en bestemt linje, og derfor selvsagt ikke anvendes af alle.

Mit mål var at finde ud af, hvor forskningsresultaterne trykt i artikelform placerede sig i konservatorernes informationshorisont, fordi dette er KViCs største informationsressource, og derfor den ressource som vil være interessant at få formidlet. Dog viser denne undersøgelse, at det kollegiale netværk er ligeså essentielt som informationsressource. På KViC kan vi derfor overveje om vi kan medvirke til at styrke denne netværksdannelse. Eksempelvis ved at give mulighed for, at den enkelte konservator bliver vidende om hvilken kollega, som har beskæftiget sig med hvilke materialer. Dette kunne gøres ved at udvikle et struktureret netværk, hvor konservatorerne kunne opdatere, hvilke materialer og genstande de har erfaring med. KViC kan også gøre en forskel ved at formidle de konserveringsfaglige informationsressourcer til konservatorerne, fordi deres informationspraksis kan hæmmes af manglende kendskab til en resources eksistens. Ved at have fokus på formidlingen af disse ressourcer og dermed konservatorernes kendskab, er det muligt, at udvikle konservatorernes informationspraksis, og derigennem styrke bevaringen af kulturarven ved at konservatorerne udvider deres mulige refleksionsgrundlag.

8. Bilag

Se venligst vedlagte bilagsliste.

9. Referenceliste

- Bekendtgørelse nr. 205 af 27. marts 2003: Bekendtgørelse om ikrafttræden af § 1, nr. 2 i lov ændring af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet,
- Betænkning om en nyordning af de kulturhistoriske lokalmuseers forhold. Afgivet af Undervisningsministeriets Provisionsmuseumsnævn,
- Brown, J. S., & Duguid, P. (1991). Organizational Learning and Communities-of-practice. *Organization Science*, 2(1), 40-57.
- Brown, J. S., & Duguid, P. (2001). Knowledge and Organization. *Organisation Science*, 12(2), 198-213.
- Clemmensen, P. (2010). Konserveringsteknikeres informationspraksis og vidensudvikling. Ikke publiceret Bacheloropgave. Det Informationsvidenskabelige Akademi, København.
- Clemmensen, P. (2011). En undersøgelse af nyuddannede Konservator BScs informationspraksis. Ikke publiceret kandidatopgave, Det Informationsvidenskabelige Akademi, København.
- De Guichen, G. (1991). Scientist and the preservation of cultural heritage. I: N. S. Baer, C. Sabbione & A. I. Sors (Red.), *Science, Technology and European Cultural Heritage. Proceedings of the European Symposium, Bologna, Italy, 13-16 June, 1989* (s. 17-26). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- De Gule Sider. (2012). *De Gule Sider*. Lokaliseret d. 24/4, 2012, på <http://www.degulesider.dk/>
- Det Ethiske Råd. (1995). *Etik - en introduktion*. København: Det Ethiske Råd.
- Fidel, R.; Pejtersen, A.M.; Cleal, B.; Bruce, H. (2004). A multidimensional approach to the study of human-information interaction: A case study of collaborative information retrieval. *Journal of the American Society of Information Science and Technology*, 55 (11), 939-953
- Flanagan, J. C. (1954). The critical incidence technique. *Psychological Bulletin*, 51, 1-22.

- Foundation of the American Institute for Conservation. (2011). *Cool Conservation Online - Resources for Conservation Professionals*. Lokaliseret d. 19/04, 2012, på <http://cool.conservation-us.org/>
- Gheradi, S. (2009). Introduction: The Critical Power of the "Practice Lens". *Management Learning*, 40 (2), 115-128
- Gylstorff, N., & Öhrström, B. (2012). Innovation skal styrkes gennem DEFFs strategiske satsning. *Revy*, 35(1), 16-17.
- Halkier, B., & Jensen, I. (2008). Det sociale som performativitet - et praktiskeoretisk perspektiv på analyse og metode. *Dansk Sociologi*, 3(19), 49-68.
- Hansen, P. & Järvelin, K. (2004). Collaborative information searching in an information-intensive work domain: Preliminary results. *Journal of Digital Information Management*, 2 (1), 26-30.
- Hansen, P. & Järvelin, K. (2005). Collaborative information retrieval in an information-intensive work domain. *Information Processing and Management*, 41, 1101-1119
- Hansen, E. F. & Reedy, C. L. (1994). *Research priorities in art & architectural conservation - A report of an AIC membership survey*. Washington D.C., USA: The American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works.
- Hertzum, M. (2000). People as carriers of experiences and sources of commitment: Information seeking in a software design project. *The New Review of Information Behavior Research*, 1, 135-149
- Hertzum, M. & Pejtersen, A.M. (2000). The information-seeking practices of engineers: Searching for documents as well as for people. *Information Processing and Management*, 36 (5), 761-778
- Holdt Christensen, P. (2004). *Vidensdeling - perspektiver, problemer og praksis*. København, Danmark: Handelshøjskolens Forlag.
- Holdt Christensen, P. (2010). *Mere Videndeling*. Danmark: Hans Reitzels Forlag.
- Huvila, I. (2009). Analytical information horizon maps. *Library & Information Science Research*, 31, 18-28.
- ICOM. (2006). *ICOMs etiske regler*. Viborg, Danmark: Museumstjenesten.
- ICOM Committee for Conservation. (1984). *The Conservator-Restorer: a Definition of the Profession*. Lokaliseret d. 10/2, 2012, på <http://www.icom-cc.org/47/about-icom-cc/definition-of-profession/>
- ICON - The Institute of Conservation. (2008). *Professional Guidelines*. Lokaliseret d. 7/3, 2012, på <http://www.ecco-eu.org/about-e.c.c.o./professional-guidelines.html>

- Jedrzejewska, H. (1976). *Ethics in Conservation*. Stockholm: Kungl. Konsthögskolan, Institut för materialkunskap.
- Johnson, J. D. E., Case, D. O., Andrews, J., Allard, S. L. & Johnson, N., E. (2006). Fields and pathways: Contrasting or complementary views of information seeking. *Information Procseing and Management*, 42, 569-582.
- Jokilehto, J. (1994). *Conservation Ethics - "The Seven Lamps"*. Edinburgh
- Kemp, J. (2009). Practical Ethics v2.0. I: A. Richmond, & A. Bracker (Red.), *Conservation: Principles, Dilemmas and Uncomfortable Truths* (s. 6-24). London: Victoria and Albert Museum.
- Knuth Federspiel, B. (2003). Konserveringsbegrebet i det 20. århundrede. *Nordisk Museologi*, 1, 3-16.
- Knuth Federspiel, B. (2004). En ny skole på Kunstakademiet - Konservatorskolen 1973-2004. *Kunstakademiet 1754-2004* (Fuchs, A.; Salling, E. (Red), s. 345-395). København: Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster, Arkitektens Forlag.
- Krak. (2012). *Krak*. Lokaliseret d. 24/4, 2012, på <http://www.krak.dk/>
- Kulturministeriet, Betænkning nr. 525 af 1969 om organisation af konserveringsvirksomheden ved museer, arkiver og biblioteker samt om oprettelsen af en konservatorskole, 1969.
- Kvale, S. (2008). *Interview, Introduktion til et håndværk*. København, Danmark: Hans Reitzel.
- Larsen, R. (1998). The science of conservation - restauration. I: R. Larsen (Red.), *25 years - School of Conservation, the Jubilee Symposium - Preprints 18-20 May 1998* (s. 77-85). København: Det Kongelige Danske Kunstakademi, Konservatorskolen.
- Larsen, R. (2004). Konserveringsvidenskabelig forskning - fra teori til praksis. I: L. Tolstrup Christensen (Red.), *Forskningbegreber og vidensformer: kulturarv, samlinger og kunstuddannelser* (s. 29-37). København: Kulturministeriets Forskningsudvalg.
- LBK nr. 889 af 21/9/2000. Bekendtgørelse af lov om videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet,
- Lloyd, A. (2007a). Learning to put out the red stuff: becoming information literate through discursive practice. *Library Quarterly*, 77(2), 181-198.
- Lloyd, A. (2007b). Recasting information literacy as sociocultural practice: Implications for library and information science researchers. *Information Research*, 12(4)
- Lloyd, A. (2009). Informing practice: Information experiences of ambulance officers in training and on-road practice. *Journal of Documentation*, 65(3), 396-419.

- Lloyd, A. (2010). Framing information literacy as information practice: site ontology and practice theory. *Journal of Documentation*, 66(2), 245-258.
- McKenzie, P. J. (2002). A model of information practices in accounts of everyday-life information seeking. *Journal of Documentation*, 59(1), 119-40.
- Munoz Vinaz, S. (2005). *Contemporary Theory of Conservation*. Oxford: Elsevier.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The Knowledge Creating Company*. New York; Oxford: Oxford University Press.
- Organisationen Danske Museer. (2012). *Organisationen Danske Museer*. Lokaliseret d. 24/4, 2012, på <http://www.dkmuseer.dk/>
- Pilerot, O. & Limbert, L. (2011) Information sharing as a means to reach collective understanding: A study of design scholar's information practices. *Journal of Documentation*, 67 (2), 312-333
- Portal for bevaringscentre i Danmark. Lokaliseret d. 03/02, 2012, på <http://bevaringscenter.dk/>
- Reckwitz, A. (2002). Toward a Theory of Social Practices. A Development in Culturalist Theorizing. *European Journal of Social Theory*, 2(5), 243-263.
- Reddy, M.; Dourish, P. & Pratt, W. (2001). Coordinating heterogeneous work: Information and representation in medical care. I: W. Printz, M. Jarke, Y. Rogers, K. Schmidt, V. Wulf (Red.) *Proceedings of the Seventh European Conference on Computer Supported Cooperative Work ECSCW 2001*, s.239-258. Dordrecht: Kluwer.
- Savolainen, R. (2006). Spatial factors as contextual qualifiers of information seeking. *Information Research*, 11(4). Lokaliseret d. 16/04, 2012 på <http://informationr.net/ir/11-4/paper261.html>
- Savolainen, R. (2007). Information behavior and information practice: reviewing the "umbrella concepts" of information-seeking studies. *Library Quarterly*, 77(2), 109-132.
- Savolainen, R. (2008). *Everyday Information Practices: A Social Phenomenological Perspective*. Lanham, Maryland, United States of America: Scarecrow Press, Inc.
- Savolainen, R. & Kari, J. (2004). Placing the internet in information source horizons. A study of information seeking by internet users in the context of self-development. *Library & Information Science Research*, 26(4), 413-433.
- Schatzki, T. R. (1996). *Social Practices - A Wittgensteinian Approach to Human Activity and the Social*. New York: Cambridge University Press.
- Schatzki, T. R. (2001). Practice Mind-ed Orders. I: T. Schatzki, K. Knorr-Cetina & E. von Savigny (Red.), *The Practice Turn in Contemporary Theory*, s. 42-55. London, UK: Routledge.

- Schatzki, T. R. (2002). *The Site of the Social: a philosophical account of the constitution of social life and change*. United States of America: The Pennsylvania State University.
- Schatzki, T. R., Knorr-Cetina, K. & von Savigny, E. (Red.). (2001). *The Practice Turn in Contemporary Theory*. London & New York: Routledge.
- Sonnenwald, D. H. (1999). Evolving Perspectives of Human Information Behavior: Contexts, Situations, Social Networks and Information Horizons. I: D. K. Allen, & T. D. Wilson (Eds.), *Exploring the Contexts of Information Behavior: Proceedings of the Second International Conference in Information Needs* (s. 76-190). United States of America: Taylor Graham.
- Sonnenwald, D.H.; Maglaughlin, K.L. & Whitton, M. (2004). Designing to support situation awareness across distance: An example from a scientific collaboratory. *Information Processing and Management*, 40 (3), 989-1011.
- Sonnenwald, D.H. & Pierce, L.G. (2000). Information behavior in dynamic group work contexts: Interwoven situational awareness, dense social networks and contested collaboration in command and control. *Information Processing and Management*, 36 (3), 461-469
- Sonnenwald, D. H., Wildemuth, B. M. & Harmon, G. M. (2001). A Research Method to Investigate Information Seeking using the Concept of Information Horizons: An Example from a Study of Lower Socio-economic Students' Information Seeking Behavior. *The New Review of Information Behavior Research*, 2, 65-88.
- Statens Museumsnævn. (1979). *Rapport fra Konserveringsudvalget*
- Talja, S. & Hansen, P. (2006). Information Sharing. In A. Spink; C. Cole (Red.), *New Directions in Human Information Behavior* (s. 113-134) Springer, Netherlands.
- The National Gallery of Denmark, Conservation Department, The National Museum of Denmark, Department of Conservation, & The Royal Danish Academy of Fine Arts, School of Conservation. (2010). *Research Plan for a Villum Kann Rasmussen Centre of Excellence: Centre for Technological Studies of Art for Conservation*
- Thomas, D. A. & Ely, R. J. (1996). Making difference matter: A new paradigm for managing diversity. *Harvard Business Review*, sep-oct, 79-90.
- Torraca, G. (1991). The application of science and technology to conservation practice. I: N. S. Baer, C. Sabbione & A. I. Sors (Red.), *Science, Technology and European Cultural Heritage. Proceedings of the European Symposium, Bologna, Italy, 13-16 June, 1989* (s. 221-232). Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Undervisningsministeriet, regel af d. 26. september 1941. *Regler vedrørende de under Undervisningsministeriet hørende statsunderstøttede og statsanerkendte kulturhistoriske museer i provinses, som virker inden for lokalt begrænsede områder. Undervisningsministeriet den. 26. september 1941*

Waldstrøm, C., & Luring, J. (2006). Sociale netværk som barrierer for vidensdeling. *Ledelse & Erhvervsøkonomi*, 1, 28-40.

Wenger, E. (2004). *Praksisfælleskaber. Læring, mening og identitet* (Bjørn Nake Trans.). København: Hans Reitzels forlag.